

Tilinpäätösanalyysi

Case: Logistiikka-alan yritys X Oy

Rautio Ville
Suopanki Marko

Opinnäytetyö
Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala
Liiketalouden koulutusohjelma
Tradenomi (AMK)

2015

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja
hallinnon ala
Liiketalouden koulutusohjelma

Tekijät	Rautio Ville, Suopanki Marko	Vuosi	2015
Ohjaaja	Ovaskainen Antti		
Toimeksiantaja	Logistiikka-alan yritys X Oy		
Työn nimi	Tilinpäätösanalyysi Case: Logistiikka-alan yritys Oy		
Sivu- ja liitemäärä	85+ 9		

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää Logistiikka-alan yritys X Oy:n taloudellista asemaa ja suorituskkyä sekä verrata yrityksen taloudellisia tunnuslukuja saman toimialan tilastollisiin tunnuslukuihin. Lisäksi työn tarkoituksena oli tilinpäätösanalyysin avulla seurata yrityksen taloudellisen tilan kehittymistä. Aihe on kuljetuslalle merkittävä, koska ala on viime vuosina kamppaillut kannattavuusongelmien kanssa.

Työn aineistona käytettiin toimeksiantajayrityksen tilinpäätöksiä tilikausilta 2012–2014. Työssä hyödynnettiin Visma Navita-sovellusta, joka on tarkoitettu yrityksen taloudellisen tilan raportointiin. Tilinpäätösten tiedot syötettiin Navitaan, jonka raportteja hyödynnettiin tilinpäätösanalyysin teossa.

Teoreettisessa viitekehyksessä on esitelty tilinpäätösanalyysissä tarvittavia tietoja. Ensin on esitelty itse tilinpäätöksen määritelmä ja eri osat, joista tilinpäätös koostuu. Sen jälkeen kerrotaan työssä käytetyistä tilinpäätösanalyysin menetelmistä, joita ovat tunnuslukuanalyysi, prosenttimuotoinen tilinpäätös ja tilinpäätöksen trendianalyysi.

Tutkimuksen johtopäätöksenä oli, että yrityksen maksuvalmiudessa olisi parannettavaa. Tämä johtui pitkälti siitä, että yritys on investoinut voimakkaasti tarkasteltuna ajanjaksona. Yrityksen kannattavuus oli kohtalainen, mutta siihenkin on syytä panostaa. Yritys on kuitenkin pystynyt lyhentämään investointeja var-ten ottamaansa pitkäaikaista lainaa tarkastelu jakson aikana.

Avainsanat tilinpäätös, tilinpäätösanalyysi, tunnuslukuanalyysi,
trendianalyysi

School of Business and Administration
Business Economics

Author	Rautio Ville, Suopanki Marko	Year	2015
Supervisor(s)	Ovaskainen Antti		
Commissioned by	Transport Company X Oy		
Subject of thesis	Financial statement analysis		
Number of pages	85 + 9		

The purpose of this thesis was to find out the financial situation of transport company X Oy and compare the company's characteristics to industry statistics and general specifications. This thesis was followed how company's financial situation has developed during its last three accounting periods. The topic is current because transport industry is struggling with profitability problems.

The material of this thesis was company's financial statements from periods 2012–2014. Visma Navita application was used to analyse the information of the financial statements and the financial statement analysis was based on Navita's reports.

The theoretical context of the thesis describes the information of financial statement analysis. First the different parts of the financial statement are described. The theoretical context includes also information of methods which were used in financial statement analysis in this thesis. The methods were characteristic analysis, trend analysis and per cent form financial statement.

The results of the financial statement analysis indicate that the company's liquidity is quite low. Low liquidity is due to the big investments which were made in the three last accounting periods. The company's profitability was moderate but was still under industry statistics. Despite company's low liquidity company was able to shorten its long time loans.

Key words financial statement, financial statement analysis, characteristic analysis, trend analysis

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
1.1	Opinnäytetyön taustaa	6
1.2	Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelmat	7
1.3	Tutkimusmenetelmät.....	7
2	TILINPÄÄTÖS	10
2.1	Tilinpäätöksen määritelmä	10
2.2	Tuloslaskelma.....	11
2.3	Tase.....	14
2.4	Rahoitus- ja kassavirtalaskelma	16
2.5	Liitetiedot	18
2.6	Toimintakertomus	19
3	TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	20
3.1	Tilinpäätösanalyysin tarkoitus	20
3.2	Tilinpäätöstietojen oikaisut.....	22
3.2.1	Tuloslaskelman oikaisut	22
3.2.2	Taseen oikaisut	25
4	TUNNUSLUKUANALYYSI.....	28
4.1	Tunnuslukujen ja tunnuslukuanalyysin merkitys	28
4.2	Kannattavuus.....	29
4.2.1	Liikevoitto ja liikevoittoprosentti	31
4.2.2	Käyttökate ja käyttökateprosentti.....	32
4.2.3	Oman pääoman tuottoprosentti	33
4.3	Maksuvalmius	34
4.3.1	Quick ratio	36
4.3.2	Current ratio	37
4.3.3	Käyttöpääoma ja käyttöpääomaprosentti	38
4.3.4	Myyntisaamisten kiertoaika	40
4.3.5	Ostovelkojen kiertoaika	41
4.4	Vakavaraisuus	42
4.4.1	Omavaraisuusaste	44
4.4.2	Nettovelkaantumisaste	45
4.4.3	Suhteellinen velkaantuneisuus.....	47

5 PROSENTTIMUOTOINEN TILINPÄÄTÖS JA TRENDIANALYYSI	48
5.1 Prosenttimuotoinen tilinpäätös.....	48
5.2 Trendianalyysi.....	48
6 KULJETUSALAN YLEISKATSAUS	50
7 CASE-YRITYKSEN TILINPÄÄTÖSANALYYSI.....	52
7.1 Tilinpäätösanalyysi	52
7.2 Tunnuslukuanalyysi	52
7.2.1 Kannattavuus	53
7.2.2 Maksuvalmius	58
7.2.3 Vakavaraisuus.....	64
7.3 Kassavirtalaskelma	68
7.4 Prosenttimuotoinen tilinpäätös.....	70
7.5 Trendianalyysi.....	74
7.6 Johtopäätöksiä yrityksen taloudellisesta tilanteesta.....	78
8 POHDINTA	81
LÄHTEET	83
LIITTEET	85

1 JOHDANTO

1.1 Opinnäytetyön taustaa

Yrityksellä on mahdollisuus menestyä, kun sen kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat kunnossa. Kun yksikin näistä kolmesta osa-alueesta on hyvässä kunnossa, on yrityksellä mahdollisuus menestyä eli olla tuottava ja kasvukykyinen. Yrityksen taloudellista tilaa analysoitaessa tulisi kuitenkin ottaa huomioon kaikki kolme osa-aluetta. Hyvä kannattavuus, riittävän korkea omavaraisuus ja hyvä maksuvalmius ovat menestyvän yrityksen tunnusmerkkejä.

Yritysten taloudellinen tilanne kiinnostaa useita eri tahoja, esimerkiksi rahoittajia, kilpailijoita ja sijoittajia eli yrityksen sidosryhmiä. Yrityksen taloudellisen tilan selvittäminen antaa arvokasta tietoa erityisesti sen johdolle. Jotta yrityksen johto voisi kehittää toimintaa tarpeeksi tehokkaasti, täytyy johdon olla riittävän tietoinen yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Yrityksen johto voi pelkän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen perusteella saada jonkinlaisen kuvan yrityksen taloudellisesta asemasta, mutta selkeämmän ja tarkemman kuvan johtopäätöksiä varten yrityksen johto tarvitsee tilinpäätösanalyysin. Tilinpäätösanalyysin avulla pyritään saamaan kokonaiskuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta sekä myös yrityksen taloudellisen kehityksen suunnasta. Tilinpäätösanalyysistä saatavien tietojen ja tunnuslukujen avulla voidaan tarkastella yrityksen toiminnan ja talouden kehittymistä usean vuoden ajalta. Analyysissä laskettujen tunnuslukujen perusteella voidaan tehdä tunnuslukuanalyysi, jossa tunnuslukuja arvioidaan suhteessa eri vertailukohtiin esimerkiksi saman toimialan yrityksiin. Tilinpäätösanalyysistä saatavat tiedot toimivat yrityksen johdon päätösten tukena sekä auttavat johtoa kehittämään toimintaa ja varmistamaan kilpailukyvyn.

Opinnäytetyön toimeksiantajana on kuljetusalan yritys, jonka toimintaympäristönä on koko Suomi. Yrityksen kautta kulkee joka päivä tuhansia erikokoisia lähettyksiä. Yrityksen asiakkaita ovat yritykset sekä yksityiset henkilöt. Toimeksiantaja haluaa selkeän kuvan yrityksen taloudellisesta tilanteesta ja kehityksestä sekä verrata yrityksen taloudellista tilannetta saman toimialan muihin yrityksiin.

Toimeksiantaja on konserniyritys, johon kuuluu emoyhtiö sekä yksi tytäryhtiö. Toimeksiantaja haluaa, että analyysit tehdään emoyhtiön tilikausista 2012-2014. Toimeksianto on erittäin ajankohtainen, koska tieto yrityksen taloudellisesta tilasta korostuu vallitsevan taloudellisen taantuman asettamien haasteiden vuoksi.

1.2 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimusongelmat

Opinnäytetyön tarkoituksena on saada selville tilinpäätösanalyysin avulla, mikä on toimeksiantaja yrityksen taloudellinen tilanne ja miten se on kehittynyt vuosien 2012-2014 välisenä aikana. Opinnäytetyön keskeisin tavoite on selvittää toimeksiantaja yrityksen taloudelliset vahvuudet ja heikkoudet sekä antaa toimeksiantajalle laaja ja selkeä kuva yrityksen tämän hetkisestä taloudellisesta tilanteesta. Tavoitteena on myös tarkastella yrityksen taloudellisen tilan kehitystä tilikausien 2012-2014 aikana ja vertailla yrityksen taloudellisia tunnuslukuja saman toimialan muiden yritysten tunnuslukuihin.

Opinnäytetyön tutkimusongelmat ovat:

1. Mitkä ovat toimeksiantaja yrityksen taloudelliset vahvuudet ja heikkoudet vuosina 2012-2014?
2. Mikä on yrityksen taloudellinen tilanne verrattuna samalla toimialalla toimiviin yrityksiin?
3. Miten tilikaudet saadaan vertailukelpoisiksi ja miten yrityksen taloudellinen tila on kehittynyt?

1.3 Tutkimusmenetelmät

Työ on case- eli tapaustutkimus, joka voidaan rinnastaa empiiriseen tutkimukseen. Työn empiirinen osuus perustuu jo olemassa olevaan aineistoon. Tapaustutkimus on yleensä kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta laajempaa ja siinä voidaan hyödyntää myös kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen menetel-

miä. Tapaustutkimuksessa tutkimuskohteena on joku yksittäinen tapaus, ilmiö tai tilanne, jota tutkimuksen avulla pyritään kuvaamaan mahdollisimman syvästi. (Kananen 2013, 28.)

Työn empiirisen osuuden tutkimusmenetelmänä käytetään laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta, koska työn empiirinen osuus perustuu jo olemassa olevaan aineistoon. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään löytämään ilmiöille selitys eli teoria. Opinnäytetyö on tapaustutkimus, jossa tutkittavana on yksi kohde: tutkittava yritys. Lähtökohtana ovat toimeksiantajayrityksen viralliset tilinpäätökset. Tilinpäätösten numeraalista aineistoa tarkastellaan ensin laskennallisesti. Tuloksena saatavien tunnuslukujen ja niiden syy-seuraus-suhteiden sekä yrityksen trendianalyysin tarkempi analysointia voidaan pitää laadullisena.

Tutkimuksen aineistona käytetään toimeksiantajayrityksen tilinpäätöksiä tilikaudelta 2012- 2014. Toimeksiantajan kanssa on sovittu, että se toimittaa tutkimukseen tarvittavat tilinpäätökset tutkimuksen tekijöille. Lisäksi toimeksiantajan kanssa on sovittu palaveri, jossa toimeksiantaja kertoo yksityiskohtaisemmin yrityksestä ja sen tilanteesta. Tunnusluvut saadaan syöttämällä toimeksiantaja yrityksen tilinpäätöstiedot Visma Navita-sovellukseen. Navita-ohjelmisto on suunniteltu budjetointiin, ennusteiden laatimiseen sekä liiketoiminnan seurantaan ja raportointiin.

Työhön on pyritty valitsemaan tunnusluvut niin, että yrityksen taloudellinen tilanne saataisiin selville mahdollisimman laajasti. Tunnuslukujen valinnassa on otettu huomioon Yritystutkimus ry:n suosittelemia tunnuslukuja. Yritystutkimus ry on tuonut esille suosittelemilleen tunnusluville ohjeelliset arvot, joita käytämme toimeksiantajayrityksen laskettujen tunnuslukujen tulkinnassa. Tunnuslukujen avulla analysoidaan muun muassa yrityksen kasvua, toiminnan kannattavuutta, rahoituksen riittävyyttä ja pääoman rakennetta. Näitä tunnuslukuja verrataan toisiinsa yrityksen eri tilikausien kesken, jolloin saadaan tietoa toimeksiantaja yrityksen talouden kehityksestä. Laskettuja tunnuslukuja verrataan samalla toimialalla toimivien yritysten tunnuslukuihin, jolloin pystytään saamaan tärkeää tietoa toimeksiantaja yrityksen taloudellisesta tilanteesta verrattuna

muihin saman toimialan yrityksiin. Vertailuun tarvittavina toimialatilastoina käytetään Finnveran vuosittaisia toimialataulukoita.

2 TILINPÄÄTÖS

2.1 Tilinpäätöksen määritelmä

Tilinpäätöksen laatiminen on yhteisömuotoisille yrityksille sekä liikkeen- ja ammatinharjoittajille lakisääteinen pakko. Sen tekeminen on yrityksille yleismaailmallinen velvollisuus. Kaikkialla missä on järjestäytynyttä yritystoimintaa, edellytetään sen laatimista. Tilinpäätöksen tekemistä säätelevät kirjanpitolaki (1336/1997) ja kirjanpitoasetus (1339/1997). Tilinpäätöksen laadintaan vaikuttaa myös verolait, osakeyhtiölaki ja arvopaperimarkkinalaki. Talouden kansainvälistymisen edetessä aiemmin eri maiden hajanaiset tilinpäätöskäytännöt ovat yhtenäistyneet, joka on helpottanut eri maiden yritysten vertailua keskenään. Suomessa tilinpäätöksen määritelmä sisältyy kirjanpitolakiin (1336/1997). Tilinpäätös muodostuu neljästä osasta: taseesta, tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta ja liitetiedoista. Tilinpäätökseen on liitettävä myös toimintakertomus ja tilinpäätös kokonaisuudessaan on tilintarkastettava. Tilinpäätöksestä on aina laadittava tasekirja ja tase-erittelyt. Rahoituslaskelman ja toimintakertomuksen laatimisen velvollisuus ei koske pieniä kirjanpitovelvollisia. Kirjanpitovelvollinen luokitellaan pieneksi, kun enintään yksi seuraavista rajoista ylittyy: tase 3 650 000 €, liikevaihto 7 300 000 €, henkilökuntaa keskimäärin 50. (Leppiniemi 2006, 15–16; Taloushallintoliitto 2015.)

Tilinpäätöksen lukijan on voitava luottaa siihen, että eri tilikausien tilinpäätösten eroavaisuudet johtuvat todellisista toimintojen muutoksista eivätkä tilinpäätöksen laatijan tekemistä kirjausratkaisuista. Sen vuoksi tilinpäätösten laatimisesta on määrätty tiettyjä yleisperiaatteita. Jatkuvuuden periaatteen mukaan tilinpäätöksen arvostukset tehdään jatkuvan toiminnan oletuksella. Johdonmukaisuuden periaatteen mukaan kerran valittuja tilinpäätöksen arvostus- ja jaksotusasioita noudatetaan vuodesta toiseen. Varovaisuuden periaatteen mukaan tilikaudelle ei kirjata toteutumattomia tuloja ja kaikki toteutuneet kulut on kirjattava tilinpäätökseen. Tasejatkuvuuden periaatteen mukaan uuden tilikauden avaus on tapahduttava päättyneen tilikauden päätöstaseen arvoilla. Tilinpäätöstä laadittaessa ainoa hyväksyttävä kirjausperiaate on suoriteperiaate, jossa huomioi-

daan kaikki tuotot ja kulut jotka ajallisesti sijoittuvat tilikaudelle. Olennaisuuden periaate on tulkinnan varainen, jolle ei voida asettaa mitään euro- tai prosenttimääräisiä rajoja, vaan jokaisen erän olennaisuus on harkittava tapauskohtaisesti. Erillisarvostamisen periaate määrää, että jokainen tase-erä on arvostettava erillään muista samankaltaisista eristä. Uusin on sisältöpainotteisuuden periaate, jonka mukaan kirjanpitäjän on kiinnitettävä huomiota tapahtuman todelliseen luonteeseen, vaikka sille olisi annettu toinen ulkomuoto. (Salmi & Rekola-Nieminen 2004, 24–28.)

Tilinpäätöksen tavoitteena on antaa informaatiota yrityksen tilasta ja asemasta sen sisäisille ja erityisesti ulkopuolisille tahoille. Tilinpäätöksen on annettava oikea ja riittävä kuva yrityksen taloudellisesta tilasta päätöksen teon tueksi. Tilinpäätöksen informaatio on luotettavaa ja ymmärrettävää, kun tilinpäätöksen laadinnasta perillä oleva henkilö voi tehdä sen perusteella oikeita johtopäätöksiä. Vaikka tilinpäätöksen informaatioon liittyy myös heikkouksia, on se silti yleisimmin käytetty tietolähde tehtäessä yritystä koskevia päätöksiä. (Seppänen 2011, 15–16.)

2.2 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma mittaa yrityksen taloudellista suoritusta tilikauden aikana. Sen perinteinen muoto on hyvin yksinkertainen: Tulot – kulut = tulos. Jos yrityksen tulot tilikauden aikana ovat suuremmat kuin kulut, on yritys tehnyt voittoa. Voittoa tavoittelevien organisaatioiden tavoitteena on toimia kannattavasti, eli tuottaa voittoa elinkaarensa aikana. (Seppänen 2011, 37–38.)

Kirjanpitoasetuksen mukaan yrityksellä on kaksi eri tapaa laatia tuloslaskelma. Vaihtoehdot tuloslaskelmalle ovat kululajikohtainen ja toimintokohtainen tuloslaskelma. Suomessa huomattavasti yleisemmin on käytössä kululajikohtainen tuloslaskelma, toimintokohtaista laskelmaa käyttävät lähinnä suuret kansainväliset yritykset. Tässä työssä perehdymme yleisemmin käytössä olevaan kululajikohtaiseen tuloslaskelmaan, mutta on kuitenkin hyvä tietää, että kululajikohtai-

nen ja toimintakohtainen laskelma eivät ole suoraa verrattavissa keskenään. (Salmi 2012, 47.)

Kululajikohtaisen tuloslaskelman keskeisiä kohtia ovat liikevaihto, valmiiden ja keskeneräisten tavaroiden varaston muutos, valmistus omaan käyttöön, liiketoiminnan muut tuotot, materiaalien ja palvelujen osto, henkilöstökulut, poistot ja arvonalentumiset, liiketoiminnan muut kulut ja näistä laskemalla saatava liikevoitto/tappio. (Salmi 2011, 48–55.)

Jotta tuloslaskelman antama informaatio olisi mahdollisimman hyödyllistä päätöksen teon kannalta, sen tulee antaa tarkempaa tietoa yrityksen tuloista ja kuluista. Tulot ja kulut erotellaan tuloslaskelmassa varsinaisen liiketoiminnan tuottoihin ja kuluihin sekä ei varsinaiseen liiketoimintaan liittyviin tuottoihin ja kuluihin. Yrityksen nettomääräinen myyntitulo muodostaa yrityksen liikevaihdon, josta vähennetään varsinaisen liiketoiminnan aiheuttamat suorat ja epäsuorat kulut. Kun liikevaihdosta on vähennetty varsinaisen liiketoiminnan kulut, jää jäljelle yrityksen liikevoitto/tappio, sen mukaan onko luku negatiivinen vai positiivinen. Liikevoitto ilmaisee, siis onko yrityksen varsinainen liiketoiminta kannattavaa. (Seppänen 2011, 38–39.)

Liikevoiton jälkeen tuloslaskelmaan kirjataan erilaiset rahoituserät. Yrityksellä voi olla finanssivaroja sijoitettuna esimerkiksi arvopapereihin, joista se saa rahoitustuottoja. Rahoituskuluja yritykselle syntyy vieraanpääoman käytöstä sekä mahdollisista sijoitus tappioista. Rahoituserien jälkeen tuloslaskelmaan kirjataan satunnaiserät, jotka johtuvat muusta kuin säännöllisestä varsinaisesta liiketoiminnasta. Satunnaisen ja säännöllisen toiminnan määrittäminen on suomalaisessa tilinpäätöskäytännössä paljon tilinpäätäjän harkinnasta kiinni. (Salmi 2011, 32–33.)

Seuraavaksi tuloslaskelmaan kirjataan mahdolliset tilinpäätösjärjestelyt. Tilinpäätösjärjestelyt tarkoittavat lakien sallimia keinoja yrityksen verotettavan tulon säätelemiseksi. Tämän jälkeen on verojen vuoro. Verot merkitään tuloslaskelmaan suoriteperusteisesti tilikaudelle kuuluvan verotettavan tulon mukaisina.

Kun verotkin on vähennetty, ollaan tuloslaskelman viimeisellä rivillä. Tuloslaskelman viimeisellä rivillä ilmoitetaan yrityksen tilikauden lopullinen voitto/tappio. (Salmi 2011, 33.)

Tuloslaskelma on yrityksen taloudellisen suorituksen tärkein mittari. Analysoinnin kannalta päähuomio kiinnittyy kolmeen keskeiseen erään. Liikevaihtoon, joka kertoo pystyykö yritys toteuttamaan liiketoimintamalliaan menestyksellä, liiketulokseen joka kertoo onko yrityksen toiminta kannattavaa ja nettotulokseen joka kertoo onko yrityksen toiminta kokonaisuudessaan kannattavaa. Tuloslaskelman rakenne on esiteltynä kuviossa 1. (Seppänen 2011, 42–43.)

Kuvio 1: Tuloslaskelman rakenne (Salmi 2012, 33.)

2.3 Tase

Kirjanpitoasetuksessa on annettu kaava, jonka mukaan kaikkien kirjanpitovelvollisten on laadittava taseensa. Pienet kirjanpitovelvolliset voivat kuitenkin laatia lyhennetyn taseen. Toisin kuin tuloslaskelmaan kuuluvien tilien saldot, taseen saldot eivät nollaannu tilikauden vaihtuessa. Yrityksen jokaiselta tilikaudelta on laadittava tase, joka kuvaa yrityksen tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa. Taloudellisella asemalla tarkoitetaan yrityksen rahoitusrakennetta, ennen kaikkea oman ja vieraan pääoman suhdetta. Tärkeää yrityksen taloudellisen aseman kannalta on myös oman ja vieraan pääoman rakenne. Omassa pääomassa mielenkiintoista on voitonjakokelpoisten varojen määrä suhteessa sidottuun omaan pääomaan. Vieraassa pääomassa tulisi tarkastella korottomien ja korollisten lainojen välistä suhdetta, sekä pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen suhdetta. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 40; Salmi & Rekola – Nieminen 2004, 20.)

Taseen tavoitteena on antaa tietoa yrityksen varoista, joita se tarvitsee liiketoimintansa pyörittämiseen ja voittojen synnyttämiseen. Lisäksi se kertoo myös yrityksen rahoittamiseksi otetuista veloista ja kerätystä omasta pääomasta. Tästä johtuen tase yleensä esitetään taseyhtälö-muodossa: Varat = Velat + Oma pääoma eli Vastaavaa = Vastattava. Taseen rahoituksesta ja varoista antamaa yksityiskohtaista informaatiota yrityksen taloudellisesta asemasta kutsutaan yleisesti taserakenteeksi. Taseen rakenne on esiteltynä kuviossa 2. (Seppänen 2011, 44–45.)

OMAIKUUS vastaavat, aktiivat	PÄÄOMAT vastattavat, passiivat
<p>PYSYVÄT VASTAAVAT (pitkäaikaiset menot)</p> <ul style="list-style-type: none"> - aineettomat hyödykkeet - aineelliset hyödykkeet - sijoitukset 	<p>OMA PÄÄOMA</p> <ul style="list-style-type: none"> - osake/osuuspääoma - muu oma pääoma - voittovarot
	<p>Kertyneet tilinpäätösjärjestelyt Pakolliset varaukset</p>
<p>VAIHTUVAT VASTAAVAT (lyhytaikaiset varat)</p> <ul style="list-style-type: none"> - vaihto-omaisuus - saamiset - rahavarat 	<p>VIERAS PÄÄOMA</p> <p><u>Pitkäaikainen vieras pääoma</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - jvk- ja velkakirjalainat <p><u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - lyhennysosuudet pitkäaikaisista lainoista - muu korollinen velka - koroton velka

Kuvio 2: Taserakenne (Salmi 2012, 35.)

Taselaskelma on yleisesti jaettu siis vastaavaan ja vastattavaa osiin. Vastaava on yrityksen operatiiviseen ja mahdolliseen ei-operatiiviseen toimintaan käytettävät panokset, vastattavaa osa on yritykseen sijoitettuja omia ja vieraita pääomia. Vastaava ja vastattavaa osat on puolestaan jaoteltu erikseen lyhytaikaisiin ja pitkäaikaisiin. Yleisesti jaottelussa lyhytaikaisiin ja pitkäaikaisiin käytetään aikarajana yhtä vuotta. Esimerkiksi yrityksen rahavarat, myyntisaatavat ja vaihto-omaisuus ilmoitetaan lyhytaikaisina vastaavina, koska niiden oletettu kiertoaika on alle yksi vuosi. Hyvä esimerkki pitkäaikaisesta vastaavasta on yrityksen koneet ja kalusto, joiden odotetaan tuottavan yritykselle tuloa pidemmällä aikavälillä kuin yksi vuosi. (Salmi 2012, 63–64 ; Seppänen 2011, 45–46.)

Analysoinnin kannalta keskeiset tase-erät ovat taseen yhteismäärä, pitkäaikaiset varat ja lyhytaikaiset varat. Taseen yhteismäärä kertoo kuinka paljon yrityksen toiminta sitoo pääomia ja tyypillisesti taseen yhteismäärän ja liikevaihdon välillä on läheinen yhteys. Pitkäaikaiset varat kuvaavat, kuinka paljon yrityksessä on tehty käyttöomaisuusinvestointeja. Lyhytaikaiset varat puolestaan kertovat, kuinka paljon pääomia sitoutuu yrityksen operatiiviseen toimintaan lähinnä myyntisaamisten, rahavarojen ja vaihto-omaisuuden muodossa. Rahoituspuolelta tärkeimmät erät ovat oma pääoma, korolliset velat ja muut korottomat velat. (Seppänen 2011, 51–52.)

2.4 Rahoitus- ja kassavirtalaskelma

Rahoituslaskelma mittaa yrityksen kassaan tulevia maksuja ja kassasta lähteviä maksuja. Sille ei ole kirjanpitolaissa määrätty kaavaa, mutta sen keskeinen sisältö on määriteltä. Sen tulee osoittaa yrityksen kyvyn kerryttää rahavaroja ja antaa informaatiota rahavarojen käytöstä. Rahoituslaskelmassa luovutaan kirjanpidon jaksotuksista ja käsitellään liiketapahtumat maksuperusteisesti. (Seppänen 2011, 53–55; Kallunki 2014, 47.)

Rahoituslaskelman perusteella eri yritysten vertailu on usein luotettavampaa kuin pelkästään taseen ja tuloslaskelman avulla, koska taseeseen ja tuloslaskelmaan vaikuttavat olennaisesti yrityksen tekemät jaksotus ja arvostus ratkaisut. Rahoituslaskelma ottaa huomioon ainoastaan tulot ja kulut jotka ovat toteutuneet oikeassa rahassa. Se ei huomioi esimerkiksi osakkeilla tai velkakirjoilla tehtyjä tapahtumia. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 46–47; Seppänen 2011, 53–55.)

Rahoituslaskelmalla pyritään antamaan kuva yrityksen todellisista rahavirroista ja maksutapahtumista. Rahoituslaskelman tavoitteena on antaa informaatiota yrityksen tulevan kehityksen arviointiin. Laskelma on esitettävä siten, että liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat ovat eriteltynä. Liiketoiminnan rahavirta muodostuu yrityksen varsinaisen liiketoiminnan kassaan maksuista ja kassasta maksuista. Yrityksen nettokassavirta on kassaan maksut - kassasta

maksut = kassan muutos. Laskelma täsmäytetään taseen rahavaroihin, joten tilikauden lopun rahavarat ovat aina yhtä suuret kuin tilikauden alun rahavarat lisättynä/vähennettynä kassan muutoksella. Investointien rahavirta kertoo pitkäaikaisten tehtyjen investointien kassasta maksuista ja sijoitustoiminnan maksuista. Rahoituksen rahavirta muodostuu korollisten velkojen pääomien nostamisesta saaduista kassaan maksuista ja korollisten velkojen pääomien takaisinmaksuista, maksullisista osakeanneista sekä omistajille maksetuista suorituksista. (Kallunki 2014, 47–49; Seppänen 2011, 53–57.)

Tilinpäätösten analysoijat voivat hyödyntää rahavirtalaskelmaa yrityksen arvonmääritysmallissa, jossa yrityksen arvo määritetään sen tulevien rahavirtojen perusteella. On kuitenkin muistettava, että taloudellisen suorituksen mittarina rahoituslaskelma ei ota huomioon tilikauden toimintojen kokonaisvaltaisia vaikutuksia, vaan kuvaa toimintojen vaikutuksia yrityksen kassavirtoihin. (Seppänen 2011, 55–56.)

Kassavirtalaskelmassa (kuvio 3. esimerkki kassavirtalaskelmasta) tarkastellaan rahoituksen riittävyyttä kulujen etuoikeusjärjestyksessä. Tuloilla tulisi ensin kattaa juoksevan toiminnan kulut, sen jälkeen rahoituskulut ja verot sekä viimeiseksi investoinnit, lainojen lyhennykset ja voitonjako. Kassavirtalaskelma laaditaan virallisen taseen, oikaistun tuloslaskelman ja liitetietojen yhdistelmänä. Oikaistussa tuloslaskelmassa ei oteta kuitenkaan huomioon mahdollisesti tehtyjä palkkakorjauksia. Kassavirtalaskelman tuotot ja kulut on muutettava maksuperusteiseksi, koska tuloslaskelma on laadittu suoriteperiaatteella. Yleisperiaatteena kassavirtalaskelmaa laadittaessa on, että tuloihin ja menoihin kohdistetaan niiden saamiset ja velat. Kun tuloja, menoja, tuottoja ja kuluja muutetaan maksuperusteisiksi, joudutaan tekemään oletuksia erien luonteesta. Jokainen kohdistaminen tulisi tietysti tehdä mahdollisimman tarkasti, mutta jos liitetiedoista ei löydy tarvittavia tietoja, ei oletuksilta voida täysin välttyä. (Yritystutkimus ry 2011, 52; Leppiniemi & Kykkänen 2009, 170–171.)

KASSAVIRTALASKELMA

Liiketulos	
+	Poistot ja arvonalentumiset
= Käyttökate	
-/+	Toiminnallisen käyttöpääoman lisäys/vähennys
+/-	Pakollisten varausten lisäys/vähennys
= Toimintajäämä	
+	Rahoitustuotot
-	Rahoituskulut
-	Verot
+/-	Satunnaiset tuotot/kulut
= Rahoitusjäämä	
-/+	Investoinnit (netto)
-/+	Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lis/väh
= Investointijäämä	
+/-	Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys/vähennys
+/-	Lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman lis/väh
+/-	Pääomalainojen lisäys/vähennys
+/-	Oman pääoman maksullinen lis/väh (pl. osingonjako)
-	Osingonjako/yksityiskäyttö
-/+	Lainasaamisten lisäys/vähennys
= Rahavarojen muutos	
+	Rahavarat tilikauden alussa
-	Rahavarat tilikauden lopussa
= 0	

Kuvio 3: Kassavirtalaskelma. (Yritystutkimus 2011, 53.)

2.5 Liitetiedot

Liitetiedot antavat yksityiskohtaisempaa tietoa taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman luvuista. Niiden avulla pyritään antamaan muitakin kuin rahamääräisiä tietoja, jotka helpottavat tilinpäätöksen analysointia. Liitetiedot antavat informaatiota tilinpäätöksen standardeista, laatimisperiaatteista, tilinpäätösmenetelmistä, sekä yrityksen ennusteista ja oletuksista. Lisäksi liitetiedoista löytyy lisätietoa kustannusten erittelyistä ja tekijöistä, joita ei ole sisällytetty tilinpäätöslukuihin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 47–48; Seppänen 2011, 58.)

Liitetietojen huolellinen tutkiminen on erittäin tärkeä osa arvioitaessa yrityksen taloudellista suorituskkyä ja asemaa. Liitetietojen avulla voidaan tehdä päätelmiä tilinpäätös informaation luotettavuudesta ja arvioida kuinka hyvin yrityksen tilikauden taloudellinen suoritus ennustaa tulevia tilikausia. Tilinpäätösinformaation tulisi olla myös vertailukelpoista toisiin saman toimialan yrityksiin. Liitetietojen avulla saadaan arvokasta tietoa yrityksen tilinpäätöstietojen vertailukelpoisuudesta. (Seppänen 2011, 59.)

2.6 Toimintakertomus

Tilinpäätökseen on liitettävä toimintakertomus, jonka tulee sisältää tiedot yrityksen toiminnan kehittymisen kannalta oleellisista asioista, esimerkiksi yrityksen henkilöstöstä ja tuloksen käsittelystä. Lisäksi toimintakertomuksen tulee sisältää myös selvitys tilikauden jälkeisistä tärkeistä tapahtumista, arvion yrityksen tulevasta kehityksestä sekä selvityksen tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta. Tapahtumien tärkeys riippuu liiketoiminnan laadusta ja laajuudesta myös yrityksen taloudellinen asema ja kannattavuus vaikuttavat tapahtumien oleellisuuteen. Esimerkkeinä toimintakertomuksen oleellisista asioista voidaan mainita muutokset yrityksen johdossa, luottotappiot ja liiketoiminta-alueen toiminnan aloitus tai lopetus. (Salmi 2012, 87–88.)

Toimintakertomuksen tärkein tehtävä on auttaa tilinpäätöksen lukijaa sen tulkinnaissa ja analysoinnissa. Lukijan pitää voida kohtuullisesti luottaa, että toimintakertomuksessa annetut tiedot ja niiden perusteella tehdyt kehitysarviot ovat oikeita ja antavat realistisen kuvan yrityksen tilasta. Toimintakertomuksen tiedot ovat tärkeitä tulkittaessa tilinpäätöksen lukuja ja analysoitaessa yrityksen johdon päätösten, toimintojen ja strategian taloudellisia vaikutuksia. Tästä syystä yritysjohton on erittäin tärkeää ymmärtää toimintakertomuksen laatimisen vastuullisuus. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 48–49; Seppänen 2011, 57–58.)

3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

3.1 Tilinpäätösanalyysin tarkoitus

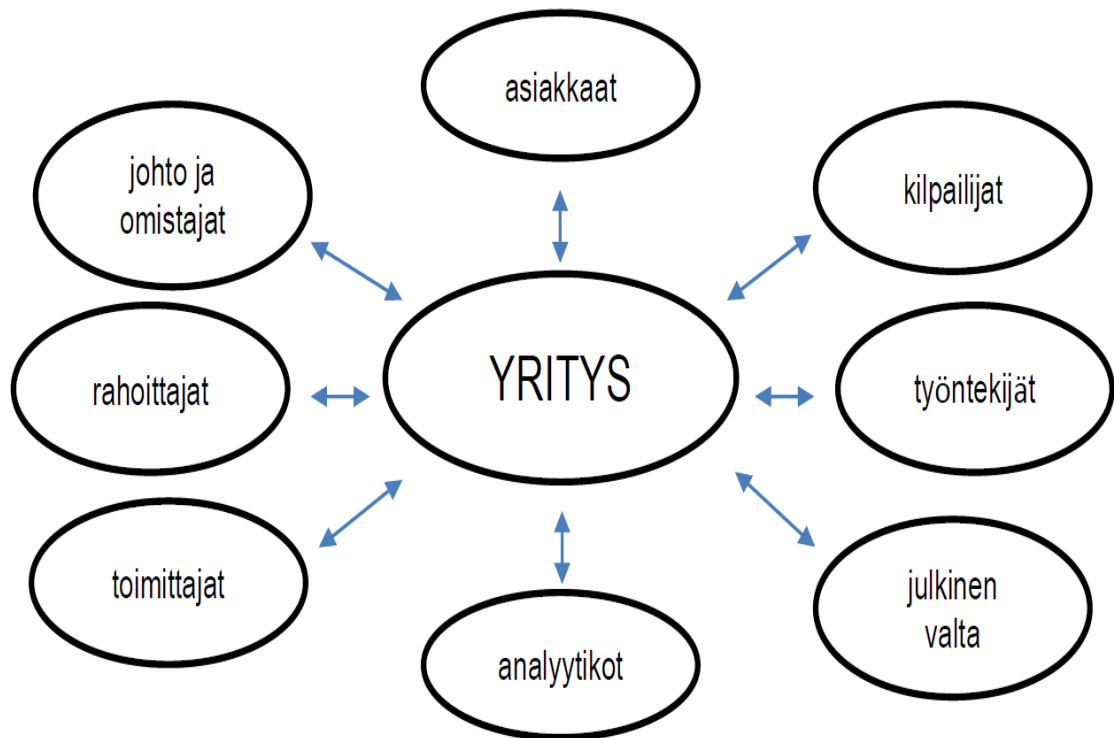
Tilinpäätösanalyysi on yrityksen taloudellisen tilan arviointia päätöksenteon tueksi. Päätöksentekotilanteissa yritystä pitää pystyä vertailemaan toisiin yrityksiin ja yrityksen eri tilikausia on pystyttävä myös vertailemaan keskenään. Standardisoidut kirjanpidon ja tilinpäätösten normistot tuottavat standardisoituja tilinpäätöksiä, jotka mahdollistavat tilinpäätösten ja tilinpäätösanalyysien vertailukelpoisuuden. Vaikka tilinpäätöksen laatijalla on jonkin verran harkinnanvapautta tilinpäätöstä laatiessaan, on hyvin harva taloudellinen laskelma yhtä luotettava kuin virallinen tilinpäätös. (Kallunki 2014, 12.)

Yrityksen taloudellisen tilan ja aseman arvioinnissa on kolme avainosiota, yrityksen liiketoiminnan ymmärtäminen, tilinpäätöslaskelmainformaation analysointi ja tunnuslukuanalyysi. Tilinpäätösanalyysin avulla pyritään muodostamaan mahdollisimman luotettava kuva yrityksen kasvusta, kannattavuudesta ja yrityksen rahoituksen vahvuudesta. Tilinpäätösanalyysiä laadittaessa tilinpäätösinformaation pohjalta, on muistettava, että kokonaisnäkemyksen muodostaminen on kuin palapelin rakentamista, jossa kokonaisuus muodostuu monesta eri osasta. (Seppänen 2011, 96–97.)

Tilinpäätöksen sisältämän informaation ja tilinpäätösanalyysin sisältämän informaation välillä on selkeä ero. Voidaankin sanoa, että tilinpäätösanalyysi jatkaa siitä, mihin tilinpäätös pysähtyy. Tilinpäätösanalyysissa on siis kyse tilinpäätösinformaation tulkinnasta ja suhteuttamisesta sekä tuloksen ja taloudellisen aseman esittämisen jälkeisestä tuloksien arvostelusta. Kiteytettynä voidaan sanoa, että tuloksen arvostelu on erotettava tuloksen laskemisesta. (Kinnunen, Leppiniemi, Martikainen & Virtanen 2000, 96–97.)

Tilinpäätösanalyysi tuottaa yrityksen johdolle ja työntekijöille arvokasta tietoa päätöksenteon tueksi. Yrityksen johto ja työntekijät voivat arvioida tilinpäätösanalyysin avulla työsuorituksien onnistumista, kannustin- ja palkkiojärjestelmiä

sekä eläketurvaa. Yrityksen johto voi myös vertailla yrityksen eri tilikausien suorituksia ja niillä tehtyjä ratkaisuja ja käyttää niistä saamaansa informaatiota hyväkseen tehdessään päätöksiä yrityksen tulevaisuudesta. (Kallunki 2014, 19–20.)

Kuvio 4: Yrityksen sidosryhmät. (Salmi 2010, 14.)

Tilinpäätösanalyysin tuottama informaatio on tarkoitettu tukemaan yrityksen oman päätöksenteon lisäksi myös yrityksen sidosryhmien päätöksen tekoa. Tärkeimpiä sidosryhmiä ovat rahoittajat, tavaroiden ja palvelujen tuottajat, viranomaiset, asiakkaat ja osakkeenomistajat (Kuvio 4). Tilinpäätösanalyysijä tarjoavia yrityksiä on nykyään paljon ja suurin osa sidosryhmistä luottaakin näiden yritysten tekemiin analyysihin. Rahoittajat tekevät lähes poikkeuksetta itse käyttämänsä tilinpäätösanalyysit, joiden perusteella ne tekevät päätöksiä lainoista ja mahdollisista vakuuksista. Osakkeenomistajat hakevat tilinpäätösanalyysistä tukea osakkeiden osto- ja myyntipäätöksiä ja arvioida tulevia osinkoja. Asiakkaita kiinnostavia asioita, joihin voi hakea selvennystä tilinpäätösanalyysin avulla ovat toimitusvarmuus ja tuotevastuu asiat. Viranomaisia kiinnostaa vero-

jen määräytyminen, erilaiset tiedonantovelvollisuudet ja säädeltyjen toimialojen erityispiirteet. (Kallunki 2014, 15–19.)

3.2 Tilinpäätöstietojen oikaisut

Yritys voi halutessaan tehdä tilikaudelle tulossuunnittelua, jonka tavoitteena on saavuttaa tavoitetulokset esimerkiksi voitonjaon, imagon, verotuksen tai kirjanpidon näkökulmista. Tulossuunnittelu voi olla reaaliaikaista tulossuunnittelua, jossa joitakin toimenpiteitä tahallaan kiirehditään tai viivytetään, jotta tapahtumat voidaan kirjata halutulle tilikaudelle. Toinen yleisesti käytetty tulossuunnittelun muoto on kirjanpidollinen tulossuunnittelu, jossa samalle liiketapahtumalle voidaan valita erilaisia kirjausmenettelyjä. Myös erilaiset kertaluontoiset satunnaiserät voivat vääristää yrityksen tulosta. (Salmi 2012, 144; Niskanen & Niskanen 2003, 60.)

Tilinpäätösanalyysin tuottaman informaation tulisi olla kuitenkin mahdollisimman luotettavaa ja vertailukelpoista tulossuunnittelusta ja satunnaiseristä huolimatta. Tämän vuoksi tilinpäätösanalyysia varten on kehitetty menetelmiä, joilla tilinpäätöksen tietoja voidaan muokata paremmin analyysin tarpeita vastaaviksi. Muokkaukseen käytetään yleensä nimitystä tilinpäätöksen oikaisu. Tilinpäätöksen oikaisun tavoitteena on jalostaa tilinpäätösinformaatiota niin, että se palvelee mahdollisimman hyvin ja todenmukaisesti tilinpäätösanalyysin tekijää. (Niskanen & Niskanen 2003, 59–61.)

3.2.1 Tuloslaskelman oikaisut

Tuloslaskelman oikaisujen tavoitteena on antaa yrityksen liiketoiminnan kannattavuudesta ja volyyymista mahdollisimman todenmukainen ja vertailukelpoinen kuva. Oikaistun tuloslaskelman tuloksen tulisi kuvata mahdollisimman tarkasti yrityksen säännöllisen, jatkuvan ja ennustettavan liiketoiminnan tulosta. Oikaisuissa tuloslaskelmassa rivien järjestys poikkeaa jonkin verran virallisesta tuloslaskelmasta, koska sitä tarkastellaan nimenomaan säännöllisen ja jatkuvan liiketoiminnan näkökulmasta. (Yritystutkimus ry 2011, 17; Salmi 2012, 144–145.)

Yrityksen liikevaihtoon sisältyy kaikki yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuotot. Oikaistua tuloslaskelmaa tehdessä, päähuomio tässä kohdassa kiinnittyy siihen, sisältyykö yrityksen ilmoittamaan liikevaihtoon osatuloutuksia. Osatuloutus tarkoittaa yrityksen kirjanpidossa sitä, että keskeneräisiä töitä on tuloutettu osaksi yrityksen liikevaihtoa. Osatuloutuksiin liittyy aina epävarmuus, koska yritys itse arvioi tuloutusten määrän. Liiketoiminnan muissa tuotoissa analyysissä otetaan huomioon ainoastaan säännölliset muista kuin varsinaisesta liiketoiminnasta ansaitut tuotot. Muut kertaluonteiset erät, esimerkiksi merkittävät pysyvien vastaavien myyntivoitot, eliminoidaan oikaistussa tuloslaskelmassa siirtämällä ne satunnaisiin eriin. (Yritystutkimus ry 2011, 17–18; Salmi 2012, 145–146.)

Ulkopuoliset palvelut ovat yleensä erilaisista työsuorituksista maksettuja korvauksia. Vuosivertailussa ulkopuolisten palvelujen kasvu voi selittyä yrityksen voilymin kasvulla, mutta on myös huomioitava, että mahdollisesti yritys on siirtynyt käyttämään enemmän alihankkijoita ja vuokratyövoimaa. Henkilöstökuluissa on tehtävä yrityksen liikevaihdon mukaan porrastettu laskennallinen palkkakorjaus, mikäli yrityksen omistajan/omistajien palkkakulut eivät sisälly yrityksen tuloslaskelman henkilöstökuluihin. (Niskanen & Niskanen 2003, 63–64; Yritystutkimus ry 2011, 19–20.)

Liiketoiminnan muut kulut kohdasta tulee siirtää satunnaisiin kuluihin sellaiset merkittävät erät, jotka vaikuttavat huomattavasti yrityksen kannattavuus vertailuun. Esimerkiksi kokonaisesta toimialasta luopumisesta aiheutuneet myyntitappiot tulee oikaista satunnaisiin kuluihin. Valmistustoimintaa harjoittavan yrityksen tuloslaskelman oikaisussa on valmistevaraston muutoksessa otettava huomioon yrityksen valmistus omaan käyttöön. Pysyviksi vastaaviksi merkityt omat valmisteet on oikaistava valmistevaraston muutokseen. (Salmi 2012, 148; Yritystutkimus ry 2011, 21.)

Oikaistussa tuloslaskelmassa (Kuvio 5) poistot tulee erottaa eri kululajeista omaksi kulukseen, jotta saadaan laskettua käyttökate. Oikaisussa suositellaan käytettäväksi EVL:n (elinkeinoverolaki) maksimipoistoja. Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista, muut korko- ja rahoitustuotot, sekä muut korko- ja rahoitus-

kulut tulee oikaistussa tuloslaskelmassa ilmoittaa kohdassa kurssierot. Edellisiltä kausilta saadut veronpalautukset tai lisäverot tulee oikaista satunnaisiin tuotoihin/kuluihin. Satunnaisista tuotoista ja kuluista tulee oikaista sinne mahdollisesti merkityt huomattavat varsinaisen liiketoiminnan erät, jotka eivät täytä satunnaisten erien tunnusmerkkejä. Nämä erät tulee siirtää varsinaisen liiketoiminnan tuotoksi tai kuluksi. (Yritystutkimus ry 2011, 23–26.)

LIKEVAIHTO			
Liiketoiminnan muut tuotot		+	_____
LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT YHTEENSÄ			
Aine- ja tarvikekäyttö			_____
Ulkopuoliset palvelut	+		_____
Henkilöstökulut	+		_____
Laskennallinen palkkakorjaus	+		_____
Liiketoiminnan muut kulut	+		_____
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-/+	-	_____
KÄYTTÖKATE			
Suunnitelman mukaiset poistot		-	_____
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä		-	_____
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset		-	_____
LIIKETULOS			
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista		+	_____
Muut korko- ja rahoitustuotot		+	_____
Korkokulut ja muut rahoituskulut		-	_____
Kurssierot		+/-	_____
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset		-	_____
Välittömät verot		-	_____
NETTOTULOS			
Satunnaiset tuotot		+	_____
Satunnaiset kulut		-	_____
KOKONAISTULOS			
Poistoeron lisäys/vähennys		-/+	_____
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys		-/+	_____
Laskennallinen palkkakorjaus		+	_____
Käyvän arvon muutokset		+/-	_____
Muut tuloksen oikaisut		+/-	_____
TILIKAUDEN TULOS			

Kuvio 5: Oikaistun tuloslaskelman rakenne.(Yritystutkimus ry 2011, 16.)

Virallinen tuloslaskelma ei nykyään enää sisällä myynti- tai käyttökate, mutta tilinpäätösanalyysin kannalta käyttökate on varsin merkittävä ja oikaistun tuloslaskelman kaavaan se onkin edelleen sisällytetty. Myös muut oikaistun tuloslaskelman välitulokset yleensä poikkeavat virallisen tuloslaskelman tuloksista. (Niskanen & Niskanen 2003, 61.)

3.2.2 Taseen oikaisut

Oikaistu tase (Kuvio 6) poikkeaa monelta osin virallisesta taseesta. Oikaisujen tavoitteena on eliminoida vastaavien erät joilla ei ole todellista vaikutusta yrityksen taloudelliseen suoriutuskykyyn ja saada esiin sellaisen varallisuus, jota ei ole merkitty viralliseen taseeseen. Oikaistussa taseessa myös yhdistellään joitakin virallisen taseen eriä. (Niskanen & Niskanen 2003, 70; Salmi 2012, 153.)

Taseen vastaavien puolen oikaisussa tulee suorittaa ainakin seuraavat toimenpiteet. Perustamismenot, tutkimusmenot ja kaikki muut aineettomiin hyödykkeisiin kirjatut erät joihin ei liity tuotto-odotuksia, eliminoidaan ja vähennetään omasta pääomasta. Aineellisten hyödykkeiden tasearvoja ei yleensä oikaista, ellei havaita olennaisia puutteita tai virheitä niiden arvostamisessa. Sijoituksissa voi olla sellaisia omistusyhteys- tai konserniyrityksiä, joiden omapääoma on menetetty, jolloin taseen omaa pääomaa on vähennettävä sijoituksien määrällä. Pienyrityksillä voi olla myös yksityiskäytön luonteisia saamia omistajilta, jotka on myös oikaistava vähentämään omaa pääomaa. Myös myynti- ja muiden saamisten tulee olla realistisia, joihin löytyy halukas ja kyvykäs maksaja. Epäilyttävät saamiset tulee oikaista luottatappioihin ja vähentää omasta pääomasta. Vaihto-omaisuuden osalta tulisi tarkastaa, onko noudatettu varovaisuuden periaatetta. (Salmi 2012, 153–154; Yritystutkimus ry 2011, 27–38.)

Taseen vastattavat puolelle tehdään myös tarvittaessa oikaisuja. Vastattavien puolen tärkein oikaisu koskee omaa pääomaa, jota tulee korjata kaikilla niillä erillä, joiden arvostusta on muutettu. Pääomalainat luetaan pääsääntöisesti

vieraaksi pääomaksi, ellei se todellisuudessa ole sijoitettu yritykseen oman pääoman luonteisena. Mahdollisista tilinpäätösjärjestelyistä aiheutunut laskennallinen verovelka merkitään laskennalliseen verovelkaan, joka katsotaan pitkäaikaiseksi korottomaksi velaksi. Pitkäaikaisista veloista on selvitettävä, erääntykö jokin velka maksettavaksi 12kk kuluessa tilinpäätös hetkestä ja tarvittaessa oikaista se lyhytaikaisiin velkoihin. Pakolliset varaukset katsotaan korottomiksi pitkäaikaisiksi veloiksi niihin liittyvän maksuvelvollisuuden vuoksi. Muut lyhytaikaiset velat ja siirtovelat oletetaan korottomiksi. Liitetiedoista löytyvät taseen ulkopuoliset vastuut voivat joissakin tapauksissa olla todellisuudessa velkaa. Esimerkiksi rahoitusleasingsopimukset ovat juridisessa mielessä vuokrasopimuksia, mutta taloudellisesta näkökulmasta kyse on monesti investoinnista, joka on rahoitettu korollisella velalla. Siksi leasingsopimukset tulisi kirjata taseeseen toisaalta pitkäaikaiseksi omaisuudeksi ja toisaalta veloiksi. (Salmi 2012, 155–156; Yritystutkimus ry 2011, 39–49.)

Taseen oikaisu on yleensä vaikeampaa kuin tuloslaskelman, koska yleensä tilinpäätös ei tarjoa perusteita taseen oikaisuille. Taseen erien todellisen tulontuottokyvyn arviointi on myös erittäin haastavaa. Pahimmillaan tase saattaa olla kokoelma eriä, joiden tulontuottokyky on erittäin epävarmaa. (Salmi 2012, 157.)

PYSYVÄT VASTAAVAT

Kehittämismenot
 Liikearvo
 Muut aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet yhteensä

Maa- ja vesialueet
 Rakennukset ja rakennelmat
 Koneet ja kalusto
 Muut aineelliset hyödykkeet

Aineelliset hyödykkeet yhteensä

Sisäiset osakkeet ja osuudet
 Muut osakkeet ja osuudet
 Sisäiset saamiset
 Muut saamiset ja sijoitukset

Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä**Leasingomaisuus****VAIHTUVAT VASTAAVAT**

Aineet ja tarvikkeet
 Keskeneräiset tuotteet
 Valmiit tuotteet
 Muu vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus yhteensä

Myyntisaamiset
 Sisäiset myyntisaamiset
 Muut sisäiset saamiset
 Muut saamiset

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä**Rahat ja rahoitusarvopaperit****Vastaavaa yhteensä****OMA PÄÄOMA**

Osake- tai muu peruspääoma
 Ylikurssi-, vara- ja arvonorotusrahoisto
 Käyvän arvon rahasto
 Muut rahastot
 Kertyneet voittovarot
 Tilikauden tulos
 Pääomalainat

Taseen oma pääoma yhteensä

Poistoero
 Vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja varaukset yhteensä**Oman pääoman oikaisut****Oikaistu oma pääoma yhteensä****VIERAS PÄÄOMA**

Pääomalainat
 Lainat rahoituslaitoksilta
 Eläkelainat
 Saadut ennakot
 Sisäiset velat
 Muut pitkäaikaiset velat

Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä**Laskennallinen verovelka****Pakolliset varaukset****Leasingvastuut**

Korolliset lyhytaikaiset velat
 Saadut ennakot
 Ostovelat
 Sisäiset ostovelat
 Muut sisäiset korolliset velat
 Muut sisäiset korottomat velat
 Muut korottomat lyhytaikaiset velat

Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä**Oikaistu vieras pääoma yhteensä****Vastattavaa yhteensä**

Kuvio 6: Oikaistun taseen rakenne. (Yritystutkimus ry 2011, 30.)

4 TUNNUSLUKUANALYYSI

4.1 Tunnuslukujen ja tunnuslukuanalyysin merkitys

Tunnusluvut ovat helppo ja tehokas tapa informoida yrityksen niitä sidosryhmiä, jotka ovat kiinnostuneita yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tunnuslukujen avulla voidaan kuvata ja analysoida yrityksen taloutta ja taloudellisia toimintaedellytyksiä. Ne ovat tilinpäätösinformaation analysoinnissa käytettäviä apuvälineitä. Tunnusluvut tiivistävät mitattavia ominaisuuksia. Ne ovat hyvin käyttökelpoisia yritystoiminnan suunnittelun ja seurannan välineitä. Tunnusluvut ovat yleensä ns. oirelukuja. Ne toimivat lähinnä oireiden ilmaisijoina ja paljastajina. Luvut ilmaisevat seurauksia, mutta eivät anna käyttäjälleen vastausta, miksi kyseisen tunnusluvun arvo on muuttunut ja mistä muutos johtuu. Ne muuntavat yrityksen tilinpäätösinformaation vertailukelpoiseksi muiden yritysten kanssa, koska niiden avulla voidaan ottaa huomioon tai eliminoida yritysten välisiä koeroja. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 196; Aho & Rantanen 1993, 60.)

Yritystutkimusneuvottelukunta on julkistanut keskeisinä pitämilleen tunnusluville ohjearvoja, joiden perusteella pystytään arvioimaan yksittäisen yrityksen tunnuslukuja. Nämä ohjearvot ovat kuitenkin suuntaa antavia, koska eri toimialojen tunnuslukujen arvot voivat vaihdella voimakkaastikin. Paras tapa verrata tunnuslukuja on käyttää vertailupohjana saman toimialan tunnuslukutilastoja. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 165.)

Tunnusluvut ovat yrityksen tilinpäätöksestä laskettuja mittareita, jotka ovat kehitetty mittaamaan yrityksen taloudellista suorituskkyä. Tunnuslukuja käytetään yleisesti yrityksen taloudellisten toimintaedellytysten ja taloudellisen toimintakyvyn kuvaamiseen ja analysointiin. Yrityksen taloudellisen toimintakyvyn osatekijät jaetaan yleensä kannattavuudeksi sekä rahoitukseksi. Rahoituksen osatekijä jaetaan yleensä vielä maksuvalmiuteen sekä vakavaraisuuteen. Tilinpäätösten perusteella laskettavat tunnusluvut jaetaankin tyypillisesti näihin kolmeen ryhmään eli kannattavuuden (profitability), vakavaraisuuden (solvency) ja maksu-

valmiuden (liquidity) tunnuslukuihin. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 196–197; Seppänen 2011, 63.)

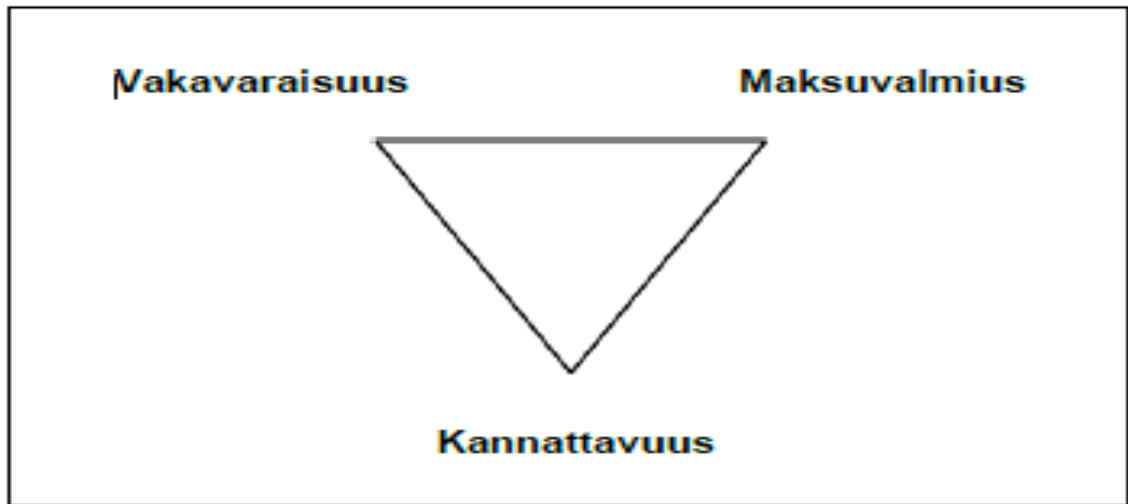
4.2 Kannattavuus

Yrityksen tärkeimpänä päämääränä ja tavoitteena on kannattava toiminta. Kannattavuus merkitsee yksinkertaisimmillaan sitä, että yrityksen liikevaihto on suurempi kuin saman ajanjakson kulut. Kannattavuus määritetään tuottojen ja kulojen erotuksena eli yritykseen tulevan rahan määrä on isompi kuin ulosmenevän rahan määrä. Yritys on siis kannattava, kun sillä on kyky tuottaa toiminnallaan tuloja enemmän kuin tulojen hankkimiseksi on tarvittu menoja. Yritystoiminnan tulisi olla kannattavaa, koska hyvän kannattavuuden avulla voidaan pitää huolta myös yrityksen maksuvalmiudesta sekä vakavaraisuudesta. (Vilkkumaa 2010, 44; Siikavuo 2003, 165.)

Kannattavuutta määriteltäessä on huomioitava, että yrityksen kannattavuutta voidaan tutkia ja tarkastella sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Lyhyen aikavälin kannattavuutta tarkasteltaessa sekä mitattaessa on tarkastelujaksona usein vuosi tai sitä lyhempi jakso, kun taas pitkän aikavälin kannattavuutta mitattaessa tai tarkasteltaessa aikajänne on kahdesta viiteen vuoteen. Tilinpäätösanalyysia tehtäessä, analyysin tunnusluvut mittaavat pääsääntöisesti lyhyen aikavälin kannattavuutta. Pitkän aikavälin kannattavuutta voidaan mitata ja tarkastella vertailemalla useiden perättäisten vuosien kannattavuuden tunnuslukuja. (Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 274; Niskanen & Niskanen 2003, 112.)

Kannattavuus kuvaa ensisijaisesti suoritemarkkinoilta saatua katetta. Mikäli suoritemarkkinoilta saatu kate on jatkuvasti hyvä, niin sillä on maksuvalmiutta parantava vaikutus. Toisaalta jos yrityksen saama kate on taas heikko, on sillä vastaavasti maksuvalmiutta heikentävä vaikutus. Huono maksuvalmius puolestaan huonontaa vakavaraisuutta eli yrityksen pääomarakennetta, koska lyhytkestoisenkin toiminta rahoitetaan silloin lainarahalla. Tällainen toiminta heikentää ja rasittaa jatkuvasti yrityksen vakavaraisuutta. Tästä huomataankin, että kannattavuus, maksuvalmius ja vakavaraisuus ovat tiiviissä yhteydessä toisiin-

sa. Yrityksen taloudellisia toimintaedellytyksiä kuvataan yrityksen terveyskolmion mukaan. Kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden muodostama terveyskolmio seisoo kannattavuuden varassa (Kuvio 7), koska kilpailukyinen kannattavuus on pitkällä tähtäyksellä järkevän liiketoiminnan lähtökohta. (Alhola & Lauslahti 2006, 154- 155.)

Kuvio 7: Yrityksen terveyskolmio (Alhola & Lauslahti 2006, 155.)

Kannattavuuden mittaamiseen ja tutkimiseen voidaan käyttää kannattavuuden tunnusluvuista liikevoittoprosenttia, käyttökateprosenttia, myyntikateprosenttia, tilikauden voittoa, sijoitetun pääoman tuottoprosenttia, oman pääoman tuottoprosenttia sekä kokonaispääoman tuottoprosenttia. Kannattavuuden analysoinnissa otetaan siis huomioon tulos, katteet ja pääoman tuotto. Kannattavuudesta puhuttaessa tarkastellaan useimmiten yrityksen tuottojen ja kulujen suhdetta toisiinsa. Yritys saa tuottoja myymistään palveluista tai tuotteista ja kuluja koituu niiden tuottamisesta. Liiketoiminnan sanotaan olevan taloudellisesti kannattavaa, kun tulot ovat suuremmat kuin niihin koituvat kulut. Tunnetuimmat kannattavuuden käsitteet ovat voitto ja tappio. Kun yrityksen kannattavuutta tarkastellaan, pyritään erinäisten analyysien, mittausten ja tarkasteluiden avulla saamaan käsitys siitä, kuinka kannattavaa kyseinen toiminta on ja mitkä tekijät siihen vaikuttavat. Absoluuttinen kannattavuus tarkoittaa yrityksen voittoa, eli liiketoiminnan tuottojen ja kulujen erotusta. Suhteellista kannattavuutta laskettaessa verrataan tuottojen ja kulujen erotusta esimerkiksi yrityksen pääomaan. Suh-

teellinen kannattavuus ilmoitetaan yleensä prosentteina ja lasketaan yrityksen tuloksen, eli voiton tai tappion, ja liikevaihdon suhteesta. (Niskanen & Niskanen 2003, 112; Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 274- 275.)

4.2.1 Liikevoitto ja liikevoittoprosentti

Liikevoitto ilmaisee yrityksen kannattavuuden muuttuvien ja kiinteiden toimintamenojen sekä poistojen jälkeen eli liikevoitto on varsinaisen liiketoiminnan tulos ennen voiton jakoa, korkoja, veroja ja tilinpäätössiirtoja. Koska liikevoitosta ei ole vähennetty veroja ja korkokustannuksia, mahdollistaa liikevoitto eri veroaluilla ja erilaisilla pääomarakenteilla toimivien yritysten kannattavuuden vertailun. (Niskanen & Niskanen 2003, 29- 34.)

Liikevoittoprosentti saadaan siten, että liikevoitto suhteutetaan liikevaihtoon (Kuvio 8). Liikevoittoprosentti mittaa yrityksen lyhyen aikavälin kannattavuutta. Se osoittaa, kuinka paljon yrityksen liiketoiminta tuottaa voittoa suhteessa liikevaihtoon. Jos liikevoittoprosentissa on muutoksia, se johtuu muuttuneesta kannattavuudesta tai muutoksista yrityksen toiminnassa. Liikevoittoprosentti tunnuslukua hyödynnettäessä on tärkeä muistaa, että se on aika toimialasidonnainen. Yrityksen toimialan sisällä liikevoittoprosentti osoittaa, kuinka hyvin yritys on pärjännyt vertailtuna toiseen saman toimialan yritykseen sekä omaan aikaisempaan toimintaansa. Saman toimialan sisällä se on hyvä toiminnan tehokkuutta ja kannattavuutta osoittava ja kuvaava tunnusluku. Liikevoittoprosentti soveltuu pääsääntöisesti yksittäisen yrityksen taloudellisen kehityksen seuraamiseen. (Vilkkumaa 2010, 47.)

Liikevoittoprosentille yritystutkimusneuvottelukunnan antamat ohjeelliset arvot ovat: (Yritystutkimus 2011, 62.)

yli 10 %: hyvä

5-10 %: tyydyttävä

alle 5 %: heikko

$$\text{Liikevoittoprosentti} = \frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Kuvio 8: Liikevoittoprosentin laskentakaava. (Alhola & Lauslahti 2006, 165).

4.2.2 Käyttökate ja käyttökateprosentti

Käyttökate ja käyttökateprosentti ovat yrityksille tärkeitä lyhyen aikavälin kannattavuuden tunnuslukuja. Käyttökate kertoo, paljonko yrityksen myyntituloista on jäänyt jäljelle sen jälkeen, kun myyntituloista on vähennetty myynnin oikaisuerät sekä muuttuva- ja kiinteäluonteiset toimintakustannukset eli myyntiä vastaavat tavaraostot, muuttuvat ja kiinteät palkat sosiaalikulunnuksineen, vuokrat ja muut kiinteät kustannukset, kuten markkinointi-, tietoliikenne- ja hallintokustannukset. Toisin sanoen, käyttökate on tuottojen ylijäämää toimintakustannusten jälkeen. Tätä ylijäämää voidaan käyttää voitonjakoon, investointien tulorahoitusosuuden luomiseen sekä lainojen lyhennyksiin. Käyttökateen vertailukelpoisuutta heikentää usein se, että yritykset joko omistavat tai vuokraavat tuotantovälineitään. Mikäli yritys on vuokrannut tuotantovälineitään, kohdistuu kulu käyttökateen yläpuolelle vuokratuloihin, kun taas omistetuista tuotantovälineistä kulukirjaukset ohjautuvat tuloslaskelman poistoihin ja rahoituskuluihin. Tällöin yrityksellä, joka omistaa tuotantovälineensä voi olla korkeammat kateluvut. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että tuotantovälineensä omistava yritys olisi parempi kuin ne vuokraava. (Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 275- 277; Aho & Rantanen 1993, 63.)

Käyttökateprosentti kertoo, kuinka paljon yrityksellä on käyttökate suhteessa liikevaihtoon. Käyttökateprosentti saadaan, kun liikevoittoon lisätään poistot ja arvonalentumiset ja jaetaan se liikevaihdolla (Kuvio 9). Käyttökateprosentti tunnuslukuna vaihtelee paljon toimialoittain ja riippuu yrityksen luonteesta. Käyttökateprosentti osoittaa yrityksen toiminnallisen tehokkuuden. Se on saman toimialan yritysten välillä hyvä toiminnan mittari. Käyttökateprosentin suuruuteen

ja kehitykseen vaikuttaa usein yrityksen toimialan kilpailutilanne sekä toiminnan luonne. Yritystutkimusneuvottelukunnan mukaan käyttökateprosentin tulisi eri aloilla olla seuraavissa rajoissa: teollisuudessa 10- 25 %, kaupanalalla 2- 10 % ja palvelualalla 5- 15 %. (Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 275- 277; Alhola & Lauslahti 2006, 165- 166.)

$$\text{Käyttökate- \%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} * 100$$

Käyttökate = Liiketulos + poistot ja arvonalentumiset

Kuvio 9: Käyttökateprosentin laskentakaava. (Alhola & Lauslahti 2006, 165).

4.2.3 Oman pääoman tuottoprosentti

Oman pääoman tuottoprosentti kuvaa yrityksen kykyä huolehtia omistajien yritykseen sijoittamista pääomista. Se kertoo omalle pääomalle saadun tuoton. Oman pääoman tuottoprosentti kuvaa sitä, kuinka yritys onnistuu täyttämään omistajien tuottovaatimuksen. Tuottotasovaatimus määräytyy pitkälti omistajien asettamien tavoitteiden mukaisesti, joihin tavoitteisiin sijoituksen riskisyys osaltaan vaikuttaa. Tuottotason alaraja määritellään yleensä markkinoilta saatavan riskittömän sijoituksen tuoton perusteella. Omat varat lasketaan tunnuslukuun tilikauden alun ja lopun keskiarvona. Oman pääoman tuottoastetta kuvataan oman pääoman tuottoprosentilla, eli kun kannattavuutta halutaan mitata pelkästään oman pääoman sijoittajan näkökulmasta, käytetään mittarina oman pääoman tuottoprosenttia. ROE- prosentti kertoo omalle pääomalle saadun tuoton. Oman pääoman tuottoprosentti lasketaan suhteuttamalla tilikauden tulos omaan pääomaan (Kuvio 10). Omaan pääomaan luetaan taseen oman pääoman lisäksi myös vähemmistöosuus sekä tilinpäätössiirtojen kertymät. Oman pääoman tuottoprosentille asetettavat tavoitearvot määräytyvät omistajan asettaman tuottovaatimuksen mukaan. Yritysten onkin pystyttävä saamaan tuottoa myös omalle pääomalle vieraan pääoman lisäksi. (Salmi 2012, 182- 183.)

Oman pääoman tuottoprosentin suuntaa antavat ohjeelliset arvot ovat:
(Salmi 2012, 183.)

Yli 20 %: hyvä
10- 20 %: tyydyttävä
alle 10 %: heikko

$$\text{Oman pääoman tuottoprosentti} = \frac{\text{Nettotulos(12kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma}} * 100$$

Kuvio 10: Oman pääoman tuottoprosentin laskentakaava. (Kallunki & Kytönen 2007, 77.)

4.3 Maksuvalmius

Yrityksen maksuvalmiudella eli likviditeetillä tarkoitetaan kykyä suoriutua juoksevista, lyhyellä aikavälillä erääntyvistä velvoitteistaan sekä yllättävistä maksuista. Maksuvalmiudella tarkoitetaan myös sitä, paljonko yrityksellä on varoja nopeasti erääntyvien maksujen katteeksi. Maksuvalmius syntyy siitä, kun yrityksen tulorahoitus riittää kattamaan kaikki juoksevat menot. Maksuvalmiutta laskettaessa nopeasti likvidoitavia varoja, kuten rahoja ja pankkisaamisia verrataan nopeasti erääntyviin velkoihin. Yritystä voidaan pitää maksuvalmiina, jos tällaisia varoja on vähintään yhtä paljon kuin erääntyviä maksuja. Yrityksen maksuvalmiudesta erityisen kiinnostuneita ovat yrityksen velkojat sekä tavaran-toimittajat. (Kallunki & Kytönen 2007, 84; Niskanen & Niskanen 2004, 117.)

Maksuvalmiuden ollessa riittävällä tasolla on yrityksellä tarpeeksi kassareservijä tai muuta tarvittaessa hyvin nopeasti rahaksi muutettavaa omaisuutta erääntyvien maksuvelvoitteiden hoitamiseksi. Näitä varoja ei kannata olla enempää, kuin mitä yritys tarvitsee, sillä liian korkea maksuvalmius sitoo yrityksen omaisuutta huonosti tuottavaan kassareserviin eli kassaan ja pankkitileille. Tämän vuoksi liian korkea maksuvalmius ei ole suositeltavaa. Yrityksen maksukyvyyn

heikkoutta ilmaisevat erääntyneet maksut, maksetut yliaikakorot ja kalliin lisärahoituksen käyttö. Riittämättömästä maksuvalmiudesta johtuu yleensä yrityksen eräpäivien ylitykset ja siitä johtuvat viivästyskorkokulut. (Kallunki & Kytönen 2007, 84; Yritystutkimus 2011, 71.)

Yrityksen maksuvalmiutta voi parantaa sijoittamalla yritykseen lisää varoja osakeannilla tai nostamalla pitkä- tai lyhytaikaista lainaa. Maksuvalmiutta voidaan parantaa myös lisäämällä myynti- ja muiden saamisten kiertonopeutta, esimerkiksi lyhentämällä maksuaikoja tai tarjoamalla asiakkaille käteismaksualennuksen, mikäli he maksavat velvoitteensa mahdollisimman nopeasti. Yritys pystyy parantamaan maksuvalmiuttaan myös hidastamalla investointeja tai luopumalla niistä kokonaan. Tämä vähentää investointeihin sitoutuvan pääoman määrää, joka parantaa likviditeettiä. Yritys voi myös lykätä maksuja tulevaisuuteen, jolloin yrityksen maksuvalmius paranee tilapäisesti. Pitemmällä aikavälillä se on kuitenkin erittäin huono vaihtoehto. (Siikavuo 2003, 170.)

Maksuvalmiuden päätteleminen yrityksen tilinpäätöksestä ei ole helppoa, koska tilinpäätöksen päättymispäivä merkitsee vain yhtä tilikauden päivää, jolloin yrityksen rahavarat ja lyhytaikaiset velat (esimerkiksi ostovelat) eivät välttämättä ole silloin tyypillisimmillään. Yrityksen maksuvalmiuden tilanteet saattavat vaihdella nopeastikin. Tilinpäätöksestä voidaan kuitenkin saada suuntaa antava kuva yrityksen maksuvalmiudesta. Maksuvalmiuden tavanomaisimpia tunnuslukuja ovat muun muassa quick ratio, current ratio, käyttöpääoma sekä käyttöpääomaprosentti. (Leppinen & Kykkänen 2009, 167; Alhola & Lauslahti 2006, 156.)

Tunnuslukujen lisäksi maksuvalmiuden tarkastelussa hyödynnetään kiertoaikalukuja eli tehokkuuslukuja. Kiertoaikatunnusluvut mittaavat, kuinka tehokkaasti yritys käyttää käyttöpääomaansa, siksi näitä lukuja kutsutaankin usein myös tehokkuusluvuiksi. Yleisimpiä näistä tunnusluvuista on myyntisaatavien- ja ostovelkojen kiertoaikojen tunnusluvut. Myyntisaatavien ja ostovelkojen kiertoaika mittaavat tunnusluvut tarkastelevat käyttöpääoman sitoutumista ja kertovat, kuinka nopeasti eri käyttöpääomaerät muuttuvat yrityksessä rahaksi. Kiertoaikatavoitteet liittyvät yrityksen käyttöpääoman säätelyyn. Hyvä maksuvalmiussuun-

nittelu edellyttää, että yrityksen talousjohto pyrkii saamaan suunnittelussa myyntisaamisten kiertoajan lähelle ostovelkojen kiertoaikaa tai jopa sitä lyhemmäksi. Tällöin maksuvalmius yrityksessä helpottuu ja käyttöpääomaan sitoutuva rahoitustarve pienenee. Kiertoajat ovat toimiala – ja yrityskohtaisia. (Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 283- 283; Niskanen & Niskanen 2004, 122.)

4.3.1 Quick ratio

Quick ratio (QR, "acid test, happotesti") on välittömän maksuvalmiuden suppeampi mittari. Se laskee vain kaikkein nopeimmin ja halvimmalli rahaksi muutettavat taseen erät. Näitä eriä kutsutaan yhteisnimellä rahoitusomaisuus. Quick ratio mittaa yrityksen mahdollisuutta selviytyä lyhytaikaisista veloista rahoitusomaisuudella. Rahoitusomaisuuteen eli kaikkein nopeimmin käyttöön saataviin varoihin kuuluvat rahat ja pankkisaamiset, lyhytaikaiset saamiset sekä rahoitusarvopaperit. (Salmi 2012, 201)

Quick ratio- tunnusluku lasketaan vertaamalla likvidoitavia varoja (nopeimmin käyttöön saatavia varoja) lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan (nopeasti eräännyvä velvoite) (Kuvio 11). Tunnusluku soveltuu yksittäisen yrityksen maksuvalmiuden tarkkailun lisäksi myös saman toimialan yritysten vertailuun. Quick ratio-ta voidaan pitää eräänlaisena lyhytaikaisten velkojen kattamiskertoimena, kun lyhytaikaisia velkoja katetaan rahoitusomaisuudella. Quick ratioissa rahoitusomaisuuden pitäisi olla vähintään saman suuruinen kuin lyhytaikainen vieras pääoma, jolloin tunnusluvun pitäisi olla enemmän kuin yksi. Rahoitusomaisuuden ollessa lyhytaikaisia velkoja suurempi on tunnusluku arvoltaan yli 1. Tätä arvoa pidetäänkin yhtenä nyrkkisääntönä hyvälle maksuvalmiudelle. Tunnusluvun ollessa arvoltaan yli 1, kykenee yritys rahoitusomaisuudella kattamaan kaikki taseessa näkyvät lyhyen ajanjakson maksuvelvoitteet. Toisin sanoen, Quick ratio arvo 1,0 tarkoittaa, että yrityksellä on likviditeettiä yhtä paljon kuin lyhyttä velkaa, jolloin yrityksen maksuvalmius on hallinnassa. Quick ratio arvo 0,5 tarkoittaa kahdenkertaista lyhyen velan kuormaa likviditeettiin suhteutettuna. Yleensä tämän arvioidaan olevan liikaa ja maksuvalmiusongelmien olevan hy-

vin todennäköisiä. (Salmi 2012, 201- 202; Alhola & Lauslahti 2006, 157; Aho & Rantanen 1993, 75.)

Yritystutkimusneuvottelukunnan suosituksen mukaan Quick ratio-luvun ohjearvot ovat: (Yritystutkimus 2011, 71)

yli 1= hyvä

0,5-1 = tyydyttävä

alle 0,5 heikko

<p>Quick ratio = $\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$</p>
--

Kuvio 11: Quick ration laskentakaava (Alhola & Lauslahti 2006, 156.)

4.3.2 Current ratio

Maksuvalmiutta mitataan myös Current ratio- tunnusluvulla. Current ratio (CR) - tunnusluku on samankaltainen kuin quick ratio. Siinäkin pyritään arvioimaan taseen rakenteen avulla, riittävätkö yrityksen rahat juoksevista maksuista selviytymiseen. Current ratio kertoo, kuinka hyvin yritys selviytyisi lyhytaikaisista veloista rahoitus- ja vaihto-omaisuudella. Current ratio arvoa laskiessa ajatellaan, että myös vaihto-omaisuus voitaisiin realisoida lyhytaikaisista velvoitteista selviämiseksi. (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 168; Yritystutkimus 2011, 70.)

Current ratiota laskiessa tarkastelujakso on hieman pidempi kuin quick rationin tarkastelujakso, sillä siinä otetaan huomioon myös pitkäaikaiset saamiset ja vaihto-omaisuus eli koko taseen vaihtuvat vastaavat -puoli. Vaihtuvista vastaavista vähennetään sellaiset erät, jotka eivät ole käytettävissä maksuvalmiuden hoitoon lähimmän vuoden aikana. Current ratio lasketaan vertaamalla rahoitus- ja vaihto-omaisuutta lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan (Kuvio 12). Tunnuslukua voidaan vertailla toimialan yritysten kesken, mutta se sopii quick ratio-

tunnuslukua paremmin myös eri toimialojen yritysten vertailuun. Current rationin tunnusluvun pitäisi olla vähintään 2, eli rahoitus- ja vaihto-omaisuuden pitäisi olla kaksi kertaa suurempi kuin lyhytaikainen vieras pääoma. (Salmi 2012, 202; Niskanen & Niskanen 2003, 118.)

Yritystutkimusneuvottelukunnan suosituksen mukaan Current ratio-luvun ohjearvot ovat: (Yritystutkimus 2011, 72)

yli 2= hyvä
1-2= tyydyttävä
alle 1= heikko

Current ratio =	$\frac{\text{Rahoitusomaisuus} + \text{vaihto-omaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$
-----------------	---

Kuvio 12: Current ratio laskentakaava (Leppiniemi & Kykkänen 2009, 168.)

4.3.3 Käyttöpääoma ja käyttöpääomaprosentti

Maksuvalmiudessa on kyse lyhytaikaisen pääoman sitoutumisesta erilaiseen omaisuuteen. Maksuvalmiusongelmia voi yritykselle syntyä huonon kannattavuuden lisäksi myös silloin, jos tuotot sitoutuvat yrityksen liiketoimintaan eivätkä siirry kassaan asti. Tämä aiheuttaa sen, että yrityksellä ei ole likviditeettiä hoitaa erääntyviä maksuja ajallaan. Yritys voi hankkia likviditeettiä näihin maksuihin ulkopuolelta vieraana pääomana, mutta tärkein keino olisi saada likviditeettiä yrityksen liiketoiminnasta. Tämän vuoksi mitataan käyttöpääomaa. (Salmi & Rekola-Nieminen 2004, 134- 135.)

Käyttöpääoma kuvaa, kuinka paljon yrityksen juokseva liiketoiminta sitoo pääomaa, eli se kertoo kuinka paljon liiketoiminnan käynnissä pitäminen sitoo pääomaa. Käyttöpääoma ei sisällä yrityksen rahoitusvaroja, kuten kassaa, pankkitilejä tai rahoituspapereita, sillä niitä ei lasketa liiketoimintaan sitoutuneeksi pää-

omaksi. Käyttöpääoma koostuu varastossa olevista raaka-aineista ja tuotteista eli vaihto-omaisuudesta sekä asiakkaiden maksamattomista laskuista eli myyntisaamisista. Tätä käyttöpääomaa pienentävät ostovelat ja se, kuinka paljon yrityksellä on maksamattomia laskuja ja asiakkailta saatuja ennakkomaksuja (Kuvio 13). (Salmi 2012, 207.)

Käyttöpääoma =	+ vaihto-omaisuus
	+ lyhytaikaiset saamiset
	+ osatuloutuksen saamiset
	- ostovelat
	- saadut ennakot

Kuvio 13: Käyttöpääoma lasketaan seuraavalla kaavalla: (Salmi 2012, 207.)

Käyttöpääomantarve pitää rahoittaa omalla tai korollisella vieraalla pääomalla. Mitä vähemmän käyttöpääomaa yritys tarvitsee, sitä pienemmät ovat pääoman kustannukset. Tämä vaikuttaa myös siihen, että pääoman tuottoaste, vakavaraisuus sekä maksuvalmius ovat parempia. Toisaalta riittävä käyttöpääoman taso auttaa varmistamaan kunnollisen palvelukyvyyn nyt ja tulevaisuudessa. (Salmi 2012, 208.)

Kun on tiedossa yrityksen käyttöpääoma, niin voidaan laskea yrityksen käyttöpääomaprosentti. Käyttöpääomaprosentti kertoo yrityksen juoksevaan liiketoimintaan sitoutuvan pääoman määrän suhteessa liikevaihtoon. Kun käyttöpääoma jaetaan liikevaihdolla ja tämä tulos kerrotaan sadalla, saadaan käyttöpääomaprosentti (Kuvio 14). Mitä korkeampi käyttöpääomaprosentti on, sitä parempi on yrityksen maksuvalmius ja vakavaraisuus. Mikäli yrityksen käyttöpääomaprosentti on alhainen, voidaan ajatella yrityksen hallitsevan tehokkaasti käyttöpääomaansa ja maksuvalmiuttaan. Toisaalta hyvin alhainen lukema voi kertoa kuitenkin maksuvalmiusongelmista. Käyttöpääomaprosentissa käyttöpääoma suhteutetaan liikevaihtoon, koska käyttöpääoman erät ovat riippuvaisia liikevaihdon määrästä. Käyttöpääomaprosenttia voidaan vertailla vain saman toimialan lukujen kesken eli käyttöpääomaprosentin taso on hyvin pitkälti toimialakohtainen. Toisella toimialalla yrityksen harjoittama liiketoiminta sitoo vaihto-

omaisuutta merkittäviä määriä (valmistusteollisuus, tukku- ja vähittäiskauppa), kun taas toisilla toimialoilla ei vaihto-omaisuutta tarvita lainkaan, kuten asiantuntijayrityksissä. (Salmi 2012, 211- 212; Siikavuo 2003, 170.)

$$\text{Käyttöpääomaprosentti} = \frac{\text{Käyttöpääoma}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Kuvio 14: Käyttöpääomaprosentin laskukaava. (Siikavuo 2003, 170.)

4.3.4 Myyntisaamisten kiertoaika

Osa yrityksistä myy palveluita ja tuotteita asiakkailleen luotolla eli velaksi. Yrityksen myyntisaamiset lisääntyvät, kun asiakkaille lähetetään tavaroita ja lasku niistä. Velaksi myynti sitoo pääomaa, jolloin maksuaika merkitsee rasitusta kannattavuudelle. Lisäksi se synnyttää luottotappioriskin. Velaksi myynti eli luotto-myynti aiheuttaa siis rasitetta yrityksen kannattavuudelle, maksuvalmiudelle ja vakavaraisuudelle. (Vilkkumaa 2010, 52- 53.)

Myyntisaamisten kiertoaika - tunnusluku ilmaisee, kuinka nopeasti myyntisaamiset keskimäärin saadaan yrityksen kassaan laskun lähettämispäivästä lukien eli kuinka monta päivää keskimäärin myyntisaamisten periminen asiakkailta kestää. Mitä lyhempi myyntisaamisten kiertoaika on, sitä nopeammin myynti tuloutuu yrityksen kassaan, joka taas tarkoittaa taas sitä, että pääomaa sitoutuu vähemmän. Tehokkuuden noustessa pääoman tuotto paranee, koska silloin sitoutuneen pääoman määrä pienenee. Tehokkuuden paraneminen vaikuttaa yrityksen likviditeettiin eli maksuvalmiuteen, sillä pääoman käytön tehostuessa yrityksen likviditeettitilanne paranee. Yritys voi lyhentää myyntisaamisten kiertoaikaa kiristämällä maksuehtojaan sekä tehostamalla perintätoimia. (Kallunki 2014, 129.)

Myyntisaatavien kiertoaikaa kuvaava tunnusluku ei anna tarkkaa kuvaa yrityksen myyntisaatavien tilasta. Tunnusluvun arvo nimittäin muuttuu, jos yrityksen myynti muuttuu, vaikka asiakkaiden maksukäyttäytyminen pysyisi ennallaan. Tästä syystä myyntisaatavien tunnuslukujen tarkkailu ei yksinään riitä yritystason päätelmien tekoon. Tunnusluvun arvot vaihtelevat huomattavasti toimialoittain. Päivittäistavarakaupassa myyntisaamisten kiertoaajat ovat melko lyhyitä, keskimäärin 5-8 vuorokautta. Sen sijaan teollisuudessa kiertoaajat voivat olla esimerkiksi 13- 30 vuorokautta. Tunnusluku lasketaan jakamalla yrityksen myyntisaamiset liikevaihdolla ja kertomalla se 365 (päivien lukumäärä), jota käytetään yleisesti vuositason laskennassa (Kuvio 15). (Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 283; Niskanen & Niskanen 2004, 123- 124.)

$$\text{Myyntisaamisten kiertoaika} = \frac{\text{Myyntisaamiset}}{\text{Liikevaihto}} * 365$$

Kuvio 15: Myyntisaamisten kiertoaajan laskentakaava. (Vilkkumaa 2010, 53.)

4.3.5 Ostovelkojen kiertoaika

Ostovelkaa syntyy, kun yritys tekee hankintoja laskulle. Ostovelat tarkoittavat tavarain tai palvelun toimittajan antamaa maksuaikaa eli rahoitusta. Ostovelat ovat yleensä korotonta, jolloin se vähentää korollisen vieraan pääoman ja oman pääoman tarvetta. Mitä hitaammin ostovelat kiertävät, sitä paremmin ostovelkojen kautta oleva rahoituslähde on käytössä. Huomioitavaa kuitenkin on, että erityisen pitkä kiertoaika saattaa viitata maksuvaikeuksiin ja hoitamattomiin ostovelkoihin. (Salmi 2012, 216.)

Ostovelkojen kiertoaika kertoo, kuinka monta päivää yrityksellä keskimäärin kestää ennen kuin se maksaa ostovelkansa eli se kertoo keskimääräisen ostolaskun maksuajan. Ostovelkojen kiertoaikaan vaikuttavat erityisesti yrityksen toimialan maksuaikakäytännöt, yrityksen rahoitustilanne, yrityksen maksupolitiikka ja tavaroiden sekä palveluiden toimittajien joustavuus. Kun saapuneet

ostolaskut maksetaan, yrityksen ostovelat pienenevät. Ostovelkojen kiertoaika määritellään seuraavasti (Kuvio 16). (Vilkkumaa 2010, 54.)

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika} = \frac{\text{Ostovelat} + \text{sisäiset ostovelat}}{\text{Ostot} + \text{ulkopuoliset palvelut}} * 365$$

Kuvio 16: Ostovelkojen kiertoaajan laskentakaava. (Kallunki 2014, 131.)

Tunnusluku antaa viitteitä siitä, miten pitkiä maksuaikoja yritys on saanut lyhytaikaisille veloilleen tavarantoimittajiltaan ja miten se on käyttänyt näitä maksuaikoja. Suurin osa yrityksen hankinnoista tehdään velaksi ja oikein käytettynä ostovelat tarjoavat yritykselle edullisen rahoitusmuodon. Ostovelkojen tunnusluku ja tulkittaessa tulee ottaa huomioon, että ostovelkojen edullisuus yritykselle riippuu myös ostovelkojen maksuehdoista. Siten yksittäisen vuoden tunnusluvulla ei ole juurikaan informaatioarvoa. (Niskanen & Niskanen 2004, 125- 126.)

4.4 Vakavaraisuus

Yritystoiminnan kannalta kolmas tärkeä tekijä mitattaessa yrityksen taloudellista menestymistä on vakavaraisuus. Yrityksen vakavaraisuudella tarkoitetaan sitä, miten yritys kykenee suoriutumaan sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuudessa on kysymys yrityksen rahoituksen terveydestä sekä rahoituksellisesta joustavuudesta. Keskeinen yrityksen hyvään vakavaraisuuteen liittyvä ominaisuus on mahdollisuus saada uutta vierasta pääomaa rahoitustilanteen tai yrityksen toiminnallisten suunnitelmien niin vaatiessa. Tunnusluvut kuvaavat yleensä yrityksen pääomarakennetta eli oman ja vieraan pääoman suhdetta. Yrityksen omaa pääomaa on kaikki se pääoma, mikä ei ole vierasta. Yritystä pidetään vakavaraisena silloin, kun sillä on omaa pääomaa niin paljon, että vieraasta pääomasta syntyvät korkomenot pystytään kattamaan pitkällä aikavälillä ja myös huonoinakin aikoina, ilman että varsinaisen liiketoiminnan jatkuvuus

vaarantuisi. (Niskanen & Niskanen 2004, 130; Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 253.)

Vakavaraisuudesta käytetään myös nimityksiä velkaisuus tai rahoitusrakenne. Käytännössä sillä tarkoitetaan omavaraisuutta, velkaantuneisuutta tai rahoitusrakennetta yleensä. Vakavaraisella yrityksellä vieraan pääoman osuus koko yrityksen pääomasta ei ole liian suuri ja yritys pystyy helposti selviytymään vieraan pääoman korkomaksuista. Yrityksen heikko vakavaraisuus tarkoittaa suurta vieraan pääoman määrää ja siitä syntyneitä suuria korkomaksuja. Yrityksen vakavaraisuus on pitkän aikavälin ominaisuus, sillä korollinen vieras pääoma on yleensä pitkäaikaista rahoitusta. (Kallunki & Kytönen 2007, 80; Alhola & Lauslahti 2006, 160.)

Vakavaraisuuden tunnuslukujen tutkiminen ja arviointi eivät aina ole kovinkaan yksinkertaista. Vakavaraisuuden tunnusluvuista esimerkiksi omavaraisuusastetta ei kaikissa markkinatilanteissa kannata päästää kasvamaan liian suureksi, koska yrityksen velkaantumisella on myös etuja. Yritykselle yksi tällainen etu on vieraan pääoman omaa pääomaa pienempi tuottovaatimus, jota korkojen verovähennyskelpoisuus vielä entisestään pienentää. Toinen asia, joka tekee yrityksen hallitun velkaantumisen tavoiteltavaksi, on niin sanottu velkaantumisen vipuvaikutus. Vipuvaikutuksen ansiosta yrityksen odotettu osakekohtainen tuotto kasvaa velkaantumisasteen kasvaessa. Velkaantumisen vipuvaikutuksen kääntöpuolena on kuitenkin aina velkaantumisen myötä kasvava riski. Velan vipuvaikutuksella tarkoitetaan pyrkimystä oman pääoma tuoton lisäämiseen kasvattamalla yrityksen vieraan pääoman suhdetta. Vipuvaikutus toimii tehokkaasti silloin, kun yrityksen koko pääoman tuotto ylittää vieraan pääoman kustannuksen. Huomioitavaa on myös, että vipuvaikutus toimii myös toiseenkin suuntaan eli yrityksen pääoman tuoton alittaessa vieraan pääoman kustannuksen vipuvaikutus toimii negatiivisesti. (Niskanen & Niskanen 2004, 130; Leppiniemi & Puttonen 2002, 156.)

4.4.1 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste-tunnusluku lasketaan suhteuttamalla oma pääoma taseen loppusummaan (Kuvio 17). Taseen loppusummasta on vähennetty sellaiset saadut ennakot, joihin liittyvä keskeneräinen työ tai projekti sisältyy yrityksen vaihto-omaisuuteen. Omavaraisuusaste kertoo siitä, missä määrin yrityksen omaisuus on rahoitettu omalla pääomalla. Omavaraisuusaste mittaa yleisesti yrityksen vakavaraisuutta, tappionsietokykyä sekä kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Tunnusluvun arvo kertoo, kuinka suuri osuus yhtiön varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Mitä korkeampi yrityksen omavaraisuusaste on, sitä vakaammalle pohjalle yrityksen liiketoiminta rakentuu eli käytännössä mitä enemmän omistajat ovat sijoittaneet yritykseen omaa pääomaa, sitä paremmat mahdollisuudet ovat yrityksellä selviytyä vieraan pääoman maksuista. Yleisesti voidaankin sanoa, että vakavaraisella yrityksellä on omistajien sijoittaman rahan vuoksi korkea omavaraisuusaste. (Niskanen & Niskanen 2004, 131; Kallunki & Kytönen 2007, 80- 81.)

Taseen omat varat muodostavat yrityksessä puskurin mahdollisia tappioita vastaan. Omavaraisuusaste kuvaa näiden puskureiden tasoa. Mikäli tappiopuskurit laskevat liian alhaisiksi, niin yksikin huono vuosi saattaa kaataa yrityksen. Yritys voi tulla toimeen myös matalalla omavaraisuudella, mikäli sen kannattavuus on kohtuullinen ja vakaa, eikä yrityksen liiketoiminnasta synny tappioita. Matala omavaraisuusaste sisältää kuitenkin suuren riskin, mikäli kannattavuus jostakin syystä heikkenee. Tästä syystä yritysten on syytä pitää riittävän suurta turvallisuuspuskuria mahdollisten huonojen vuosien varalle. Korkean omavaraisuusasteen yrityksellä on myös selvästi suurempi liikkumavapaus kuin heikon omavaraisuusasteen yrityksellä, sillä korkea omavaraisuusaste takaa vähäisen riippuvuuden suhdanteista ja muista toimintaympäristön muutoksista. Mikäli esimerkiksi kilpailutilanne kiristyy, kestää korkean omavaraisuuden yritys heikentyntä kannattavuutta paremmin ja pidempään kuin heikomman omavaraisuusasteen omaava yritys. Taantuman aikana ensimmäisinä vaikeuksiin ajautuivat yleensä yritykset, joiden omavaraisuusasteet ovat kilpailijoitaan matalammat. Omavaraisuusaste on tavallisesti riippuvainen yrityksen iästä. Nuori yritys on usein vel-

kaantuneempi kuin alalla pitempään toimineet yritykset. (Salmi 2012, 187- 188; Siikavuo 2003, 167.)

Yritystutkimusneuvottelukunta antaa omavaraisuusasteelle seuraavat ohjeavot: (Niskanen & Niskanen 2004, 131.)

yli 40 % = hyvä

20- 40 % = tyydyttävä

alle 20 % = heikko

$$\text{Omavaraisuusaste} = \frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100$$

Kuvio 17: Omavaraisuusaste/ omavaraisuusasteprosentti laskentakaava. (Yritystutkimus 2011, 66; Niskanen & Niskanen 2004, 131.)

4.4.2 Nettovelkaantumisaste

Nettovelkaantumisaste eli net gearing mittaa yrityksen velkaantuneisuutta. Net gearing on vakavaraisuuden tunnusluku, jossa korolliset nettovelat suhteutetaan omaan pääomaan. Korolliset nettovelat saadaan, kun korollisista veloista vähennetään likvidit varat, erityisesti rahat ja pankkisaamiset sekä rahoitusarvopaperit. Korolliset nettovelat kuvaavat siten sitä velkojen määrää, joka jäisi jäljelle maksettavaksi, kun yritys olisi ensin käyttänyt likvidit varansa velkojen maksuun. Kun näitä korollisia nettovelkoja verrataan omaan pääomaan, saadaan velkaantuneisuuden tunnusluku (Kuvio 18). Tunnusluku ikään kuin tarkastelee yrityksen vieraan pääoman tasoa suhteessa omaan pääomaan tilanteessa, jossa yritys ensin käyttäisi kaiken likvidin omaisuuden korollisten velkojen maksuun tai lyhentämiseen. (Niskanen & Niskanen 2004, 133; Salmi 2012, 189.)

Net gearingille eli nettovelkaantumisasteelle annetaan seuraavan laisia ohjeellisia arvoja: (Salmi 2012, 189.)

alle 50 %: hyvä

50 – 100 %: tyydyttävä

yli 100 %: heikko

$$\text{Net gearing} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma - rahat ja pankkisaamiset - rahoitusarvopaperit}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

Kuvio 18: Net gearing laskentakaava. (Yritystutkimus 2011, 68.)

Yritystutkimus ry:n (Yritystutkimus 2011, 68) mukaan korollinen vieras pääoma lasketaan seuraavasti:

- + Pitkäaikainen vieras pääoma ilman saatuja ennakoita
- + Korolliset lyhytaikaiset velat
- + Muut sisäiset korolliset velat
- = Korollinen vieras pääoma

Mitä suurempi tunnusluku on, sitä velkaantuneempi yritys on. Mikäli Net gearing tunnusluku on arvoltaan alle 100 %, voidaan yrityksen oman pääoman määrää suhteessa nettovelkoihin pitää hallittuna ja yritystä pääomarakenteeltaan vakavaraisena. Mikäli nettovelkaantuneisuus tunnusluku on selvästi yli 100 %, on yrityksen vakavaraisuus heikompaa. Jos nettovelkaantuneisuus on 100 %, on yrityksellä yhtä paljon korollista nettovelkaa kuin omaa pääomaa. Nettovelkaantumisaste on hälyttävällä tasolla, mikäli tunnusluvun arvo ylittää 200 %. (Neilimo & Uusi-Rauva 2005, 287- 288; Niskanen & Niskanen 2004, 133.)

4.4.3 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus (debt to sales) on tunnusluku, joka tarkoittaa velkojen määrän suhteuttamista yrityksen liikevaihtoon (Kuvio 19). Tunnusluvussa jaettavana olevat velat saadaan suoraan taseesta (vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla). Tunnusluku on sikäli käytännöllinen, että se voidaan laskea ilman erityisiä oikaisutoimia. Tunnusluku sopii vertailuun yritysten välillä vain, jos vertailtavat yritykset toimivat samalla toimialalla. Jollain toimialoilla tarvitaan suuria investointeja liikevaihtomäärän kerryttämiseen, kun taas joillakin toimialoilla voidaan kerryttää liikevaihtoa runsaastikin suhteellisen pienillä kokonaisinvestoinneilla. (Niskanen & Niskanen 2004, 132.)

Jos yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on korkea, tulisi sen käyttökateenkin olla korkea, jotta yritys kykenee hoitamaan sekä lainan lyhennykset että sen korot. Mikäli suhteellinen velkaantuneisuusprosentti on lähellä sataa prosenttia, pitäisi yrityksen käyttökateen olla 20 prosentin yläpuolella, jotta yritys voisi saavuttaa positiivisen tuloksen. (Salmi 2012, 190; Siikavuo 2003, 167.)

Yritystutkimusneuvottelukunta antaa suhteelliselle velkaantumisprosentille seuraavat ohjearvot: (Yritystutkimus 2011, 67.)

alle 40 %: hyvä
40- 80 %: tyydyttävä
yli 80 %: heikko

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} = \frac{\text{Korollinen vieras pääoma - saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Kuvio 19: Suhteellisen velkaantuneisuuden laskukaava. (Salmi 2012, 190.)

5 PROSENTTIMUOTOINEN TILINPÄÄTÖS JA TRENDIANALYYSI

5.1 Prosenttimuotoinen tilinpäätös

Yksi tapa analysoida yrityksen tilinpäätöksen eriä on prosenttimuotoinen tilinpäätös. Prosenttimuotoinen tilinpäätös laaditaan esittämällä tilinpäätöserät prosentteina tietyistä vertailukohteesta, eli suhteutetaan tuloslaskelman erät liikevaihtoon ja taseen erät taseen yhteissummaan. Prosenttimuotoiset tilinpäätökset ovat erittäin käyttökelpoisia kun selvitetään miten taseen ja tuloslaskelman erien suhteet ovat kehittyneet tarkastelukauden aikana. On kuitenkin muistettava, että yhden erän suuri muutos voi aiheuttaa suuria prosentuaalisia muutoksia muissa erissä, vaikka erien absoluuttinen arvo ei olisi juuri muuttunut. (Niskanen & Niskanen 2003, 87–89.)

Prosenttimuotoinen tilinpäätösanalyysi antaa analyysin tekijälle arvokasta tietoa tuloslaskelman ja taseen rakenteesta. Tilinpäätöksen eri erien kehittymistä pitkällä aikavälillä voidaan myös analysoida ja vertailla prosenttimuotoisen tilinpäätöksen avulla. Prosenttimuotoinen tilinpäätös on parhaimmillaan silloin, kun voidaan yhdistää tarkempaa tausta tietoa lukujen analysoinnin kanssa. Tausta tietoja lukujen analysoinnin tueksi löytyy tilinpäätöksen liitetiedoista ja mahdollisesta toimintakertomuksesta. (Niskanen & Niskanen 2003, 85, 89–90.)

5.2 Trendianalyysi

Yksittäisiä tilinpäätöseriä voidaan tarkastella suhteuttamalla ne jonkin lähtövuoden arvoon. Trendianalyysi on menetelmä, jota käytetään tilinpäätöserien ajallisen kehityksen tarkasteluun. Trendianalyysia varten laaditaan prosenttimuotoinen tilinpäätös erä kerrallaan usealta tilikaudelta siten, että jokaisen erän varhaisimman tilikauden arvoksi laitetaan 100. Myöhempien tilikausien toteutuneita arvoja verrataan perusvuoteen laskemalla, montako prosenttia myöhempi arvo on perusvuoden arvosta. Trendianalyysi soveltuu ainoastaan yhden yrityksen peräkkäisten tilikausien vertailuun. (Niskanen & Niskanen 2003, 85, 96–97, 102.)

Tilinpäätöksen trendianalyysi on yrityksen johdolle hyödyllinen mittari, joka kertoo vaihteluista yrityksen käyttötiedoissa. Se osoittaa tapahtuneet muutokset yrityksen rahavirroissa ja taloudellisessa asemassa. Trendianalyysin avulla yrityksen johto voi tarkastella tekemiensä ratkaisujen vaikutuksia yrityksen suorituskykyyn ja taloudelliseen asemaan pitkällä aikavälillä. Trendianalyysiä tehdessä kannattaa ottaa huomioon, että jos jonkin erän rahallinen arvo on hyvin pieni, voi pienikin rahallinen muutos näkyä trendianalyysissä todella isona prosenttilukuna. (Tieto-target250 2015.)

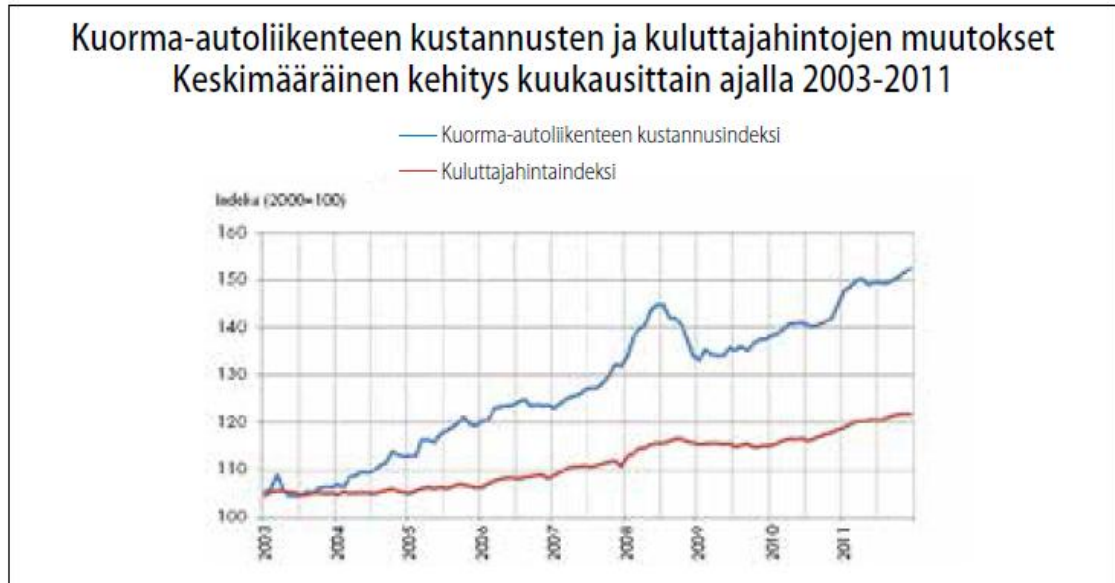
6 KULJETUSALAN YLEISKATSAUS

Kuljetusala on kärsinyt Suomen talouden viime vuosien heikosta tilanteesta. Vuonna 2008 alkanut talouskriisi on merkittäväällä tavalla vaikuttanut kuljetusalan toimintaedellytyksiin. Talouden, kaupan ja teollisuuden ylä- ja alamäkiin on sopeuduttava samalla kun kustannusten nousu vie merkittävän osan kannattavuudesta. Talouden suhdanteiden vaikutuksia on aina ollut, lisäksi kuljetusalalla on erityisiä muutostekijöitä, joiden vaikutuksia on vaikea hahmottaa. Esimerkiksi kabotaasi, jolla tavoitellaan liikenteen päästöjen vähentämistä tyhjänä ajon ja liikennemuuhkien vähentämisen kautta. Kabotaasilla tarkoitetaan maan sisäistä kuljetusta toiseen maahan rekisteröidyllä ajoneuvolla. Lisäksi syyskuussa 2014 voimaan tulneiden ammattipätevyysvaatimusten mukaan kuljettajalla tulee olla suoritettuna viiden päivän ammattipätevyyskoulutus, joka voi vaikeuttaa työvoiman saantia, koska enää ei pelkkä kuorma-auton ajokortti riitä lupaan toimia ammattimaisena kuljettajana. Myös asiakkaiden lisääntyvät vaatimukset, ulkomainen kilpailu, EU:sta saatu työaikalainsäädäntö ja kuljetuskaluston säädös- ja muutokset aiheuttaa kuljetusalalle merkittäviäkin haasteita. (Backlund 2013.)

Talousskasvun pysähtyminen näkyy kuljetusalalla kuljetusmäärien laskuna. Painotellen kuljetusmäärät ovat jopa pienempiä kuin ennen lamaa. Esimerkiksi vuoden 2013 tammi-syyskuussa maanteitse kuljetettu tavaramäärä oli jopa 30 prosenttia alhaisempi kuin huippuvuoden 2008 tammi-syyskuun ajanjaksolla. Taantumana aikana kuljetusyrityksen kannattaa panostaa ennen kaikkea liiketoimintaosaamiseensa. Kuljetusyritys voi vaikuttaa kannattavuuteensa hankkimalla lisää kuljetettavaa, nostamalla kuljetushintoja tai parantamalla omaa tehokkuutta. (Similä 2014, 32- 33.)

Kuljetusalan kannattavuus on huonontunut koko 2000-luvun. Vuodesta 2004 lähtien kuljetusalan kustannukset ovat nousseet nopeasti (Kuvio 20). Suurin yksittäinen kustannustekijä muutos on ollut dieselöljyn hinnannousu. Työvoimakustannukset ja pääomakustannukset ovat kuorma-autoliikenteen suurimmat kustannustekijät polttoaineen lisäksi. Vuodesta 2005 kuljettajien palkat ovat nousseet noin 30 prosenttia. Pääoman osalta tilanne on kaksijakoinen: kaluston

hinta on noussut, mutta korkotaso on laskenut vuoden 2011 jälkeen. Alhaisen korkotason täysimääräistä hyödyntämistä on haitannut rahoittajien tiukentuneet rahansaanti ehdot. (Similä 2014, 33.)

Kuvio 20: Kuorma-autoliikenteen kustannusten muutokset 2003- 2011. (Similä 2014, 33.)

Talouden muutokset vaikuttavat pitkälti siihen, mitä kuljetusalalla tapahtuu. Vaikeina aikoina kuljetusyrittäjän on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota yrityksensä talouteen. Yritysten on tiedettävä tarkkaan mistä yrityksen tulot ja kulut muodostuvat. Myös yrityksen sidosryhmät vaativat mustaa valkoisella yrityksen taloudellisesta tilanteesta sekä tunnusluvuihin. (Similä 2014, 33.)

7 CASE-YRITYKSEN TILINPÄÄTÖSANALYYSI

7.1 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysi tehdään Logistiikka-alan yritys x Oy:n tilikausilta 2012–2014. Käytettävissä on yrityksen viralliset tilinpäätökset analysoitavilta tilikausilta. Tilinpäätösanalyysi toteutetaan tunnuslukuanalyysin, prosenttimuotoisen tilinpäätöksen ja trendianalyysin avulla.

Tunnuslukuanalyysissä käsitellään yleisimpiä kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja. Tunnuslukuanalyysistä saatuja lukuja verrataan yrityksen edellisiin tilikausiin ja Yritystutkimus ry:n asettamiin tavoitearvoihin.. Tunnuslukuja verrataan myös Finnveran laatiman toimialatilaston, TOL 49410 Tieliikenteen tavarankuljetus, mediaani lukuihin vuosilta 2012–2014. Tilinpäätösanalyysin laatimishetkellä Finnveran toimialatilaston vuoden 2014 luvut ovat ennusteita. Prosenttimuotoisen tilinpäätöksen ja trendianalyysin avulla tarkastellaan yrityksen kehitystä valittuina tilikausina. Analyysia tehdessä on huomioitu mahdolliset tuloslaskelman ja taseen vaatimat oikaisut.

7.2 Tunnuslukuanalyysi

Case-yrityksen tunnusluvut on laskettu yrityksen vuosien 2012- 2014 tilinpäätösten perusteella. Tunnusluvuiksi on valittu yrityksen kannalta tärkeimmät kannattavuuden, vakavaraisuuden, maksuvalmiuden ja liiketoiminnan tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut. Valinnassa on otettu huomioon yritystutkimusneuvottelukunnan suosittelemia tunnuslukuja. Laskettuja tunnuslukuja on verrattu Finnveran toimialatilastojen tunnuslukuihin sekä yritystutkimusneuvottelulautakunnan suosittelemiin ohjearvoihin. Saatuja tunnuslukuja on myös verrattu yrityksen tutkittavien tilikausien kesken.

Tunnuslukuanalyysiin kuuluu keskeisenä osana laskettujen tunnuslukujen vertailu saman toimialan tilastotietoihin. Ilman tunnuslukujen vertailua, saadut luvut jäävät vain numeroarvoiksi ilman varsinaista sisältöä. Tästä johtuen yrityksen

tunnuslukuja on verrattu saman toimialan tunnuslukujen mediaaneihin, sekä ala- ja yläkvartiileihin. Vertailulla saadaan todellinen kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tunnuslukujen mediaania, alakvartiilia ja yläkvartiilia määriteltäessä asetetaan tunnuslukujen arvot suuruusjärjestykseen. Alakvartiililla tarkoitetaan lukua, jonka alapuolelle jää 25 % tunnusluvun arvoista. Mediaanilla tarkoitetaan suuruusjärjestykseen asetettujen tunnuslukujen keskimmäistä lukua ja yläkvartiililla tarkoitetaan taas sellaista lukua, jonka yläpuolelle jää 25 % tunnusluvun saamista arvoista. Vertailtaessa tunnuslukuja on tärkeää ottaa huomioon yrityksen tilanne. Muutoksia yrityksen tunnuslukuihin voi aiheuttaa esimerkiksi yrityksen kasvuvaihe tai sukupolvenvaihdos (Niskanen & Niskanen 2004, 202.)

7.2.1 Kannattavuus

Yrityksen tärkeimpänä päämääränä ja tavoitteena on kannattava toiminta. Kannattavuus määritetään tuottojen ja kulujen erotuksena eli yritykseen tulevan rahan määrä on isompi kuin ulosmenevän rahan määrä. Yritys on siis kannattava, kun sillä on kyky tuottaa toiminnallaan tuloja enemmän kuin tulojen hankkimiseksi on tarvittu menoja.

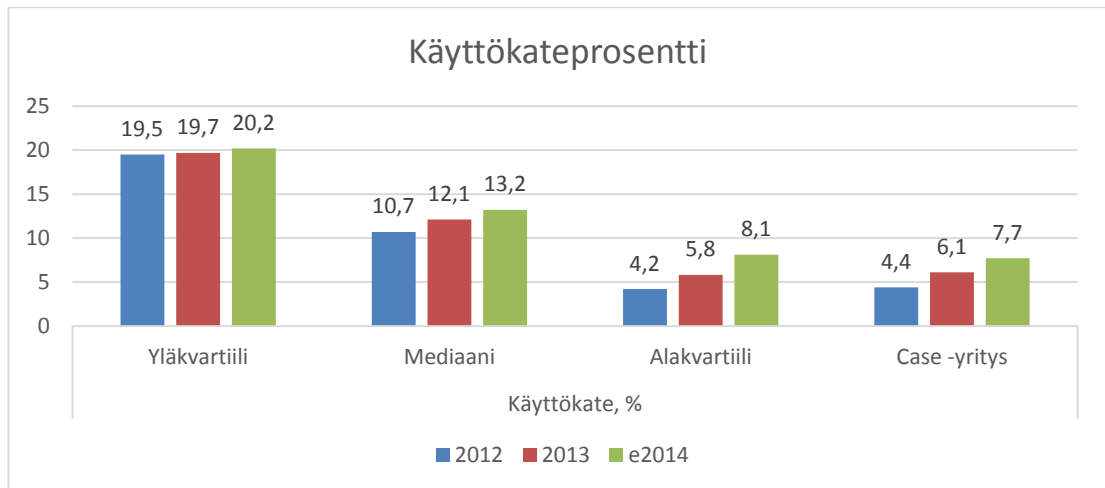
Case-yrityksen kannattavuutta on lähdetty tarkastelemaan liikevoiton, liikevoittoprosentin, käyttökatteen, käyttökatteprosentin, sijoitetun pääoman tuottoprosentin sekä oman pääoman tuottoprosentin kautta. Kuljetusalan yleinen huono kannattavuustilanne heijastuu myös case-yrityksen kannattavuuteen.

Kannattavuuden tunnusluvut	2012	2013	2014
Liikevoitto	256 671	439 284	370 411
Liikevoitto %	1,80	2,9	2,4
Käyttökate	644 290	922 983	1 190 814
Käyttökate %	4,4	6,1	7,7
Sijoitetun pääoman tuotto %	19,6	15,2	11,2
Oman pääoman tuotto %	31,5	42,4	26,7

Taulukko 1: Case-yrityksen kannattavuuden tunnusluvut 2012- 2014

Taulukosta 1 nähdään, että yrityksen käyttökate vuonna 2012 oli 644 290 euroa ja yrityksen käyttökateprosentiksi muodostui 4,4 %. Seuraavana tilikaudella eli vuonna 2013 käyttökateprosentiksi yritykselle kertyi 922 983 euroa. Käyttökatteeseen tuli lisäystä 278 694 euroa edelliseen tilikauteen verrattuna, näin ollen käyttökate kasvoi 43,3 % edellisestä tilikaudesta. Myös käyttökateprosentti nousi, joten vuoden 2013 käyttökateprosentiksi muodostui 6,1 %. Tilikaudella 2014 käyttökateprosentiksi kertyi 1 190 814 euroa, jossa on lisäystä 267 831 euroa edelliseen tilikauteen verrattuna, jolloin käyttökate kasvoi 29 % edellisestä tilikaudesta. Yrityksen käyttökateprosentti jatkoi nousua. Tilikauden 2014 käyttökateprosentiksi muodostui 7,7 %. Yrityksen käyttökate on nousut tarkastelujaksolla tasaisesti. Tähän on osaltaan vaikuttanut liikevaihdon kasvu, myyntikatteen ja myyntikateprosentin nousu.

Yritystutkimusneuvottelulautakunnan mukaan palvelualojen käyttökateprosentti asettuu usein 5- 15 % välille. Yritystutkimus ry:n ohjearvoihin verrattuna case-yrityksen käyttökateprosentti on ollut vuonna 2012 alle ohjearvon, kun taas vuosina 2013- 2014 se on ollut yli ohjearvon alarajan. Huomioitavaa onkin se, että vaikka case-yrityksen käyttökateprosentti on ollut nousussa niin yrityksen tunnusluvun arvot sijoittuvat joka vuosi saman toimialan yritysten tunnuslukujen alakvartiilille. Vuosina 2012- 2013 tunnusluvun arvo on sijoittunut vain vähän alakvartiilin yläpuolelle. Vaikka yrityksen käyttökateprosentti on edelleen nousut vuonna 2014, on tunnusluvun arvo jäänyt kuitenkin alle saman toimialan tunnuslukujen alakvartiilin alapuolelle. Kuviossa 21 on case-yrityksen käyttökateprosentti verrattuna toimialan alakvartiiliin, mediaaniin ja yläkvartiiliin.

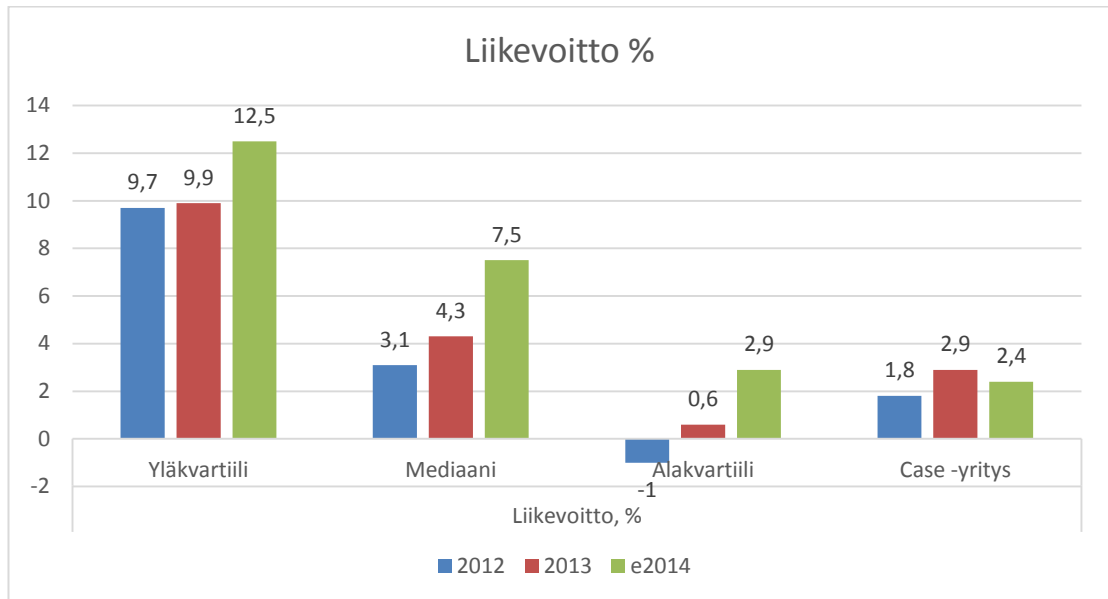

Kuvio 21: Case-yrityksen ja toimialan käyttökateprosentti

Toinen case-yrityksen tutkittavista kannattavuuden tunnusluvuista on liikevoitto ja liikevoittoprosentti. Case-yrityksen liikevoitto vuonna 2012 oli 256 671 euroa ja liikevoittoprosentiksi muodostui 1,8 %. Seuraavalla tilikaudella eli vuonna 2013 liikevoittoa kertyi 439 983 euroa. Yrityksen liikevoittoon tuli lisäystä 182 613 euroa edelliseen tilikauteen verrattuna. Tilikauden liikevoitto kasvoi 71,2 % edellisestä tilikaudesta. Tilikauden 2013 liikevoittoprosentiksi muodostui 2,9 %. Seuraavana vuonna eli tilikaudella 2014 liikevoittoa kertyi 370 411 euroa. Tilikauden liikevoitto laski -68 873 euroa edelliseen tilikauteen verrattuna. Liikevoitto laski kokonaisuudessaan -15,7 %. Tilikauden liikevoittoprosentiksi muodostui 2,4 %.

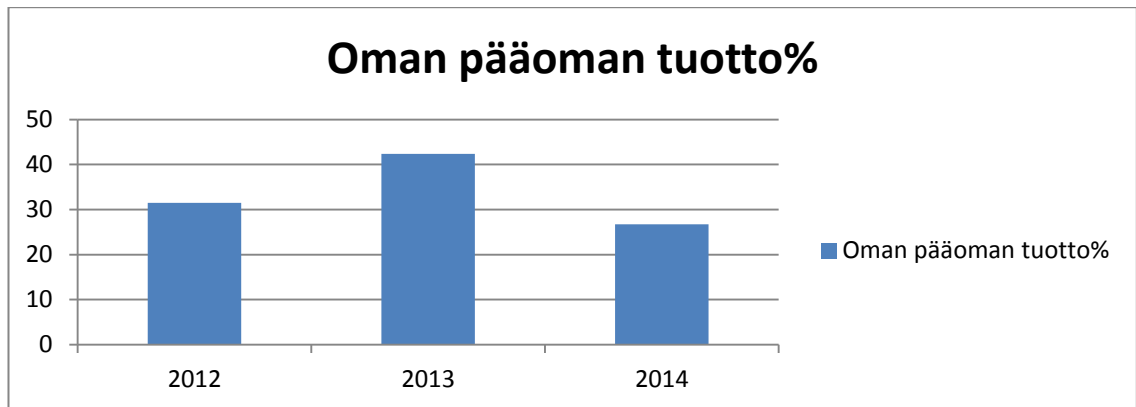
Taulukosta 1 huomataan, että yrityksen liikevoitto on noussut tilikaudella 2013, kun se on taas laskenut tilikaudella 2014. Yrityksen liikevoittoprosentti on liikkunut 1,8 % - 2,9 % välillä. Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut ohjeelliset arvot liikevoittoprosentille. Ohjeelliset arvot ovat yli 10 % hyvä, 5- 10 % tyydyttävä ja alle 5 % heikko. Näihin arvoihin verrattuna case-yrityksen liikevoittoprosentti on ollut tarkastelujakson jokaisena vuonna heikko. Vaikka yrityksen liikevaihto, myyntikate ja käyttökate ovat nousseet tasaisesti, se ei ole suoraan vaikuttanut liikevoiton nousuun, koska yrityksen liikevoittoa on painanut alaspäin yrityksen nousseet kiinteät kulut, kuten palkat ja palkkiot sekä suurelta osin myös poistot käyttöomaisuudesta.

Kuviossa 22 on Case-yrityksen liikevoittoprosentti verrattuna toimialan alakvartiiliin, mediaaniin ja yläkvartiiliin. Taulukosta huomataan, että yrityksen tunnusluku on vuosina 2012- 2013 ollut muihin saman toimialan yritysten tunnuslukuihin nähden hiukan yli alakvartiilin. Vuonna 2014 yrityksen tunnusluku arvo jäi toimialan tunnusluvun alakvartiilin alapuolelle.

Kuvio 22: Case-yrityksen ja toimialan liikevoittoprosentti

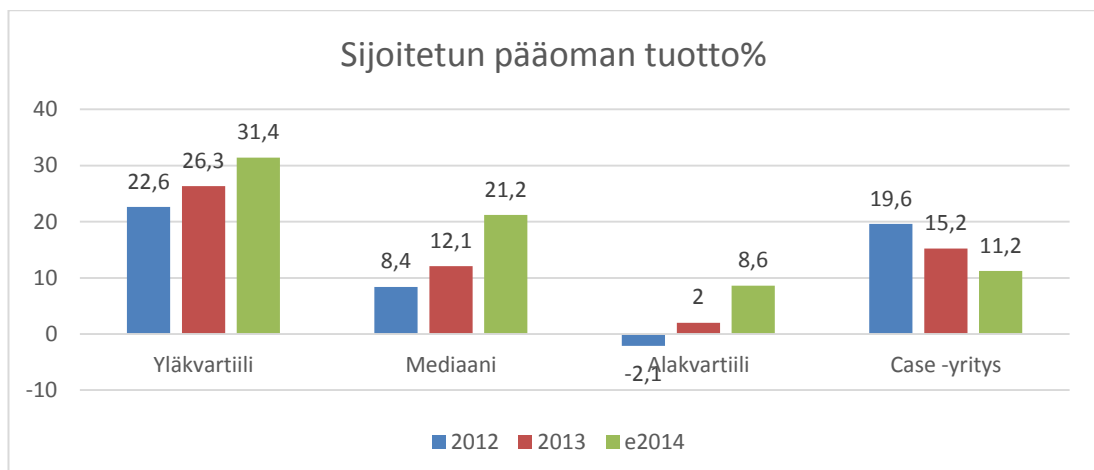
Kolmantena kannattavuuden tunnuslukuna olemme käyttäneet oman pääoman tuottoprosenttia. Tunnusluku kertoo omalle pääomalle saadun tuoton. Taulukosta 1 huomataan, että Case-yrityksen oman pääoman tuottoprosentti on noussut 31,5 prosentista (tilikausi 2012) 42,4 prosenttiin (tilikausi 2013). Tilikaudella 2014 oman pääoman tuottoprosentti on laskenut 26,7 %. Oman pääoman tuottoprosentille asetettavat tavoitearvot määräytyvät omistajan asettaman tuottovaatimuksen mukaan. Yritystutkimusneuvottelulautakunta on kuitenkin määritellyt suuntaa antavat ohjeelliset arvot, jotka ovat: yli 20 % hyvä, 10- 20 % tyydyttävä ja alle 10 % heikko. Yrityksen omanpääoman tuottoprosentti on ollut jokaisena tilikautena yli 20 %, eli yritys on onnistunut tekemään tuottoa omalle pääomalle erinomaisesti. Kuviossa 23 on esiteltynä yrityksen oman pääoman tuottoprosentin kehitys.

Kuvio 23: Case-yrityksen oman pääoman tuottoprosentti.

Neljäntenä tunnuslukuna olemme käyttäneet sijoitetun pääoman tuotto prosenttia. Tunnusluku kertoo sijoitetulle pääomalle saatua tuottoa. Yrityksen sijoitetun pääoman tuotto prosentti on ollut seuranta-ajanjaksolla laskussa. Taulukosta 1. voidaan todeta, että tilikaudella 2012 tunnusluvun arvo oli 19,6 %, kun taas tilikaudella 2014 tunnusluvun arvo oli laskenut jo 11,2 %.

Kuviossa 24 on yrityksen sijoitetun pääoman tuotto prosentti verrattuna toimialan alakvartiiliin, mediaaniin ja yläkvartiiliin. Taulukosta huomataan, että sen tunnusluku on vuosina 2012- 2013 ollut muihin saman toimialan yritysten tunnuslukuihin nähden hiukan yli mediaaniin. Vuonna 2014 yrityksen tunnusluku arvo jäi toimialan tunnusluvun mediaanin alapuolelle lähemmäksi toimialan alakvartiilin arvoja. Kuvioista 24 voidaan todeta, että yrityksen sijoitetun pääoman tuotto on laskenut jokaisena tutkittavana tilikautena.

Kuvio 24: Case-yrityksen ja toimialan sijoitetun pääoman tuotto prosentti.

7.2.2 Maksuvalmius

Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä suoriutua juoksevista, lyhyellä aikavälillä erääntyvistä velvoitteistaan ja yllättävistä maksuista. Maksuvalmiutta laskettaessa rahoja ja pankkisaamisia verrataan nopeasti erääntyviin maksuihin. Maksuvalmiuden mittareiden perustana ovat taseen lyhytvaikutteiset erät, joita kutsutaan yhteisnimellä käyttöpääoma.

Case-yrityksen maksuvalmiutta on lähdetty tarkastelemaan Quick ration, Current ration, käyttöpääoman, käyttöpääomaprocentin sekä myyntisaamisten ja ostovelkojen kiertoajan kautta. Taulukossa 2 on yrityksen lasketut maksuvalmiuden tunnusluvut 2012- 2014.

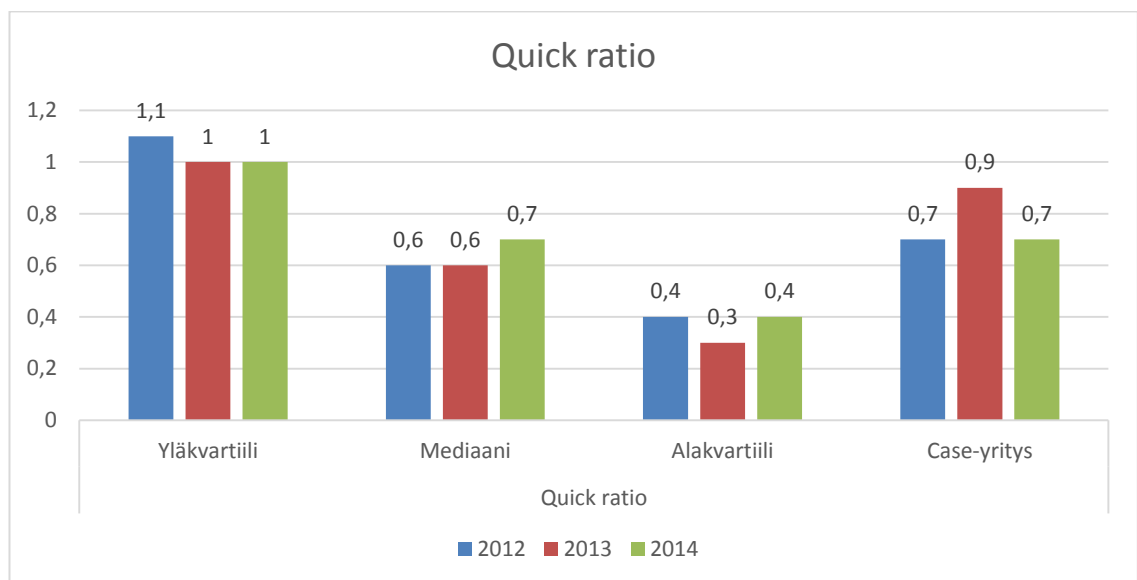
Maksuvalmiuden tunnusluvut	2012	2013	2014
Quick ratio	0,7	0,9	0,7
Current ratio	0,8	0,9	0,7
Käyttöpääoma	-348336	-77349	-840849
Käyttöpääomaprocentti	-2,4	-0,5	-5,4
Myyntisaamisten kiertoaika (vrk)	41,2	50,3	63,4
Ostovelkojen kiertoaika (vrk)	49,3	39,1	92,6

Taulukko 2: Case-yrityksen maksuvalmiuden tunnusluvut 2012- 2014.

Quick ratio laskee kaikkein nopeimmin ja halvimmalla rahaksi muutettavat taseen erät. Näitä eriä kutsutaan rahoitusomaisuudeksi. Tunnusluku lasketaan vertaamalla rahoitusomaisuutta lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut quick ratiolle ohjearvot, jotka ovat: yli 1 hyvä, 0,5 -1 tyydyttävä ja alle 0,5 heikko. Taulukosta 2 voidaan huomata, että yrityksen tunnusluvun arvo on ollut jokaisena tutkittavana tilikautena tyydyttävällä tasolla. Tilikaudella 2013 tunnusluvun arvo on ollut hieman korkeampi edellistilikaudesta, johtuen myyntisaamisten nousemisesta. Lyhytaikaiset velat ovat pysyneet lähes samana edelliseen tilikauteen verrattuna. Tilikaudella 2014 tunnusluvun arvo on taas vähän laskenut (0,7), johtuen lyhytaikaisten velkojen noususta. Suurin heilahtelu lyhytaikaisissa veloissa on tapahtunut ostovelkojen osalla. Yrityksellä on ollut jokaisena tutkittavana tilikautena enemmän lyhytaikaista velkaa kuin rahoitusomaisuutta, eli yritys ei ole pystynyt kattamaan rahoitusomaisuutta.

tusomaisuudella lyhytaikaisia velkojansa. Yrityksen maksuvalmius on tyydyttävällä tasolla.

Kuviossa 25 on case-yrityksen quick ratio verrattuna toimialan alakvartiiliin, mediaaniin ja yläkvartiiliin. Kuviosta 25 huomataan, että yrityksen quick ration tunnusluvun arvo on jokaisena tutkittavana tilikautena ollut toimialavertailussa mediaanin tasoa tai yli mediaanin. Huomioitavaa kuitenkin on, että toimialan mediaani on yritystutkimusneuvottelukunnan ohjearvojen mukaan tyydyttävällä tasolla.

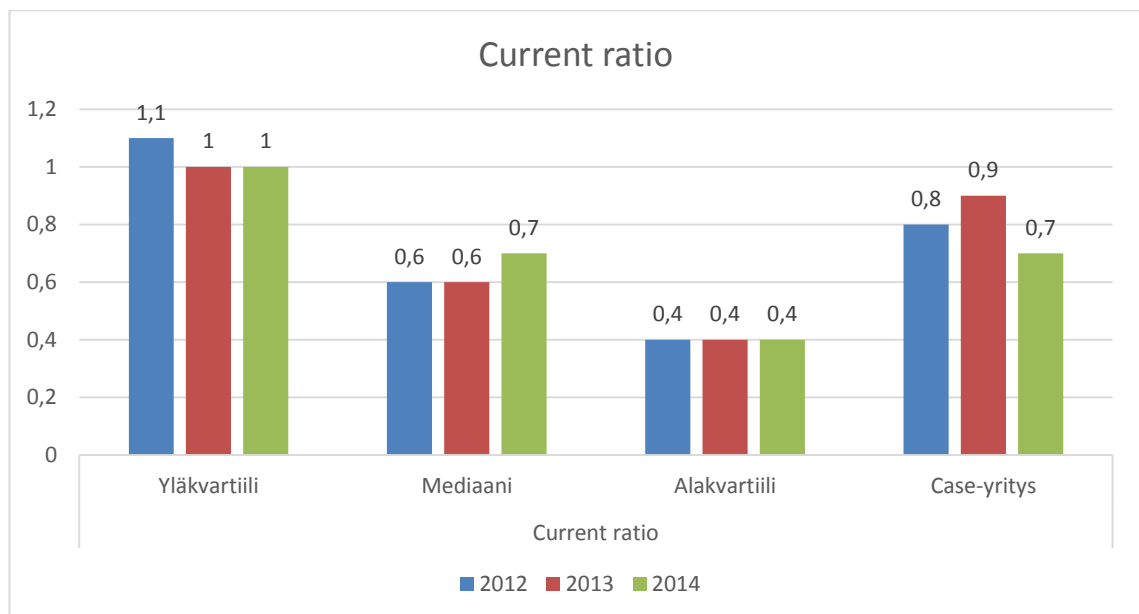

Kuvio 25: Case-yrityksen ja toimialan quick ratio.

Toisena case-yrityksen tutkittavista maksuvalmiuden tunnusluvuista on current ratio. Current ratio kertoo, kuinka hyvin yritys selviytyisi lyhytaikaisista veloista rahoitus- ja vaihto-omaisuudella. Current ratio lasketaan vertaamalla rahoitus- ja vaihto-omaisuutta lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Yritystutkimusneuvottelulautakunta on antanut current ratiolle ohjearvot, jotka ovat: Yli 2 hyvä, 1-2 tyydyttävä, alle 1 heikko. Taulukosta 2 huomataan, että yrityksen tunnusluvun arvo on ollut jokaisena tutkittavana tilikautena alle yksi eli maksuvalmius on heikko. Current ratiossa likviditeettiin kuuluu myös vaihto-omaisuus. Kuljetusalan yrityksillä ei yleensä ole realisoitavissa olevaa vaihto-omaisuutta kovinkaan paljoa, saa current ratio lähes samat arvot kuin yrityksen quick ratio. Current

ratio tunnusluvun arvoon on vaikuttanut samat syyt kuin quick ratio arvoon eli yrityksellä on ollut jokaisena tutkittavana tilikautena enemmän lyhytaikaista velkaa kuin rahoitusomaisuutta, eli yritys ei ole pystynyt kattamaan rahoitusomaisuudella lyhytaikaisia velkojansa. Jokaisena tutkittavana tilikautena liikesaamiset ovat olleet nousussa, mutta samanaikaisesti lyhytaikaiset velat ovat myös nousseet, joka on osaltaan pitänyt maksuvalmiuden heikkona.

Kuviossa 26 on Case- yrityksen current ratio verrattuna toimialan alakvartiiliin, mediaaniin ja yläkvartiiliin. Kuvioista 26 huomataan, että yrityksen tunnusluvun arvo on ollut jokaisen tutkittavana tilikautena yli toimialan mediaanin ja niin että se on yltänyt lähelle toimialan yläkvartiilia. Huomioitavaa kuitenkin on se, että toimialan yläkvartiili yltää juuri tyydyttävälle tasolle. Tästä voidaankin todeta, että yleisesti toimialalla on heikko tai tyydyttävä maksuvalmius.

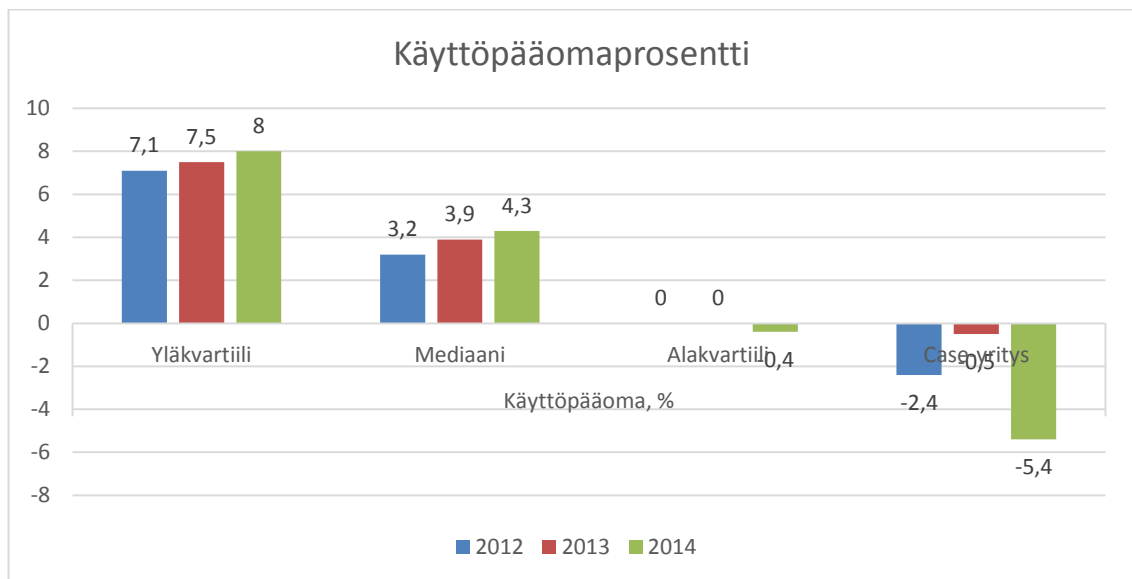

Kuvio 26: Case-yrityksen ja toimialan current ratio.

Kolmantena maksuvalmiuden tunnuslukuna on käytetty käyttöpääomaa ja käyttöpääomaprosenttia. Käyttöpääomalla tarkoitetaan yrityksen juoksevaan liiketoimintaan sitoutunutta pääomaa. Yrityksen käyttöpääoma koostuu varastossa olevista raaka-aineista ja tuotteista eli vaihto-omaisuudesta sekä asiakkaiden maksamattomista laskuista eli myyntisaamisista. Tätä käyttöpääomaa pienentävät ostovelat ja se, kuinka paljon yrityksellä on maksamattomia laskuja ja asi-

akkailta saatuja ennakkomaksuja. Taulukosta 2 huomataan että yrityksen käyttöpääoma on ollut negatiivinen jokaisella tutkittavalla tilikaudella. Tilikaudella käyttöpääoma on painunut reilusti negatiiviseksi (-840 849 euroa) kun se edellisellä tilikaudella oli -77 349 euroa. Case-yrityksen pitää rahoittaa käyttöpääoma tarpeensa omalla tai vieraalla pääomalla. Toisaalta yrityksen käyttöpääomaa on painanut negatiiviseksi lyhytaikaiset velat, jotka ovat nousseet 1 522 804 eurolla tilikaudesta 2012 tilikauteen 2014.

Kuviossa 27 on yrityksen käyttöpääomaprocentti verrattuna toimialan alakvartiiliin, mediaaniin ja yläkvartiiliin. Kuviosta huomataan, että yrityksen käyttöpääomaprocentti on ollut jokaisella tutkittavalla tilikaudella negatiivinen. Toimialavertailussa case-yrityksen tunnusluvun arvo on ollut jokaisella tutkittavalla tilikaudella alle toimialan alakvartiilin. Yrityksen negatiivinen käyttöpääomaprocentti kertoo maksuvalmiusongelmista.

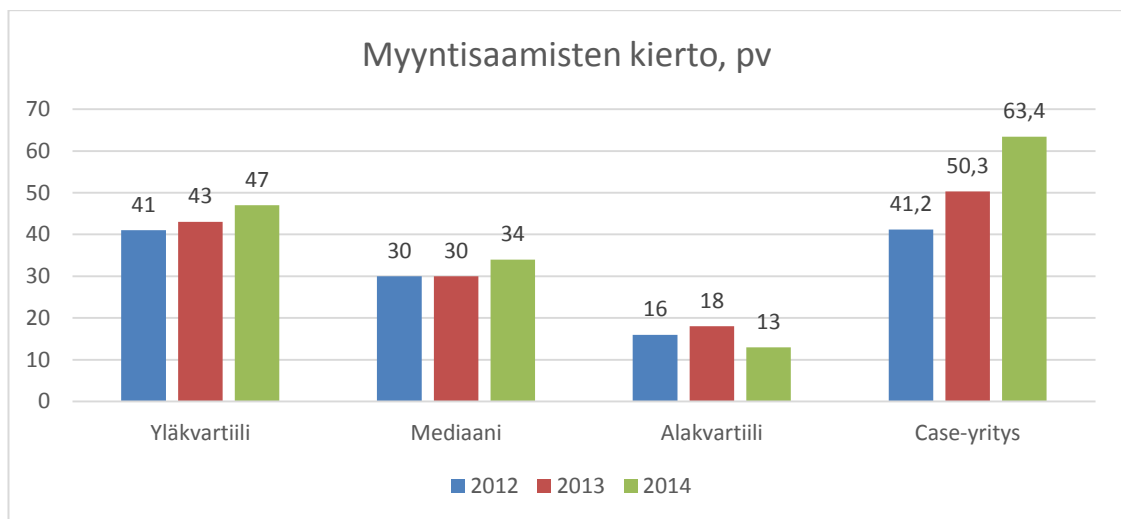
Kuvio 27: Case-yrityksen ja toimialan käyttöpääomaprocentti.

Käyttöpääoman yhteydessä tarkastellaan, myös myyntisaamisten sekä ostovelkojen kiertoaikoja. Kiertoaikatunnusluvut mittaavat, kuinka tehokkaasti yritys käyttää käyttöpääomaansa. Myyntisaatavien ja ostovelkojen kiertoaikaa mittaavat tunnusluvut tarkastelevat käyttöpääoman sitoutumista ja kertovat, kuinka nopeasti eri käyttöpääomaerät muuttuvat yrityksessä rahaksi. Myyntisaamisten

kiertoaika kertoo, kuinka monen päivän kuluessa asiakkaat maksavat laskunsa. Yrityksien olisikin hyvä saada myyntisaamisten kiertoaika lähelle ostovelkojen kiertoaikaa tai jopa sitä lyhemmäksi.

Taulukosta 2 huomataan, että yrityksen myyntisaamisten kiertoaika on noussut tasaisesti jokaisella tutkittavalla tilikaudella. Tilikaudella 2012 oli myyntisaamisten kiertoaika 41,2 vuorokautta, kun tilikaudella 2014 se oli jo noussut 63,4 vuorokauteen. Tämä tarkoittaa sitä, että myyntisaamisissa kestää kauemmin kun se tuloutuu yrityksen kassaan, joka taas tarkoittaa sitä, että yrityksen pääomaa sitoutuu liiketoiminnan ylläpitämiseen enemmän. Yrityksen olisikin tärkeää saada parannettua myyntisaamisten kierron tehokkuutta. Tehokkuuden noustessa pääoman tuotto paranee, koska silloin sitoutuneen pääoman määrä pienenee. Tehokkuuden paraneminen vaikuttaa yrityksen likviditeettiin eli maksuvalmiuteen, sillä pääoman käytön tehostuessa yrityksen likviditeettitilanne paranee. Yritys voi lyhentää myyntisaamisten kiertoaikaa kiristämällä maksuehtojaan sekä tehostamalla perintätoimia. Tarkastelujaksolla yritys ei ole pystynyt tehostamaan myyntisaamisten perintää, koska myyntisaamisten kiertoaika on noussut jokaisena tilikautena.

Kuviossa 28 on yrityksen myyntisaamisten kierto (pv) verrattuna toimialan alakvartiiliin, mediaaniin ja yläkvartiiliin. Taulukosta huomataan että yrityksen myyntisaamisten kiertoajat ovat jokaisena tarkastelujakson tilikautena olleet yli toimialan yläkvartiilin. Huomion arvoista on, että kun toimialalla mediaani ja yläkvartiili on noussut tutkittavien tilikausien aikana vain muutamia päiviä, niin case-yrityksen myyntisaamisten kiertoaika on noussut tilikaudesta 2012:sta 2014:sta 22,2 päivää. Toimialavertailustakin huomataan, että yrityksen olisi ensiarvoisen tärkeää tehostaa myyntisaamisten perintää, jolla lyhennetään myyntisaamisten kiertoaikaa, joka taas nopeuttaa myyntisaamisten nopeamman tuloutumisen yrityksen kassaan. Tämä taas vähentää käyttöpääoman sitoutumista liiketoimintaa.

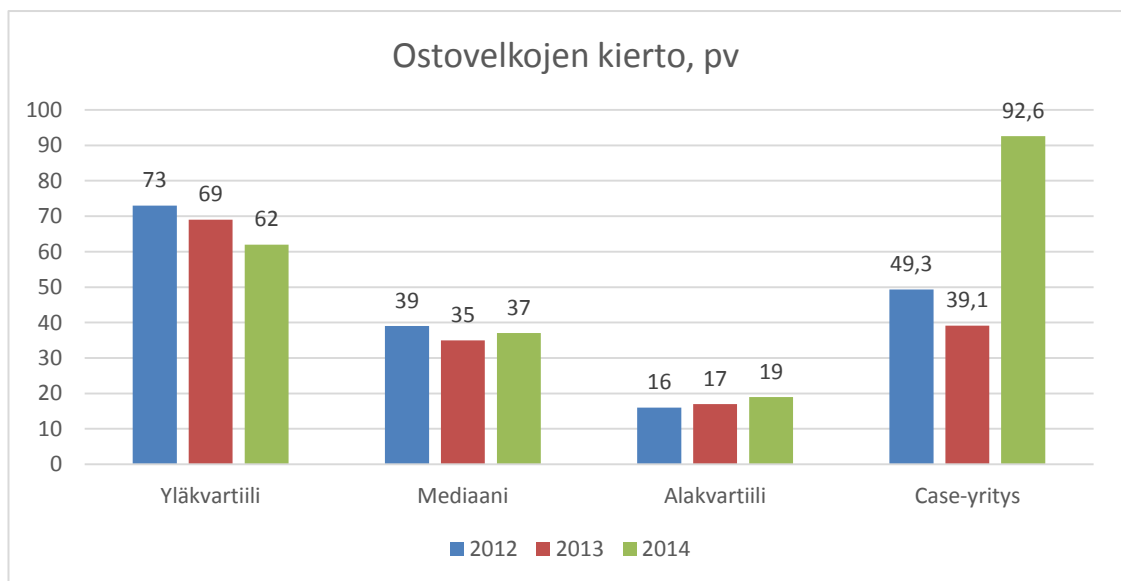

Kuvio 28: Case-yrityksen ja toimialan myyntisaamisten kierto, pv.

Käyttöpääoman yhteydessä tarkastellaan myös ostovelkojen kiertoaikoja. Ostovelkaa syntyy, kun yritys tekee hankintoja laskulle. Ostovelat ovat useimmiten yritykselle korotonta lainaa tavaran tai palvelun toimittajalta. Ostovelkojen kiertoaika kertoo, kuinka monta päivää yrityksellä keskimäärin kestää ennen kuin se maksaa ostovelkansa eli se kertoo keskimääräisen ostolaskun maksuajan. Taulukosta 2 huomataan, että tilikaudella 2012 on yrityksellä kestänyt ostovelkojensa maksaminen 49,3 päivää, kun tilikaudella 2013 ostovelkojen maksaminen on nopeutunut ja maksamiseen kului 39,1 päivää eli noin 10 päivää vähemmän. Tilikaudella 2014 yrityksen ostovelkojen kiertoaika nousi selvästi, olleen 92,6 päivää. Tilikaudella 2014 case-yritys on saanut reilusti maksuaikaa laskuillaan. Huomioitavaa kuitenkin on, että erityisen pitkä kiertoaika saattaa viitata maksuvaikeuksiin ja hoitamattomiin ostovelkoihin.

Toimeksiantajalla on heikot maksuvalmiuden tunnusluvut, varsinkin yrityksen käyttöpääoma on negatiivinen. Tämä on taas voinut omalta osaltaan johtaa siihen, että yrityksen ostolaskujen kiertoaika on pidentynyt eli maksamiseen on käytetty enemmän aikaa. On myös mahdollista että yritys on neuvotellut ostosopimuksiinsa mahdollisimman pitkät maksuajat, jolloin se saa käyttöönsä korotonta maksuaikaa.

Kuviossa 29 on yrityksen ostovelkojen kierto (pv) verrattuna toimialan alakvartiiliin, mediaaniin ja yläkvartiiliin. Kuviosta huomataan, että tilikausina 2012- 2013 yrityksen ostovelat kiersivät hiukan toimialan mediaania hitaammin, kuitenkin niin, että ostovelkojen kierto oli toimialan yläkvartiilia nopeampaa. Tilikaudella 2014 yrityksen ostovelkojen kiertoaika nousi huomattavasti. Toimialavertailussa ostovelkojen kiertoaika nousi noin 30 päivällä hitaammaksi kuin toimialan yläkvartiili. Osa syy yrityksen kiertoaikojen hitauteen verrattuna toimialan tilastoihin voi olla se, että tilastoissa on mukana laaja joukko yrityksiä, joista osa on hyvin pieniä liiketoiminnaltaan. Pienemmissä yrityksissä yleisesti ottaen myyntisaamiset ja ostovelat kiertävät nopeammin kuin suurissa yrityksissä, joissa sekä ostovolyymit että myynnit voivat olla hyvinkin suuria. Suurien ostomäärien ja myyntimäärien johdosta myös kiertoajat voivat pidentyä.

Kuvio 29: Case-yrityksen ja toimialan ostovelkojen kierto (pv).

7.2.3 Vakavaraisuus

Yrityksen vakavaraisuudella tarkoitetaan sitä, miten yritys kykenee suoriutumaan sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuudella kuvataan yrityksen pääoman rakennetta eli oman ja vieraan pääoman välistä suhdetta. Vakavaraisuudessa on kysymys yrityksen rahoituksen terveydestä sekä rahoituksellisesta joustavuudesta.

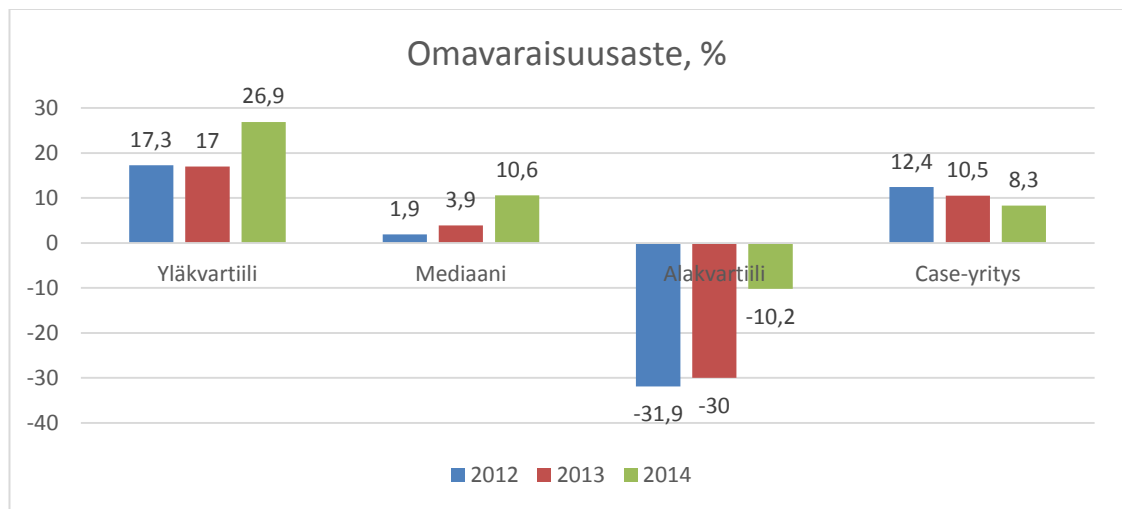
Case-yrityksen vakavaraisuutta on lähdetty tarkastelemaan omavaraisuusasteen, nettovelkaantumisasteen eli net gearing sekä suhteellisen velkaantumisen kautta. Taulukossa 3 on yrityksen lasketut vakavaraisuuden tunnusluvut 2012-2014.

Vakavaraisuuden tunnusluvut	2012	2013	2014
Omavaraisuusaste	12,4	10,5	8,3
Nettovelkaantumisaste	243,7	475,7	461
Suhteellinen velkaantuneisuus	25,1	39,1	43,4

Taulukko 3: Case-yrityksen vakavaraisuuden tunnusluvut 2012- 2014.

Omavaraisuusaste kertoo siitä, missä määrin yrityksen omaisuus on rahoitettu omalla pääomalla. Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta, tappionsietokykyä ja kykyä selviytyä velvoitteistaan pitkällä aikavälillä. Tunnusluvun arvo kertoo, kuinka suuri osuus yhtiön varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Taulukosta 3 huomataan, että yrityksen omavaraisuusaste on laskenut jokaisena tarkastelujakson tilikautena. Tilikaudella 2012 omavaraisuusaste oli 12,4 %, kun tilikaudelle 2013 se oli 10,5 % ja tilikaudella 8,3 %. Omavaraisuusaste on laskenut tarkastelujakson aikana 4,1 %. Laskuun on johtanut suurimmaksi osaksi vieraan pääoman nousu. Yrityksen pitkäaikaiset lainat ovat nousseet tilikaudesta 2012:sta tilikauteen 2014:sta 1 456 864,98 euroa. Tähän on syynä se, että yritys on lunastanut leasing sopimuksensa tilikausina 2013-2014 sekä uusinnut kuljetuskalustoaan. Lyhytaikaisetkin velat ovat nousseet tutkittavan ajanjakson aikana 1 608 118,50 euroa, varsinkin yrityksen ostovelat ovat nousseet tilikaudella 2014 jyrkästi. Tämä vaikuttaa osaltaan omavaraisuusasteen putoamiseen. Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut omavaraisuusasteelle ohjearvot, jotka ovat: yli 40 % hyvä, 20- 40 % tyydyttävä ja alle 20 % heikko. Taulukosta 3 huomataan että, yrityksen omavaraisuusaste on ollut koko tarkastelujakson alle 20 % eli heikko.

Kuviossa 30 on yrityksen ostovelkojen kierto (pv) verrattuna toimialan alakvartiiliin, mediaaniin ja yläkvartiiliin. Kuviosta huomataan se, että yrityksen omavaraisuusaste on ollut tilikausina 2012- 2013 yli toimialan mediaaniin. Huomion arvoista on se, että toimialan mediaani on koko tarkasteluajanjakson alle 20 % eli heikko. Tilikaudella 2014 yrityksen omavaraisuusaste on laskenut hieman alle toimialan mediaaniin. Yrityksen omavaraisuusasteeseen on vaikuttanut lisä kalustonhankinta ja leasing sopimusten lunastaminen.

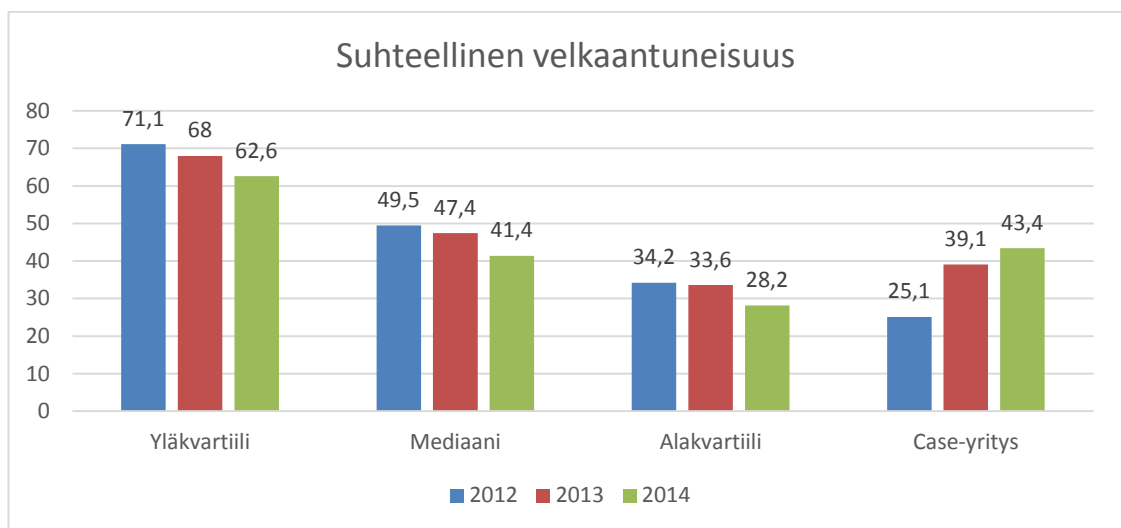
Kuvio 30: Case-yrityksen ja toimialan omavaraisuusaste.

Toisena vakavaraisuuden tunnuslukuna on käytetty suhteellista velkaantuneisuutta, joka tarkoittaa velkojen määrän suhteuttamista yrityksen liikevaihtoon. Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut tunnusluvulle ohjearvot, jotka ovat: alle 40 % hyvä, 40- 80 % tyydyttävä ja yli 80 % heikko. Taulukosta 3 huomataan se, että yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on ollut nousussa tutkittavien tilikausien aikana. Tilikausilla 2012- 2013 tunnusluvun arvon on pysynyt alle 40 %, joka tarkoittaa hyvää suhteellista velkaantuneisuutta. Tilikaudella 2014 tunnusluvun arvo on noussut 43,4 %:n, joka tarkoittaa sitä, että tunnusluvun arvo on tyydyttävä. Yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on noussut, koska yrityksen korollinen vieraspääoma on myös noussut kalustohankintojen myötä.

Kuviossa 31 on yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus verrattuna toimialan alakvartiiliin, mediaaniin ja yläkvartiiliin. taulukosta huomataan se, että tilikaudella 2012 yrityksen tunnusluvun arvo on ollut alle toimialan alakvartiiliin, kun

tilikaudella se on jo noussut lähemmäksi toimialan mediaania. tilikaudella 2014 toimialavertailussa yrityksen suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on noussut jo yli toimialan mediaanin. Huomioitavaa onkin se, että toimialan mediaani on pysytellyt koko tarkastelujakson 40- 80 % välillä, joka on yritystutkimuksen ohjearvojen mukaan tyydyttävällä tasolla.

Yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on korkea, tulisi sen käyttökatteenkin olla korkea, jotta yritys kykenee hoitamaan sekä lainan lyhennykset että sen korot. Mikäli suhteellinen velkaantuneisuusprosentti on lähellä sataa prosenttia, pitäisi yrityksen käyttökatteen olla 20 prosentin yläpuolella. jotta yritys voisi saavuttaa positiivisen tuloksen. (Salmi 2012, 190; Siikavuo 2003, 167.)

Kuvio 31: Case-yrityksen ja toimialan suhteellinen velkaantuneisuus.

Nettovelkaantumisaste eli net gearing mittaa yrityksen velkaantuneisuutta. Net gearing on vakavaraisuuden tunnusluku, jossa korolliset nettovelat suhteutetaan omaan pääomaan. Tunnusluku tarkastelee yrityksen vieraan pääoman tasoa suhteessa omaan pääomaan tilanteessa, jossa yritys ensin käyttäisi kaiken likvidin omaisuuden korollisten velkojen maksuun tai lyhentämiseen. Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut ohjearvot nettovelkaantumisasteelle, jotka ovat: alle 50 % hyvä, 50- 100 % tyydyttävä ja yli 100 % heikko. Taulukosta 3 huomataan se, että yrityksen nettovelkaantumisaste on noussut tarkastelujakson jokaisella tilikaudella. Tunnusluvun arvoja verratessa voidaan todeta yrityk-

sen nettovelkaantumisasteen olevan heikko. Heikkoon nettovelkaantumisasteeseen on ollut syynä yrityksen korollisen vieraan pääoman nouseminen, joka on johtunut yrityksen leasing sopimusten lunastamisesta sekä uuden kaluston hankinnasta. Yrityksellä on huomattavasti enemmän nettovelkaa kuin omaa pääomaa. Yrityksen nettovelkaantumisaste on hälyttävällä tasolla, koska tunnusluvun arvo ylittää 200 %.

7.3 Rahoituslaskelma

Laajimmillaan rahoituslaskelma tarkoittaa kaikkea sitä rahamäärää, joka tulee yrityksen kassaan ja lähtee sieltä pois. Yrityksen eri toiminnot aikaansaavat eri rahavirtoja, näitä toimintoja ja rahavirtoja ovat liiketoiminnan rahavirta, investointien rahavirta ja rahoituksen rahavirta.

Liiketoiminnan rahavirta kertoo, paljonko yritys on tuottanut rahaa yrityksen kassaan. Tätä liiketoiminnan rahavirtaa yritys voi käyttää investointeihin, osingon maksuun ja lainojen lyhennyksiin. Liiketoiminnan rahavirran tulisi aina olla positiivinen luku. Case-yrityksen laskelmasta selviää, että yrityksen liiketoiminnan kassavirran kehitys on ollut nousujohteinen. Erityisesti 2014 tilikauden liiketoiminnan rahavirta on kasvanut huomattavasti edelliseen tilikauteen verrattuna, joka johtuu suurelta osin leasingvastuiden merkittävästä vähenemisestä.

Investointien rahavirta kertoo, kuinka paljon yritys on käyttänyt kassasta rahaa investointeihin tulevaisuutta ja kasvua varten. Jos yrityksen tavoitteena on laajentaa toimintaa, kannattaa sen ylläpitää mahdollisimman suurta negatiivista investointien rahavirtaa. Jos taas yritys toimii kypsillä markkinoilla, voi investointien lykkääminen tulevaisuuteen olla järkevää, jolloin investointien rahavirta jää pieneksi. Case-yrityksen tavoitteena on laajentaa toimintaansa ja uudistaa kalustoa, mikä ilmenee kassavirtalaskelmassa suurina investointien negatiivisina lukuna. Jokaisella tarkastellulla kolmella tilikaudella case-yritys on investoinut hyvin voimakkaasti. Vaikka investointien määrä on ollut yrityksessä suunnitelmien mukainen, kannattaa yrityksessä kiinnittää huomiota hallittuun kasvuun. Liian nopea kasvu voi aiheuttaa ongelmia erityisesti maksuvalmiuteen.

Rahoituksen rahavirta kertoo, paljonko yritys on ottanut uutta velkaa. Positiivinen rahoituksen rahavirta luku kertoo siitä, että yritys on ottanut lisää velkaa. Negatiivinen luku ilmaisee, että yrityksellä on ollut rahaa lainojen takaisinmaksuun ja mahdollisesti myös osinkoihin. Tilikausilla 2012 ja 2013 case-yritys on ottanut uutta lainaa rahoittaakseen lähinnä investointeja. Tilikaudella 2014 case-yrityksen rahoituksen rahavirta oli negatiivinen. Koska osinkoja ei ole maksettu, tarkoittaa negatiivinen rahoituksen rahavirta sitä, että case-yritys on pysynyt maksamaan takaisin lainojaan. Taulukossa 4 on esitettyä yrityksen rahoituslaskelma.

RAHOITUSLASKELMA 1 EUR	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Liikevoitto	256671	439284	370411
Poistot	387619	483700	820403
Rahoituserät yhteensä	-81690	-98308	-170382
Verot	-12879	-84987	-26043
Tulorahoitus yhteensä	549720	739688	994389
Vaihto-omaisuuden muutos	-1286	-18185	-51899
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	-543655	-366023	-594183
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos	336406	113221	1409583
Käyttöpääoman muutos yhteensä	-208536	-270987	763500
Liiketoiminnan kassavirta	341184	468702	1757889
Investoinnit yhteensä	-1403090	-2353914	-1285605
Kassavirta ennen rahoitusta	-1061906	-1885212	472284
Pitkäaikaisten saamisten muutos	226663	227173	130093
Lyhytaikaisten korollisten saamisten muutos	0	-304226	129895
Pitkäaikaisten velkojen muutos	220908	2048045	-591180
Lyhytaikaisten lainojen muutos	547211	82681	2634
Rahoituksen kassavirta yhteensä	994782	2053673	-328558
Kassavirta rahoituksen jälkeen	-67124	168461	143726
Likvidien varojen muutos	-67124	90432	-111674
Rahoitusylijäämä	0	78030	255400
Kumulatiivinen ylijäämä	0	78030	333430

Taulukko 4: Case-yrityksen rahoituslaskelma.

7.4 Prosenttimuotoinen tilinpäätös

Case-yrityksen prosenttimuotoisesta tuloslaskelmasta (Taulukko 5) havaitaan, että yrityksen kustannusrakenne on kuljetusalan yritykselle tyypillinen. Suurimman yksittäisen kustannuserän muodostavat palkat ja palkkiot. Yritys käyttää kuljetuspalveluiden järjestämiseen myös alihankintaa, joka näkyy hieman pienempinä palkkakuluina kuin kuljetusalalla yleensä. Analysoitavien kolmen tilikauden aikana ulkopuolisten palvelujen käyttö on vähentynyt, mikä selittyy alihankintana hoidettujen kuljetusten osittaisesta siirtymisestä omaan hallintaan. Samasta syystä yritykseen on palkattu lisää työntekijöitä, mikä näkyy palkka kustannusten kasvuna. Ainekäytöstä suurimman osan muodostavat polttoaine kustannukset, jotka ovat alihankinnan vähentymisen myötä myös olleet lievässä kasvussa. Polttoaineen hinnan vaihteluihin yritys on varautunut kuljetus sopimuksissaan polttoaine indeksillä. Yrityksen myyntikate on parantunut kolmella viimeisimmällä tilikaudella, joka selittyy alihankinnan vähentymisellä ja liiketoiminnan muiden tuottojen kasvulla.

Yrityksen käyttökate on parantunut jokaisella kolmella analysoitavalla tilikaudella, vaikka kiinteiden kulujen osuus on ollut lievässä kasvussa. Kiinteiden kustannusten nousu selittyy kasvaneella henkilöstöllä ja sitä kautta kasvaneilla palkka- ja sivukustannuksilla. Muiden kiinteiden kustannusten osuutta yritys on onnistunut pienentämään ja yhdessä parantuneen myyntikatteen kanssa tämä selittää käyttökateen parantumisen.

Yrityksen poistot suhteessa liikevaihtoon ovat kasvaneet, erityisesti tilikaudella 2014. Poistojen kasvua selittävät yrityksen kaluston uudistukset ja lisäykset, sekä tilikaudella 2014 tehty leasing kaluston lunastus omaan omistukseen. Liikevoitto on ollut noin 2 % kaikista liiketoiminnan tuotoista jokaisella tilikaudella. Korko- ja rahoitustuotot ovat olleet jokaisella tilikaudella hyvin pieniä. Tilikaudella 2014 korko- ja rahoitustuotoissa on kuitenkin pientä kasvua, kun tytäryhtiöltä saatiin pieniä korkotuottoja. Rahoitus- ja korkokulut suhteessa liiketoiminnan tuottoihin kasvoivat voimakkaasti tilikaudella 2014, joka johtui investointien takia

lisääntyneestä lainan määrästä. Tilikauden voitto on ollut aika tasaisesti 1-2 % yrityksen kokonaistuotoista kaikilla kolmella tilikaudella.

PROSENTTIMUOTOINEN TUOSLASKELMA 1 EUR	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Liikevaihto	100	100	100
Liiketoiminnan muut tuotot	1,6	4,1	4,8
Ostot tilikauden aikana / Ainekäyttö	15,9	16,3	17,3
Varastojen muutos (lisäys -, vähennys +)	0	-0,1	-0,3
Ulkopuoliset palvelut	27,2	26,3	23
Muuttuvat kulut yhteensä	43,1	42,6	40
Myyntikate	58,5	61,6	64,8
Kiinteät palkat ja palkkiot	32,4	34,5	36,8
Kiinteät eläkekulut	5,9	6,3	7
Muut kiinteät henkilösivukulut	2,3	2,3	2,3
Muut kiinteät kulut	13,5	12,4	11,1
Kiinteät kulut yhteensä	54,1	55,5	57,1
Käyttökate	4,4	6,1	7,7
Poistot käyttöomaisuudesta	2,7	3,2	5,3
Liikevoitto	1,8	2,9	2,4
Muut korko- ja rahoitustuotot saman konsernin yrityksissä	0	0	0,3
Muut korko- ja rahoitustuotot	0	0,1	0,1
Korkokulut ja muut rahoituskulut	0,6	0,7	1,5
Rahoituserät yhteensä	0,6	0,7	1,1
Tulos rahoituserien jälkeen	1,2	2,3	1,3
Tulos satunnaiserien jälkeen	1,2	2,3	1,3
Tuloverot	0,1	0,6	0,2
Tilikauden voitto	1,1	1,7	1,1

Taulukko 5: Case-yrityksen prosenttimuotoinen tuloslaskelma

Prosenttimuotoisesta taseesta (Taulukko 6) selviää, että case-yrityksen pysyvien vastaavien ylivoimaisesti suurin yksittäinen erä on koneet ja kalusto. Tämä on kuljetusalan yritykselle hyvin tyypillistä. Tilikaudella 2013 yritys investoi kalustoon, joka näkyy selvästi prosenttimuotoisessa taseessa. Tilikaudesta 2013 lähtien yrityksen vastaavasta on pysyvien vastaavien osuus ollut yli 50 %. Vaihuttuvien vastaavien suurin yksittäinen erä on myyntisaamiset. Yrityksen taseen vastaavista on ollut sitoutuneena myyntisaamisiin jokaisella tilikaudella 30–40 %, joka on aika paljon. Yrityksen kannattaisi pyrkiä tehostamaan myyntisaamis-

ten perintää, jolloin myyntisaamisiin ei olisi sitoutuneena niin paljon pääomia ja yrityksen maksuvalmius parantuisi.

PROSENTTIMUOTOINEN TASE VASTAAVAA 1 EUR	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	0,5	1,4	1,3
Muut pitkävaikutteiset menot	6,6	5,5	6,5
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	7,1	6,9	7,8
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	0,1	0,1	0,2
Rakennukset ja rakennelmat	0	0	1,5
Koneet ja kalusto	34,1	47,7	45,7
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	34,2	48,8	47,4
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	0,2	0,1	0,4
Muut osakkeet ja osuudet	0,2	0,1	0,1
Sijoitukset yhteensä	0,4	0,2	0,5
Pysyvät vastaavat yhteensä	41,7	54,8	55,6
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	1,8	1,4	2
Vaihto-omaisuus yhteensä	1,8	1,4	2
Pitkäaikaiset saamiset			
Lainasaamiset			0,3
Muut saamiset	9,2	2,4	0
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	9,2	2,4	0,3
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	39,9	31,9	37,2
Lainasaamiset		3,4	1,3
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä		1,2	1,1
Muut saamiset	2,8	0,4	0,1
Siirtosaamiset	3,7	2,6	2,2
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	46,4	39,5	41,9
Rahoitusarvopaperit			
Rahat ja pankkisaamiset	0,9	2	0,2
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	58,3	45,2	44,4
Vastaavaa yhteensä	100	100	100

Taulukko 6: Case-yrityksen prosenttimuotoinen tase vastaavaa.

Case-yrityksen taseen vastattavaa (Taulukko 7) puolta tutkittaessa huomataan, että yrityksen prosentuaalinen oma pääoma on laskenut kaikilla kolmella tilikaudella. Tilikaudella 2012 oman pääoman osuus oli vielä 12,4 %, mutta tilikaudella 2014 oman pääoman osuus oli enää 8,4 %. Tilikaudella 2013 yritys otti lisää pitkäaikaista lainaa investointeja varten, joka laski oman pääoman suhteellista osuutta. Omavaraisuus on kuitenkin kuljetusalan yritykseksi ihan kohtalainen, varsinkin kun ottaa huomioon, että yritys on investoinut viime vuosina voimakkaasti.

Tilikaudella 2014 yritys on pystynyt maksamaan pitkäaikaista lainaa takaisin. Vieraan pääoman osuus yrityksen taseesta on kuitenkin noussut jokaisella kolmella tilikaudella. Tämä johtuu siitä, että vaikka yritys on pystynyt lyhentämään pitkäaikaista velkaa rahoituslaitoksille, on ostovelat ja muut lyhytaikaiset velat kasvaneet. Ostovelkojen ja muiden lyhytaikaisten velkojen suhteellinen kasvu ei yleensä ole yritykselle haitaksi, jos niiden maksuehdot ovat edulliset. Yritys on pystynyt maksamaan lyhytaikaisia velkojaan takaisin säännöllisesti.

PROSENTTIMUOTOINEN TASE VASTATTAVAA 1 EUR	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Oma pääoma			
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	0,2	0,2	0,1
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	7,3	4,6	1,4
Edellisten tilikausien voitto	0,9	1,8	4,4
Tilikauden voitto	3,9	3,9	2,4
Oma pääoma yhteensä	12,4	10,5	8,3
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Pakolliset varaukset			
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta	16,6	41,6	29,3
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	16,6	41,6	29,3
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta	14,5	10,4	9,4
Ostovelat	20,6	10,6	21,9
Muut velat	10,8	6,5	13,5
Muut velat saman konsernin yrityksille	0,2	1,5	1,7
Siirtovelat	24,9	18,9	15,8
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	71	47,9	62,3
Vieras pääoma yhteensä	87,6	89,5	91,7
Vastattavaa yhteensä	100	100	100

Taulukko 7: Case-yrityksen prosenttimuotoinen tase vastattavaa.

7.5 Trendianalyysi

Case-yrityksen tuloslaskelman trendianalyysi (Taulukko 8) osoittaa liikevaihdon maltillista kasvua, joka on tullut pääasiassa hintojen korotuksista. Vaikka yrityksen tavoite on kasvaa ja laajentua, ovat tarkasteltujen tilikausien investoinnit kohdistuneet lähinnä kaluston uusimiseen ja leasing sopimusten lunastamiseen eikä kaluston lisäämiseen. Kaluston uusimisen seurauksena yritys on myynyt vanhaa kalustoa, mikä näkyy liiketoiminnan muiden tuottojen kasvuna. Ostot ovat kasvaneet suhteellisesti hieman liikevaihtoa enemmän, mikä selittyy pääosin poltto-aineen ja kaluston huollon kustannusten nousulla. Varaston muutos on ollut euromääräisesti jokaisella tilikaudella hyvin pientä, joka selittää trendianalyysin suuret prosenttiluvut. Kolmen viimeisimmän tilikauden aikana yritys on vähentänyt alihankintaa, mikä näkyy selvästi ulkoisten palvelujen kustannusten laskuna. Hieman noussut liikevaihto, muiden tuottojen kasvu ja ulkopuolisten palvelujen kustannusten lasku on vaikuttanut positiivisesti yrityksen myyntikatteeseen tarkastelujakson aikana.

Palkkakustannukset ovat nousseet hieman yli 20 %. Alihankinnan vähentämisen myötä yritys on palkannut lisää omaa henkilöstöä, mikä näkyy palkka- ja sivukustannusten nousuna. Yritys osti tilikaudella 2014 liiketoiminnassa käyttämänsä kiinteistön, joka vähensi yrityksen vuokramenoja. Tämä näkyy trendianalyysissä pienentyneinä muina kiinteinä kuluina. Yrityksen poistot ovat yli kaksinkertaistuneet, mikä johtuu kaluston uusimisesta ja leasingin sopimusten lunastamisesta. Liikevoitto on noussut joka vuosi suhteessa enemmän kuin yrityksen tulot, josta voidaan päätellä yrityksen onnistuneen myös parantamaan kannattavuuttaan.

Muut korko- ja rahoitustuotot ovat olleet jokaisella tilikaudella euromääräisesti hyvin pieniä. Korko- ja rahoituskulut ovat luonnollisesti kasvaneet investointeja varten otetuista uusista lainoista johtuen. Yrityksellä ei ole ollut tarkastelujaksolla kertaluonteisia eriä. Tilikauden voitto on laskenut kaudella 2014 verrattuna kauteen 2013, mutta trendi on kuitenkin noususuuntainen, koska vuoden 2014 voitto on suurempi kuin kauden 2012.

TRENDIANALYYSI TULOSLASKELMA %	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Liikevaihto	100	103,63	106,46
Liiketoiminnan muut tuotot	100	268,4	319,39
Ostot tilikauden aikana / Ainekäyttö	100	106,31	115,81
Varastojen muutos (lisäys -, vähennys +)	100	1414,07	4035,69
Ulkopuoliset palvelut	100	100,5	90,02
Muuttuvat kulut yhteensä	100	102,38	98,75
Myyntikate	100	109,06	177,96
Kiinteät palkat ja palkkiot	100	110,24	120,73
Kiinteät eläkekulut	100	110,22	125,26
Muut kiinteät henkilösivukulut	100	105,43	109,85
Muut kiinteät kulut	100	95,05	87,44
Kiinteät kulut yhteensä	100	106,25	112,48
Käyttökate	100	143,26	184,83
Poistot käyttöomaisuudesta	100	124,79	211,65
Liikevoitto	100	171,15	144,31
Muut korko- ja rahoitustuotot saman konsernin yrityksissä	0	100	3854,02
Muut korko- ja rahoitustuotot	100	135,85	122
Korkokulut ja muut rahoituskulut	100	122,84	254,32
Rahoituserät yhteensä	100	120,34	208,57
Tulos rahoituserien jälkeen	100	194,86	114,31
Tulos satunnaiserien jälkeen	100	194,86	114,31
Tuloverot	100	659,89	202,21
Tilikauden voitto	100	157,92	107,33

Taulukko 8: Case-yrityksen trendianalyysi tuloslaskelma.

Case-yrityksen taseen vastaavien trendianalyysistä (Taulukko 9) selviää hyvin yrityksen investoinnit kalustoon. Yrityksen koneiden ja kaluston tasearvo on yli kaksinkertaistunut kolmen tilikauden aikana. Muita merkittäviä havaintoja ovat muiden pitkävaikutteisten menojen arvon nousu, rakennusten arvon ilmestyminen taseelle, tytäryhtiö omistuksen arvon nousu ja myyntisaamisten arvon nousu. Pitkävaikutteisten menojen arvoa nostaa erityisesti erilaisen ICT-sovellusten

käyttöönotto. Trendianalyysistä selviää myös, että yritys on hankkinut omistukseensa kiinteistön liiketoimintaansa varten. Myyntisaamisten arvo on kasvanut yli 60 %, mikä on paljon ottaen huomioon liikevaihdon kehityksen samalla ajanjaksolla. Omistukset saman konsernin yhtiöissä tase-erän arvon nousu johtuu tytäryhtiön arvonnoususta.

TRENDIANALYYSI TASE VASTAAVAA %	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	100	395,02	412,93
Muut pitkävaikutteiset menot	100	132,03	173,12
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	100	152,17	191,47
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	100	100	846,27
Rakennukset ja rakennelmat	0	0	100
Koneet ja kalusto	100	221,09	235,67
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	100	220,95	243,96
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	100	51	316,13
Muut osakkeet ja osuudet	100	100	100
Sijoitukset yhteensä	100	76,21	204,92
Pysyvät vastaavat yhteensä	100	207,8	234,62
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	100	124,74	195,35
Vaihto-omaisuus yhteensä	100	124,74	195,35
Pitkäaikaiset saamiset			
Lainasaamiset	0	0	100
Muut saamiset	100	40,51	0
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	100	40,51	6,44
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	100	126,61	164,01
Lainasaamiset	0	100	41,04
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	0	100	103,95
Muut saamiset	100	22,21	4,27
Siirtosaamiset	100	110,39	106,51
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	100	134,69	158,73
Rahoitusarvopaperit			
Rahat ja pankkisaamiset	100	335,8	44,61
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	100	122,74	134,06
Vastaavaa yhteensä	100	158,21	175,99

Taulukko 9: Case-yrityksen trendianalyysi tase vastaavaa.

Taseen vastattavaa puolen trendianalyysissä (Taulukko 10) päähuomio kiinnittyy pitkäaikaisen vieraan pääomaan kasvuun. Vieras pääoma on kasvanut investointien rahoittamiseksi. Analyysistä selviää kuitenkin, että yritys pystyy maksamaan lainojaan takaisin. Ostovelkojen arvo on kasvanut, joten yrityksen kannattaa huolehtia hyvistä maksuehdoista. Muut velat saman konsernin yrityksille on kasvanut prosentuaalisesti hurjasti, mutta euromääräisesti on kuitenkin kysy pienistä summista. Yrityksen taseen kokonaisarvo on kasvanut tarkastelu ajankohdan aikana 75 %, joka on aika paljon. On kuitenkin huomioitava, että kasvu on tapahtunut pääosin vieraalla pääomalla.

TRENDIANALYYSI TASE VASTATTAVAA %	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Oma pääoma			
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	100	100	100
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	100	100	34,5
Edellisten tilikausien voitto	100	326,62	867,32
Tilikauden voitto	100	157,92	107,33
Oma pääoma yhteensä	100	134,59	118,76
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Pakolliset varaukset			
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta	100	396,51	310,92
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	100	396,51	310,92
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta	100	113,75	114,18
Ostovelat	100	81,28	186,82
Muut velat	100	95,56	221,77
Muut velat saman konsernin yrityksille	100	946,61	1199,58
Siirtovelat	100	119,85	111,48
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	100	106,63	154,42
Vieras pääoma yhteensä	100	161,55	184,07
Vastattavaa yhteensä	100	158,21	175,99

Taulukko 10: Case-yrityksen trendianalyysi tase vastattavaa.

7.6 Johtopäätöksiä yrityksen taloudellisesta tilanteesta

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää toimeksiantaja yrityksen taloudelliset vahvuudet ja heikkoudet sekä antaa toimeksiantajalle laaja ja selkeä kuva yrityksen tämän hetkisestä tilanteesta. Yrityksen taloudellista tilannetta on pyritty selvittämään tilinpäätösanalyysin avulla. Analyysin menetelminä käytettiin tunnuslukuanalyysiä, trendianalyysiä, prosenttimuotoista tilinpäätöstä sekä rahoituslaskelmaa. Yrityksen tilinpäätöstiedot syötettiin Visma Navita-sovellukseen, jolla laskettiin yritykselle erilaisia kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakava-raisuuden tunnuslukuja. Laskettuja tunnuslukuja verrattiin toimialan lukemiin (Liite 9), yritystutkimusneuvottelukunnan asettamiin ohjearvoihin sekä yrityksen omiin edellisiin tilikausiin. Työssä on tuotu esille yrityksen taloudellisen tilanselvittämisen kannalta merkittävimmät tunnusluvut. Työn lopussa olevissa liitteissä (Liitteet 1- 8) on laskettuna ja esiteltynä lisää taloudellisen tilan seurantaan ja tutkimiseen soveltuvia tunnuslukuja.

Kuljetusalalle toimivien yritysten kannattavuus on heikentynyt koko tarkastelujakson ajan. Tähän suurin yksittäinen tekijä on ollut dieselöljyn hinnannousu. Työvoimakustannukset ja pääomakustannukset ovat kuorma-autoliikenteen suurimmat kustannustekijät polttoaineen lisäksi.

Case-yrityksen kannattavuus on ollut saman toimialan yrityksiin nähden heikko. Tarkastelujakson aikana yrityksen liikevaihto on kuitenkin noussut noin miljoonalla eurolla ja liiketoiminnan muut tuotot ovat myöskin nousseet tarkastelujakson aikana noin 0,5 miljoonalla eurolla. Yritys on tehnyt voitollisen tuloksen jokaisella tarkastelujakson tilikaudella. Tilikaudenvoitto on kuitenkin suhteellisen vähäinen verrattuna liikevaihtoon, joten liikevoittoprosentti jää suhteellisen alhaiseksi. Liikevoittoon on vaikuttanut suuresti kasvaneet poistot käyttöomaisuudesta. Yrityksen kannattavuutta on painanut alaspäin yrityksen nousseet kiinteät kulut, kuten palkat ja palkkiot. Yrityksen kannattavuutta mitattiin myös käyttökateprosentin avulla. Yrityksen käyttökateprosentti on ollut noususuunnassa, mutta sijoittuu toimialavertailussa alle alakvartaalin. Mikäli yritys pystyy edelleen kasvattamaan liikevaihtoaan ja pitämään kiinteät kulut matalampana niin sillä on

suora vaikutus yrityksen parempaan käyttökatteeseen. Mikäli yrityksen saama käyttökate nousisi, näkyisi se yrityksen liikevoitossa joka on taas sidoksissa yrityksen kannattavuuteen.

Yrityksen maksuvalmiuteen on suuresti vaikuttanut myyntisaamisten hidas kierto sekä ostovelkojen ja muiden lyhytaikaisten velkojen nouseminen. Lyhytaikaisten velkojen ollessa korkeampi kuin lyhytaikaiset saamiset on yrityksen käyttöpääoma painunut negatiiviseksi. Maksuvalmiuden parantamiseksi yrityksen olisikin tärkeää saada parannettua myyntisaamisten kierron tehokkuutta. Tehokkuuden noustessa pääoman tuotto paranee, koska silloin sitoutuneen pääoman määrä pienenee. Tehokkuuden paraneminen vaikuttaa yrityksen likviditeettiin eli maksuvalmiuteen, sillä pääoman käytön tehostuessa yrityksen likviditeettitilanne paranee. Yritys voi lyhentää myyntisaamisten kiertoaikaa kiristämällä maksuehtojaan sekä tehostamalla perintätoimia. Tarkastelujaksolla yritys ei ole pystynyt tehostamaan myyntisaamisten perintää, koska myyntisaamisten kiertoaika on noussut jokaisena tilikautena.

Yrityksen vakavaraisuutta tarkasteltiin omavaraisuusasteen, nettovelkaantumisasteen eli net gearing sekä suhteellisen velkaantumisen kautta. Yrityksen omavaraisuusasteen laskuun on vaikuttanut suurimmaksi osaksi vieraan pääoman nousu. Yrityksen pitkäaikaiset lainat ovat nousseet tilikaudesta 2012:sta tilikauteen 2014:sta 1 456 864,98 euroa. Tähän on ollut syynä se, että yritys on lunastanut leasing sopimuksensa tilikausina 2013- 2014 sekä uusinut kuljetuskalustoaan. Yrityksen omavaraisuusaste on ollut koko tarkastelujakson alle 20 % eli heikko. Yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on kasvanut tutkittavien tilikausien aikana. Tilikaudella 2014 se on tippunut tyydyttävälle tasolle. Yrityksen suhteellinen velkaantuneisuus on noussut, koska yrityksen korollinen vieraspääoma on myös noussut kaluston uusimisen myötä. Yrityksen nettovelkaantumisaste on ollut koko tarkastelujakson ajan hälyttävällä tasolla, koska tunnusluvun arvo on ylittänyt 200 %. Yrityksen vakavaraisuuteen on suuresti vaikuttanut kaluston uusiminen sekä leasing sopimusten lunastaminen.

Yrityksen liikevaihto on kasvanut maltillisesti koko tarkastelujakson ajan. Yrityksen tavoite on kasvaa ja laajentua. Yrityksen taloudelliseen kehitykseen on suuresti vaikuttanut yrityksen investoinnit, joita on rahoitettu lainarahalla. Tarkasteltujen tilikausien investoinnit kohdistuneet lähinnä kaluston uusimiseen ja leasing sopimusten lunastamiseen eikä kaluston lisäämiseen. Yrityksen ostot ovat kasvaneet suhteellisesti hieman liikevaihtoa enemmän, mikä selittyy pääosin polttoaineen ja kaluston huollon kustannusten nousulla. Hieman noussut liikevaihto, muiden tuottojen kasvu ja ulkopuolisten palvelujen kustannusten lasku on vaikuttanut positiivisesti yrityksen myyntikatteeseen tarkastelujakson aikana.

Yrityksen kiinteät kulut ovat nousseet tarkastelujakson aikana. Nousu johtuu suurimmaksi osaksi palkkakustannusten noususta. Alihankinnan vähentämisen myötä yritys on palkannut lisää omaa henkilöstöä, mikä näkyy palkka- ja sivukustannusten nousuna.

Yrityksen investoinnit koneisiin ja kalustoon näkyy yrityksen koneiden ja kaluston tase arvossa, joka on yli kaksinkertaistunut. Yrityksen tasetta analysoimalla huomataan, että myyntisaamiset ovat nousseet voimakkaasti tilikausien aikana. Tämä on varmasti vaikuttanut voimakkaasti yrityksen maksuvalmiuteen. Samanaikaisesti yrityksen maksusaamisten kiertoajat ovat myös nousseet. Suora vaikutus maksuvalmiuteen

Yrityksen vieras pääoma on kasvanut voimakkaasti investointien rahoittamiseksi. Taseesta huomataan myös että yrityksen ostovelat ovat nousseet. Yrityksellä on ostovelkojen kiertoaika jo aika korkea, mutta se voisi edelleen yrittää nostaa sitä, jolloin se saisi korotonta rahoitusta tavarantoimittajilta. Tämä parantaisi yrityksen heikohkoa maksuvalmiutta.

8 POHDINTA

Laadukkaan tilinpäätösanalyysin tekeminen on hyvin haasteellista. Teoreettisen tiedon yhdistäminen käytännön työhön vaatii analyysin tekijöiltä hyvää ammattitaitoa. Teoreettinen tietoperusta antaa pohjan analyysille, mutta siinä on kyettävä tunnistamaan juuri analysoitavan kohteen kannalta olennaiset erät ja luvut. Tämä vaatii analysoitavan yrityksen toimialan hyvää tuntemusta ja tarkkaa perehtymistä yrityksen tilinpäätöksiin.

Luotettavuus on hyvin tärkeää tilinpäätösanalyysissä. Puutteellisesti tehty analyysi on hyödytön ja voi aiheuttaa yritykselle jopa haittaa, jos sitä käytetään päätöksen teon tukena. Kiinnitimme luotettavuuteen erityistä huomiota. Työssä on hyödynnetty yleisesti käytössä olevaa Yritystutkimus ry:n tilinpäätösanalyysin ohjeistusta. Luotettavuuden varmistamiseksi käytimme analyysin materiaalina yrityksen virallisia tilinpäätöksiä. Niiden perusteella laskimme yritykselle analysoinnissa tarvittavat luvut. Laskennassa hyödynsimme luotettavaa Visma Navita-sovellusta, jonka avulla suoritimme myös tilinpäätöksiin tarvittavat oikaisut. Tutustuimme myös erittäin huolellisesti tilinpäätöksiin liitetietoihin ja toimintakertomuksiin, jotta kykenimme muodostamaan selkeän kuvan yrityksen kokonaistilanteesta ja tavoitteista. Yrityksen johdolta saimme myös yksityiskohtaisempia tietoja tarvittaessa luotettavuuden lisäämiseksi. Vertailutietojen hankinnassa hyödynsimme Finnveran tuottamaa tilastotietoa.

Toimeksiantaja pystyy hyödyntämään työtä liiketoimintansa kehittämisessä. Työstä pystyy tarkastelemaan yrityksen taloudellisia vahvuuksia, heikkouksia ja taloudellisen aseman kehityksen suuntaa. Yrityksen johto pystyy käyttämään näitä tietoja päätöksen teon tukena. Työ tuo yritykselle myös arvokkaan puolueettoman ulkopuolisen tahon näkemyksen sen liiketoimintaan.

Tilinpäätösanalyysi voidaan toistaa aina uuden tilinpäätöksen ilmestymisen jälkeen. Keskeisimpien tunnuslukujen laskeminen jokaisen kauden päätteeksi on suotavaa, mutta laajemman analyysin tekeminen jokaisen kauden päätteeksi ei

monesti ole tarkoituksen mukaista. Tietysti yrityksen koko ja taloudellinen asema vaikuttavat analysoinnin tarpeeseen.

Työlle hyviä jatkotutkimusaiheita ovat toimeksiantajan taloudellisen aseman vertailu ainoastaan saman kokoluokan kuljetusyritysten kanssa ja yrityksen tekemien investointien vaikutukset tulevilla tilikausilla. Mielestämme nämä olisivat hyödyllisiä tutkimuskohteita, koska työssämme käyttämät Finnveran tilastot koostuivat pääosin case-yritystä huomattavasti pienemmistä yrityksistä. Työssä analysoiduilla tilikausilla case-yritys investoi myös hyvin voimakkaasti, joten olisi erittäin mielenkiintoista tarkastella niiden vaikutuksia tulevilla tilikausilla.

Tilinpäätösanalyysin tekeminen osoittautui haastavaksi opinnäytetyön aiheeksi. Teoriatietoa aiheesta on erittäin runsaasti saatavilla, mutta oman haasteensa sen käsittelyyn toi eri lähteiden hieman eritavalla esitetty tieto. Termistö on hyvin laaja ja samasta asiasta voidaan puhua eri termeillä, joka osaltaan vaikeutti tiedon tulkintaa. Kokonaisuutena teoria osuuden kokoaminen sujui kuitenkin hyvin ja siitä saimme vahvan pohjan alkaa toteuttamaan itse työtä.

Työn aikana opimme todella paljon tilinpäätöksien tulkinnasta ja analysoinnista. Tunnuslukujen laskeminen, trendianalyysi ja prosenttimuotoinen tilinpäätös itsessään sujuivat melko helposti, mutta lukujen syvempi ymmärtäminen vaati paljon työtä. Pyrimme työssämme pääsemään lukuihin kiinni tarkemmin ja analysoimaan mitkä syyt ovat vaikuttaneet luvun arvoon. Tämä oli haastavaa ja erittäin opettavaista ja mielestämme selviydyimme tehtävästä hyvin.

LÄHTEET

Aho, T. & Rantanen, H. 1993. Yrityksen tilinpäätösanalyysi. 11., painos. Tampere: Otatieto Oy.

Alhola, K. & Lauslahti, S. 2006. Taloutta johtamista varten. 2., painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Backlund, S. 2013. Kuljetusalalla pohdinnan paikka. Liikenteen suunta 4/2013. Viitattu 9.3.2015. <http://www.liikenteensuunta.fi/fi/artikkelit/theme/kuljetusalalla-pohdinnan-paikka/>

Case-yritys X Oy. 2012. Tilinpäätös 1.7.2011- 30.6.2012.

Case-yritys X Oy. 2013. Tilinpäätös 1.7.2012- 30.6.2013.

Case-yritys X Oy. 2014. Tilinpäätös 1.7.2013- 30.6.2014.

Kananen, J. 2013. Case-tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kallunki, J-P. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Talentum.

Kallunki, J-P. & Kytönen, E. 2007. Uusi tilinpäätösanalyysi. 6., painos. Helsinki: Talentum.

Kinnunen, J., Leppiniemi, J, Martikainen, T. & Virtanen, K. 2000. Yrityksen taloushallinnon perusteet. Keuruu: KY-Palvelu Oy.

Kirjanpitoasetus. 1997. 30.12.1997/1339. Viitattu 2.3.2015. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>

Kirjanpitolaki. 1997. 30.12.1997/1336. Viitattu 20.2.2014. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2009. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 6. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Leppiniemi, J. & Puttonen, V. 2002. Yrityksen rahoitus. 2., painos. Porvoo: Helsinki: WSOY.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2006. Tilinpäätöksen tulkinta. 4., painos. Helsinki: WSOYpro.

Neilimo, K. & Uusi-Rauva, E. 2005. Johdon laskentatoimi. Helsinki: Edita Prima Oy.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita Prima Oy.

Salmi, I. 2010. Mitä tilinpäätös kertoo? 4.- 6., painos. Helsinki: Edita.

Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? Helsinki: Edita.

Salmi, I. & Rekola-Nieminen, L. 2004. Tilinpäätöksen rakentaminen ja tulkinta. Helsinki: Edita Prima Oy.

Seppänen, H. 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Hämeenlinna: Kauppakamari.

Siikavuo, J. 2003. Pienen yrityksen taloushallinto. Helsinki: Talentum.

Similä, A. 2014. Kuljetusala kamppailee kannattavuudesta. Kuljetusyrittäjä 2/2014. Viitattu 9.3.2015. http://www.skali.fi/files/13885/KY_2_2014_Sisalto.pdf

Taloushallintoliitto. 2015. Kirjanpidon ABC. Viitattu 23.2.2015. http://www.taloushallintoliitto.fi/tilitoimistot/kirjanpidon_abc/

Tieto-target250. 2015. Tilinpäätöstiedote/trendianalyysi. Viitattu 13.4.2015. <http://www.target250.com/tilinpaatostiedote-trendianalyysi/>

Toimiala Online. Finnvera Oyj. Tilinpäätöstilastot. Tieliikenteen tavarankuljetus 2012- 2014. Viitattu 1.4.2015. <http://www2.toimialaonline.fi/>

Vilkkumaa, M. 2010. Yrityksen menestyksen mittarit. Helsinki: Yrityskirjat Oy.

Yritystutkimus ry. 2011. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 9., painos. Helsinki: Gaudeamus.

LIITTEET

- Liite 1. Case-yrityksen tuloslaskelma (Navita raportti)
- Liite 2. Case-yrityksen tase vastaavaa (Navita raportti)
- Liite 3. Case-yrityksen tase vastattavaa (Navita raportti)
- Liite 4. Case-yrityksen rahoituslaskelma (Navita raportti)
- Liite 5. Case-yrityksen käyttöpääomalaskelma (Navita raportti)
- Liite 6. Case-yrityksen SIPO, ROI, Z (Navita raportti)
- Liite 7. Case-yrityksen tunnuslukuyhteenveto (Navita raportti)
- Liite 8. Case-yrityksen yrityksen arvot (Navita raportti)
- Liite 9. Finnveran tilinpäätöstilastot 49410 tieliikenteen tavarankuljetus

Liite 1

TULOSLASKELMA 1 EUR	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Liikevaihto	14529926	15057793	15468861
Liiketoiminnan muut tuotot	232427	623839	742347
Ostot tilikauden aikana / Ainekäyttö	2314574	2460723	2680582
Varastojen muutos (lisäys -, vähennys +)	-1286	-18185	-51899
Ulkopuoliset palvelut	3946183	3966073	3552303
Muuttuvat kulut yhteensä	6259471	6408611	6180986
Myyntikate	8502882	9273021	10030222
Kiinteät palkat ja palkkiot	4712763	5195456	5689924
Kiinteät eläkekulut	860398	948367	1077776
Muut kiinteät henkilösivukulut	327040	344811	359261
Muut kiinteät kulut	1958392	1861403	1712448
Kiinteät kulut yhteensä	7858593	8350037	8839408
Käyttökate	644290	922983	1190814
Poistot käyttöomaisuudesta	387619	483700	820403
Liikevoitto	256671	439284	370411
Muut korko- ja rahoitustuotot saman konsernin yrityksissä	0	1194	46017
Muut korko- ja rahoitustuotot	6535	8878	7973
Korkokulut ja muut rahoituskulut	88225	108380	224372
Rahoituserät yhteensä	81690	98308	170382
Tulos rahoituserien jälkeen	174981	340976	200029
Tulos satunnaiserien jälkeen	174981	340976	200029
Tuloverot	12879	84987	26043
Tilikauden voitto	162102	255989	173986
Liikevaihdon kasvu-%	0	3,6	2,7
Liikevaihdon kasvu keskimäärin-%	0	3,6	3,2
Käyttökate-%	4,4	6,1	7,7
Liikevoitto-%	1,8	2,9	2,4
Sijoitetun pääoman tuotto-%	0	15,2	11,2
Oman pääoman tuotto-%	0	42,4	26,7

Liite 2

TASE VASTAAVAA 1 EUR	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	22698	89662	93727
Muut pitkävaikutteiset menot	273786	361484	473965
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	296484	451146	567692
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	1608	1608	13608
Rakennukset ja rakennelmat	0	0	108050
Koneet ja kalusto	1420040	3139575	3346630
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	1421648	3141183	3468289
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	8128	4145	25695
Muut osakkeet ja osuudet	8616	8616	8616
Sijoitukset yhteensä	16744	12761	34311
Pysyvät vastaavat yhteensä	1734876	3605090	4070292
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	73498	91683	143582
Vaihto-omaisuus yhteensä	73498	91683	143582
Pitkäaikaiset saamiset			
Lainasaamiset	0	0	24600
Muut saamiset	381866	154693	0
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	381866	154693	24600
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	1661062	2103010	2724299
Lainasaamiset	0	225574	92572
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä	0	78651	81759
Muut saamiset	118017	26211	5034
Siirtosaamiset	152834	168714	162786
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1931913	2602161	3066449
Rahoitusarvopaperit			
Rahat ja pankkisaamiset	38351	128782	17109
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	2425628	2977319	3251740
Vastaavaa yhteensä	4160503	6582409	7322032

Liite 3

TASE VASTATTAVAA 1 EUR	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Oma pääoma			
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	10000	10000	10000
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	305355	305355	105355
Edellisten tilikausien voitto	37098	121170	321758
Tilikauden voitto	162102	255989	173986
Oma pääoma yhteensä	514554	692513	611098
Tilinpäättösiirtojen kertymä			
Pakolliset varaukset			
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta	690727	2738772	2147592
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	690727	2738772	2147592
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Lainat rahoituslaitoksilta	601476	684157	686791
Ostovelat	858210	697536	1603292
Muut velat	447304	427422	991967
Muut velat saman konsernin yrityksille	10362	98088	124300
Siirtovelat	1037869	1243920	1156991
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	2955222	3151123	4563341
Vieras pääoma yhteensä	3645949	5889896	6710933
Vastattavaa yhteensä	4160503	6582409	7322031
Quick ratio	0,7	0,9	0,7
Current ratio	0,8	0,9	0,7
Velkaantumisaste	2,5	4,9	4,6
Nettovelkaantumisaste	243,7	475,7	461
Omavaraisuus-%	12,4	10,5	8,3
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	25,1	39,1	43,4

Liite 4

RAHOITUSLASKELMA 1 EUR	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Liikevoitto	256671	439284	370411
Poistot	387619	483700	820403
Rahoituserät yhteensä	-81690	-98308	-170382
Verot	-12879	-84987	-26043
Tulorahoitus yhteensä	549720	739688	994389
Vaihto-omaisuuden muutos	0	-18185	-51899
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos	0	-366023	-594183
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos	0	113221	1409583
Käyttöpääoman muutos yhteensä	0	-270987	763500
Liiketoiminnan kassavirta	0	468702	1757889
Investoinnit yhteensä	0	-2353914	-1285605
Kassavirta ennen rahoitusta	0	-1885212	472284
Pitkäaikaisten saamisten muutos	0	227173	130093
Lyhytaikaisten korollisten saamisten muutos	0	-304226	129895
Pitkäaikaisten velkojen muutos	0	2048045	-591180
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	82681	2634
Rahoituksen kassavirta yhteensä	0	2053673	-328558
Kassavirta rahoituksen jälkeen	0	168461	143726
Likvidien varojen muutos	0	90432	-111674
Rahoitusylijäämä	0	78030	255400
Kumulatiivinen ylijäämä	0	78030	333430

Liite 5

KÄYTTÖPÄÄOMALASKELMA 1 EUR	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Aineet ja tarvikkeet	73498	91683	143582
Vaihto-omaisuus yhteensä	73498	91683	143582
Myyntisaamiset	1661062	2103010	2724299
Siirtosaamiset	152834	168714	162786
Muut liikesaamiset	118017	26211	5034
Lyhytaikaiset liikesaamiset yhteensä	1931913	2297935	2892119
Ostovelat	858210	697536	1603292
Siirtovelat	1037869	1243920	1156991
Muut lyhytaikaiset korottomat velat	457666	525511	1116267
Lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä	2353746	2466967	3876550
Käyttöpääoma	-348336	-77349	-840849
Käyttöpääoman muutos	0	270987	-763500
Nettokäyttöpääoma	-529595	-173805	-1311601
Kiertoajat (vrk)			
Myyntisaamisten kierto	41,2	50,3	63,4
Ostovelkojen kierto	49,3	39,1	92,6
Ainevaraston kierto	11,4	13,5	19,7
Koko varaston kierto	11,4	13,5	19,7
Käyttöpääoma / liikevaihto-%	-2,4	-0,5	-5,4

Liite 6

SIPO, ROI, Z 1 EUR	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Oma pääoma	514554	692513	611098
Korolliset velat	1292203	3422929	2834383
Sijoitettu pääoma	1806757	4115442	3445482
Tulos rahoituserien jälkeen	174981	340976	200029
Rahoituskulut	88225	108380	224372
Tuotto sijoitetulle pääomalle	263206	449356	424401
Sijoitetun pääoman tuotto-%	0	15,2	11,2
Taseen loppusumma	4160503	6582409	7322032
Liikevaihto	14529926	15057793	15468861
Tulos satunnaiserien jälkeen	174981	340976	200029
Rahoituskulut	88225	108380	224372
Pääoman tuotto	263206	449356	424401
Voitto-%	1,8	3	2,7
Pääoman kiertonopeus	0	2,8	2,2
ROI-%	0	8,4	6,1
Käyttökate + ennakkomaksujen muutos	644290	922983	1190814
Loppuvarastot	73498	91683	143582
Alkuvarastot	72211	73498	91683
Tulojäämä I A	643003	904799	1138915
Muut tuotot - kulut	-81690	-98308	-170382
Välittömät verot	12879	84987	26043
Tulojäämä I B - verot	548434	721504	942489
Rahoitusomaisuus	1970263	2730943	3083558
Lyhytaikaiset velat	2955222	3151123	4563341
Quick-kassa	-984959	-420180	-1479783
Kokonaisvelat	3645949	5889896	6710933
Taseen loppusumma	4160503	6582409	7322032
X1-%	13,2	11	12,9
X2-%	-23,7	-6,4	-20,2
X3-%	87,6	89,5	91,7
Z-luku	-4,1	-3,9	-4,2

Liite 7

TUNNUSLUKUYHTEENVETO 1 EUR	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Toiminnan laajuus			
Liikevaihto (12 kk)	14529926	15057793	15468861
Liikevaihdon kasvu-%	0	3,6	2,7
Henkilömäärä (lkm)	168	184	196
Liikevaihto / henkilö	86488	81836	78923
Kokonaisvelat	3645949	5889896	6710933
Lyhytaikaiset velat	2955222	3151123	4563341
Oma pääoma	514554	692513	611098
Sijoitettu pääoma	1806757	4115442	3445482
Nettokäyttöpääoma	-529595	-173805	-1311601
Taseen loppusumma	4160503	6582409	7322031
Nettoinvestoinnit	0	2353914	1285605
Tulos ja kannattavuus			
Käyttökate	644290	922983	1190814
Rahoitustulos	549720	739688	994389
Nettotulos	162102	255989	173986
Myyntikate-%	58,5	61,6	64,8
Käyttökate-%	4,4	6,1	7,7
Liikevoitto-%	1,8	2,9	2,4
Rahoitustulos-%	3,8	4,9	6,4
Nettotulos-%	1,1	1,7	1,1
Oman pääoman tuotto-%	0	42,4	26,7
Sijoitetun pääoman tuotto-%	0	15,2	11,2
ROI-%	0	8,4	6,1
Pääoman kiertonopeus	0	2,8	2,2
Voitto-%	1,8	3	2,7
Rahoitus			
Quick ratio	0,7	0,9	0,7
Current ratio	0,8	0,9	0,7
Myyntisaamisten kierto (vrk)	41,2	50,3	63,4
Ostovelkojen kierto (vrk)	49,3	39,1	92,6
Varaston kierto (vrk)	11,4	13,5	19,7
Velkaantumisaste	2,5	4,9	4,6
Omavaraisuus-%	12,4	10,5	8,3
Suhteellinen velkaantuneisuus	25,1	39,1	43,4
Z-luku	-4,1	-3,9	-4,2
Lainojen hoitokate	0	7,8	5,4
Rahoitusjäämä / kausi	0	78030	255400
Kumulatiivinen rahoitusjäämä	0	78030	333430
Muut tunnusluvut			
Jalostusarvo	6544491	7411618	8317774
Jalostusarvo / henkilö	38955	40281	42438
Jalostusarvo / henkilöstökulu	1,1	1,1	1,2
Nettorahoituskulut-%	0,6	0,7	1,1

Liite 8

YRITYKSEN ARVOT 1 EUR	2012/12 12	2013/12 12	2014/12 12
Oman pääoman arvo, kauden loppu			
Vieraan pääoman korko-%	0	3,5	5,4
Keskimääräinen korko-%	0	2,9	4,5
Rahoitusrakenne-%	0	16,8	17,7
Arvonmäärityksen aikajänne	0	20	20
Päätearvon vaikutusaika	0	18	19
Tulos ennen korkoja ja veroja	263206	449356	424401
Laskennalliset verot	-64485	-110092	-103978
Poistot	387619	483700	820403
Investoinnit	0	-2353914	-1285605
Operatiivinen kassavirta	586339	-1530951	-144779
Käyttöpääoman muutos	0	-270987	763500
Pitkäaikaisten korottomien saamisten ja velkojen muutos	0	227173	154693
Vapaa kassavirta	586339	-1574764	773414
Vapaa kassavirta, kertymä	0	-801350	773414
Vapaa kassavirta, pääoma-arvokertymä	0	-823050	773414
Päätearvo, pääoma-arvo	0	10438375	9777074
Yritysarvo	0	9615325	10550488
Korolliset velat	1292203	3422929	2834383
Oman pääoman arvo	0	6192396	7716105
Oman pääoman arvo / osake (EUR)	0	12384,8	15432,2
Oman pääoman arvojen vertailu, kausi 2014/12	0	6468216	7716105
Taloudellinen lisäarvo			
Oman pääoman tuotto-%	0	42,4	26,7
Keskimääräinen korko-%	0	2,9	4,5
Nettotulos	162102	255989	173986
Taloudellinen lisäarvo	162102	255989	173986
Kumulatiivinen lisäarvo	162102	418090	592076
Substanssi-arvo			
Käyttö-omaisuus	1734876	3605090	4070292
Vaihto-omaisuus	73498	91683	143582
Rahoitusomaisuus	2352130	2885636	3108158
Brutto-omaisuus	4160503	6582409	7322032
Velat	3645949	5889896	6710933
Substanssi-arvo	514554	692513	611099
Substanssi-arvojen vertailu, kausi 2014/12	561413	723359	611099

Liite 9

Finnveran tilinpäätöstilastot muuttujina Toimiala, Muuttuja, Keskiluku ja Vuosi					
			2012	2013	e2014
49410 Tieliikenteen tavarankuljetus	Tilinpäätösanalyysien/yritysten lukumäärä, k	Yläkvartiili
		Mediaani
		Alakvartiili
	Liikevaihto, 1000	Yläkvartiili	987	1028	1207
		Mediaani	402	377	380
		Alakvartiili	177	198	229
	Liikevaihdon muutos, %	Yläkvartiili	24	22,9	15,7
		Mediaani	7,1	4,3	5,4
		Alakvartiili	-4	-9,4	-9,8
	Henkilöstöä keskimäärin, kpl	Yläkvartiili	8	9	9
		Mediaani	3	3	3
		Alakvartiili	1	1	2
	Liikevaihto/henkilö	Yläkvartiili	154	159	182
		Mediaani	111	118	126
		Alakvartiili	79	86	83
	Käyttökate, %	Yläkvartiili	19,5	19,7	20,2
		Mediaani	10,7	12,1	13,2
		Alakvartiili	4,2	5,8	8,1
	Liiketulos, %	Yläkvartiili	9,7	9,9	12,5
		Mediaani	3,1	4,3	7,5
		Alakvartiili	-1	0,6	2,9
	Nettotulos, %	Yläkvartiili	5,6	6,6	9,9
		Mediaani	0,8	2,1	4,8
		Alakvartiili	-3,6	-1,8	1,3
	Rahoitustulos, %	Yläkvartiili	15,6	15,8	15,9
		Mediaani	8,1	9,6	10,9
		Alakvartiili	2,1	4	6,8
	Kokonaispääoman tuotto-%	Yläkvartiili	15,9	19,8	22,6
		Mediaani	5,4	8,2	13,2
		Alakvartiili	-1,9	1,2	5,9
	Sijoitetun pääoman tuotto-%	Yläkvartiili	22,6	26,3	31,4
		Mediaani	8,4	12,1	21,2
		Alakvartiili	-2,1	2	8,6
	Omavaraisuusaste, %	Yläkvartiili	17,3	17	26,9
		Mediaani	1,9	3,9	10,6
		Alakvartiili	-31,9	-30	-10,2
	Velat/liikevaihto, %	Yläkvartiili	71,1	68	62,6
		Mediaani	49,5	47,4	41,4
		Alakvartiili	34,2	33,6	28,2
	Current ratio	Yläkvartiili	1,1	1	1
		Mediaani	0,6	0,6	0,7
		Alakvartiili	0,4	0,4	0,4
	Quick ratio	Yläkvartiili	1,1	1	1
		Mediaani	0,6	0,6	0,7
		Alakvartiili	0,4	0,3	0,4
	Käyttöpääoma, %	Yläkvartiili	7,1	7,5	8
		Mediaani	3,2	3,9	4,3
		Alakvartiili	0	0	-0,4
	Vaihto-omaisuus/liikevaihto, %	Yläkvartiili	0	0	0
		Mediaani	0	0	0
		Alakvartiili	0	0	0
	Myyntisaamisten kiertä, pv	Yläkvartiili	41	43	47
		Mediaani	30	30	34
		Alakvartiili	16	18	13
	Ostovelkojen kiertä, pv	Yläkvartiili	73	69	62
		Mediaani	39	35	37
		Alakvartiili	16	17	19
Lähde: Finnvera Oyj. Päivitykset kolme kertaa vuodessa (maalis-, heinä- ja lokakuussa)					